

Le Dónbeenĩ bin-tente vūahũ na ó O Zãn túara

Vūahũ túaró nũhũ

O Zãn na hĩa lé o Yeesu nĩ-kenínia nĩ-kéní lé wón túara ho vūahũ na kà. O sansan wee bío míten bío, ò o le o nĩ-kenínii búí (18.15), tàá o nĩ-kenínii na ó o Yeesu wa (13.23; 19.26; 20.2; 21.7, 20,41).

Bíio o Matiye là a Maaki là a Luki túara cèrèè ó orén wãa yí bĩnía yí tò yi mí vūahũ yi. Bíio o Zãn túara mí vūahũ lé bíio kà:

1. O zéénía le o Yeesu lé le Dónbeenĩ bíonĩ na wi fεεε, le o wó míten là a nùpue á buéé kará làa wεn. O zéénía bíio ó o Zãn Batiisi fεεεa a Yeesu tũíá poni dǎní yi. O mu zéénía bíio ó o Yeesu fòráa mín lè 6a nùpua lè mí síiwà (1).
2. O Zãn zéénía le o Yeesu ló le Dónbeenĩ cǎn, á mún zéénía bíio o Yeesu kàránna lè 6a nùpua (2-12).
3. O zéénía bíio ó o Yeesu kàránna lè mí nĩ-kenínia ho tĩnàahũ na 6a wĩira a yi (13-17).
4. O Zãn bíá bíio wó a Yeesu yi bíio (18-19).
5. Ho vūahũ vaa véeníi, ó o mún bíá a vèeró, làa bíio ó o zééníanáa míten lè mí nĩ-kenínia mí vèeró mún bíio (20-21).

O Yeesu Krista lé le Dónbeenĩ Bíonĩ

¹ Mu nũhũ búεεníi, á yĩ lé le Bíonĩ á wi ká bíio búí dǎn yí léra. O páanía wi lè le Dónbeenĩ. Orén mí bεεε lé le Dónbeenĩ.

² Mu bïo búenbúen ãúhũ búeeníi, ká arén lè le Dónbeenĩ páanía wi.

³ Lé orén á le Dónbeenĩ ðĩn wán léraráa mu bïo búenbúen. Bïo ó o níi yí kera lénlò yí bũn mía.

⁴ Orén lé yĩa le mukãĩ wee lé cõn. Dén mukãĩ so ka lòn khoomu na wee zéeni bïo le Dónbeenĩ karáa lè 6a nùpua.

⁵ Mu khoomu mu wee dé le túbírí yí, á bĩa wi le túbírí mu yí wee pí mu bïo.*

⁶ Nii búí hĩa wi bĩn á le Dónbeenĩ tonkaa. O yèni 6a le Zân.†

⁷ Lé orén 6uara 6ueé wó yĩa ka lòn khoomu seéràso, á wee mĩ ho tũíá o nii, bèra a na à 6a búenbúen tà le yĩa ka lòn khoomu á bïo bon orén pánká yí.

⁸ Orén mí beere hĩa yínõn yĩa ka lòn khoomu, ká a 6ueé wó o seéràso, á mà ho tũíá o nii.

⁹ Yĩa lé mu khoomu binbirĩ á 6uara ho ðĩmĩná yí á 6ueé wee dé mu khoomu 6a nùpua búenbúen wán.

¹⁰ Yĩa lé le Bionĩ á wi ho ðĩmĩná yí, ho ðĩmĩná na le Dónbeenĩ ðĩn orén wán á léra. Ee ká ho ðĩmĩná mu nùpua màhã yí zũna a.

¹¹ O 6uara mín kùrú lùe yí, á bĩa bïo sã a yí pã a bïo.

¹² Ká 6a tĩahũ á 6a búí màhã tà a bïo, á dó mí sia wo yí. Bán ó o wó á 6a wó le Dónbeenĩ zàwa.

¹³ Ba yí wó le Dónbeenĩ zàwa làa bïo 6a nùpua wee teráa 6a zàwa bïo. Ba mún yí wó le Dónbeenĩ

* **1:5** á bĩa wi le túbírí mu yí wee pí mu bïo: Le Dónbeenĩ bionĩ vónna búí yí, á mu bía kà síi: á le túbírí máa ðan mu bïo. † **1:6** O Zân na bïo bía hen lé yĩa hĩa wee bátízé 6a nùpua. Mi loĩ Matiyè vùahũ 3.1-17

zàwa làa bïo ó o báa là a háa wee páaní à yíràa 6a zàwa bïo. Le Dónbeenĩ míten lé ðïo wó á 6a lé le zàwa.

14 Yia lé le Biónĩ á 6ueé wó a nùpue, á kará làa wen. O sãamu jii mía. Lé orén wee zéení ho tũíá poni binbirĩ làa wen. Wa fá wa yïo o cùkú yi, hĩa ó o Za kéní na ló mín Maá Dónbeenĩ cǔn wé yí.

15 O Zān na lé o sɛéràsɔ á bía bïo kà pǔnpǔn o dǎní yi: «Yia kà lé yia á ĩ fèra bía bïo nǔn mia. I bía le o wi ĩ mǔn bò o 6uen, ká a màhá po mi lé bïo ó o wi ĩ yahó hàáni.»

16 Mu bè-tentewà lè mí sǐwà na lé o sãamu na jii mía á wa búenbúen yú jàmaa mín wán.

17 Ho làndá lé o *Mɔyĩize á le Dónbeenĩ bò yi nǔnnáa ho wen. Ká mu sãamu lè ho tũíá poni lé orén na lé o Yeesu *Krista á le Dónbeenĩ bò yi zéeníánaa mu làa wen.

18 Nùpue na ðĩn mǔn le Dónbeenĩ wón mía. Ká arén na lé o Za kéní na lé le Dónbeenĩ, yia páanía wi là a Maá Dónbeenĩ, lé wón nǔn ó o Maá bïo zũnáa.

*Bïo ó o Zān Batiisi bia miten dǎní yi
(Matiye 3.1-12; Maaki 1.2-8; Luki 3.15-17)*

19-20 Wizonle 6úi á 6a *zúífùwa júnása na wi ho Zeruzalɛmu yi á tonkaa 6a yankarowà là a Levii nùwã le 6a 6uee tùa o Zān yi le o lé o nùpue yén sǐí. O o yí sà mu, ò o mà ho tũíá wéréwéré nǔn bía 6a tonkaa yi: «Ĩnén yínǔn o Krista, yia le Dónbeenĩ mǔn léra.»

21 A 6a tũara a yi: «Á fo lé o nũpue yén sũ? Fo lé le *Dónbeenĩ ji-cũa fεero *Elii‡ le?» O o Zãn le mí yĩnũn Elii. A 6a bĩnĩa tũara: «Á fo lé le *Dónbeenĩ ji-cũa fεero na wa wee lònĩ§ le?» O o Zãn le bũeé.

22 A 6a wãa bĩa nũn wo yi: «Ũnén bèn lé o nũpue yén sũ? Wa ko wa vaa zéeni bĩo búii à na bĩa tonkaa wεn yi. Fo léé wée?»

23 O o Zãn bĩa: «Ĩnén lé yĩa le *Dónbeenĩ ji-cũa fεero *Ezayii bĩa bĩo:

«Nii búii wee bĩo pũnpũn le dùure yi kà sũ:
Mi wĩoka ho wũhũ ká a Nũhũso o buen.»*

24 Bĩa 6a tonkaa o Zãn cũn búii lé 6a Farizĩewa.

25 A bán tũara a Zãn mu yi: «Ká fo yĩnũn yĩa le Dónbeenĩ mũn lera, á yĩnũn o Elii, á mũn yĩnũn le Dónbeenĩ ji-cũa fεero na wa wee lònĩ, á léé webio nũn fo wee bátízeraa 6a nũpua?»

26 O o Zãn wãa bĩa nũn 6a yi: «Ĩnén wee bátízé 6a nũpua lè mu jummu. Eε ká a búii wi mi tĩahũ á mi yĩ zũ bĩo.

27 Ĩnén fèra dú wón yahó. O nakãa tεnló á ĩnén yàá pá yĩ koráa.»

28 Bĩo kà búenbũen wó ho Betanii† lóhó yi, ho muhũ na 6a le Zurudẽn mũn, hĩa ó o Zãn hĩa wee bátízé 6a nũpua yi.

‡ **1:21** Bĩo le Dónbeenĩ ji-cũa fεero Elii tonló sá vó, ó o guan yòora ho wáayi. Ba búii hĩa wee leéka le o ko ò o bĩnĩ buen à dí yĩa le Dónbeenĩ mũn lera yahó, à buée wĩoka a buenló bĩo. Mi loĩ Malasii 3.23 § **1:21** O ji-cũa fεero na 6a Farizĩewa tũara bĩo lé o ji-cũa fεero na ó o Mãyĩize bĩa bĩo le o ka lè mínén bĩo sũ á le Dónbeenĩ khĩi tonka. Mi loĩ Lándá zéeníló vũahũ (Deutéronome) 18.15 * **1:23** Mi loĩ Ezayii vũahũ 40.3 † **1:28** Ho Betanii na 6a bĩa bĩo hen hũn wi ho Zurudẽn muhũ nĩsání. Ho wi mí dòn làa hĩa wi ho Zeruzalemu nĩsání.

O Yeesu ka lòn muini pioza á le Dónbeenĩ n̄n

²⁹ Mu tá na lée t̄n, ó o Zān m̄n ò o Yeesu mà a wee b̄uen, ó o bía: «Yia kà ka lòn muini pioza á le Dónbeenĩ n̄n à s̄ennáa ho d̄imíj̄ná n̄pua bè-kora díá.‡

³⁰ Lé or̄én lé yia á ì bía b̄io kà síi: N̄pue b̄úi wi ì m̄n bò o b̄uen, ká a màh̄á po mi lé b̄io ó o wi ì yahó hàán̄i.

³¹ I lá yí z̄ū yia lé or̄én, ká ì màh̄á b̄ueé wee bátízé 6a n̄pua lè mu j̄umu, bèra a na ò o *Isirayēele n̄pomu à z̄ūí wo.»

³² O Zān mu pá b̄inía bía b̄io kà w̄éréw̄éré: «ĩ m̄n le Dónbeenĩ Hácírí à le lion o wán lòn háponi, á líí wi làa wo.

³³ I lá d̄in̄ yí z̄ū yia lé or̄én, ká le Dónbeenĩ na tonkaa mi le ì bátízé 6a n̄pua lè mu j̄umu màh̄á bía n̄n m̄i: «Fo ó mi le Dónbeenĩ Hácírí ká le yòó ló wee líi o n̄pue b̄úi wán. Wón lé yia á à bátízé 6a n̄pua lè le Dónbeenĩ Hácírí.»

³⁴ I m̄n mu, á ì wee bío mu w̄éréw̄éré le o lé le Dónbeenĩ Za.»

O Yeesu lé yia le Dónbeenĩ m̄n léra

³⁵ Mu tá na lée t̄n, ká a Zān t̄n wi ho lahó dà-kéní mu yi lè mí n̄i-kenínia n̄wã j̄un,

³⁶ ó o m̄n o Yeesu ò o wee khíí, ó o bía: «Yia wee khíí kà lé le *Dónbeenĩ Pioza.»

³⁷ O o Zān n̄i-kenínia n̄wã j̄un mu j̄á b̄io ó o bía, á 6a d̄ènía bò a Yeesu yi.

‡ **1:29** Ba z̄úíf̄w̄a f̄ú wee wé ya h̄a muini lè 6a bà-kùio, à càráa mí bè-kora s̄éndiáró. O Zān le o Yeesu ka lòn muini pioza á le Dónbeenĩ n̄n, lé b̄io ó o Yeesu mu á 6a à b̄úe 6a n̄pua bè-kora s̄éndiáró bio yi. Mi loí Ezayii v̄uah̄ 53.

38 O o Yeesu yèrèmáa khíi lora á mən à 6a b0 a yi, 0 o t0ara 6a yi: «Lée webio mi wee cà.» A 6a bía: «Arabii (bŭn kúará le: <nĭ-kàránlo>), lé wen fo wi yi?»

39 O o Yeesu bía nən 6a yi: «Mi buen, á mi vaa mi hen na á ĩ wi yi.» A 6a wáa b0 a yi á vaá zŭna bĭn. Mu w0 le wi-háarè. A 6a wáa kará tò le wii bĭn làa wo.

40 O Zān nĭ-kenĭnia nŭwā ħun na ħá a bĭonĭ á b0 a Yeesu yi nĭ-kénĭ 6a le Andere, o Simən Piere bān za.

41 Yĭa 0 o Andere mu nĭn-yánĭ van cĭn lé bān za Simən mu á vaá bía nən wo yi: «Wa mən o Məsĭi.» (Məsĭi lé mu heberemu. Ká mu kúará lè mu kerεekimu 6a le Krista, bŭn kúará le yĭa le D0nbeenĭ mən léra.)

42 O o f0 a buararáa o Yeesu cĭn. O o Yeesu lora a yi 0 o bía: «Fo lé o Simən, o Zān za. Awa! Bĭo kà wán á 6a wé è ve fo làa Sefaasi.» (Sefaasi lé mu heberemu. Mu kerεekimu yi 6a le Piere, bŭn kúará le búaaahó.)

43 Mu tá na lée tĭn, 0 o Yeesu le mí ĩ va ho Kalilee kĭhŭ, 0 o f0 mín là a nĭi búii na yèni 6a le Filiipu, 0 o bía nən wo yi: «Bè miĭ.»

44 O Filiipu mu wee lé ho Betesayidaa lóhó yi, hen na 0 o Andere là a Piere wee lé yi.

45 Bŭn m0n 0 o Filiipu bèn vaá f0 mín là a Natanayεele, 0 o bía nən w0n yi: «Yĭa 0 o *M0yĭize bía bĭo ho làndá v0nna yi, w0n na 6a ħĭ-cúa fεerowà mŭn bía bĭo, á wa yú. O lé o Nazareete nĭi Yeesu, o Zozεefu za.»

46 O o Natanayεele bía nən wo yi: «Bè-tente so dà a lé Nazareete yi le?» O o Filiipu bía nən wo yi: «Buen á fo vaá mi a.»

47 Bïo ó o Yeesu mɔn o Natanayεεle ò o vará mà a, ó o bía bïo kà o dǎní yi: «Yìà kà á kùaaakùamu mía yi. O lé o *Isirayεεle nni binbirì.»

48 O o Natanayεεle tùara a Yeesu yi: «Fo wó kaka zūnanáa mi?» O o Yeesu bía nɔn wo yi: «Í fèra mɔn fo ká ũ kará le vǐndèε na 6a le fikíyée tá, ká a Filiipu yàá ðñ yí von fo.»

49 O o Natanayεεle bía nɔn wo yi: «Nì-kàránlo, fo lé le Dónbeenì Za. Fo lé o Isirayεεle n̄pomu béε.»

50 O o Yeesu bía nɔn wo yi: «Fo dó ũ s̄i m̄i lé bïo á ï bía le ï mɔn fo ho *fikíyée tá. Awa! Bè-beera 6úi yàá khíi wé fo ò mi ká mu po bïo kà.»

51 O o pá b̄n̄iá bía: «Le ï m̄i ho t̄iá na mia: Mi khíi mi ho wáayi ká ho héra, á le Dónbeenì wáayi tonkarowà wee bè o *Nùpue Za yi à liiráa à b̄n̄i yò.Š»

2

O Yeesu yéréké bïo na ó o nin-yáni wó

1 Hã wizooní bïo t̄n zòñ, à b̄n̄ mu yaamu s̄nú 6úi wee dí ho Kalilee k̄h̄ lóhó na 6a le *Kanaa yi. O o Yeesu 6àn nu kera b̄n̄.

2 Ba mún von o Yeesu lè mí n̄-ken̄iá mu yaamu mu s̄nú ðiini.

3 Bïo ho *ðiv̄én h̄iá wó, ó o Yeesu 6àn nu 6ueé bía nɔn wo yi: «Ba ðiv̄én wó.»

Š 1:51 Bïo ó o Yeesu bía hen á bïo 6onmín lè le yòoní na ó o Zakoobu h̄iá mon hã kònkórá yi ká ho wáayi tonkarowà wee lii à b̄n̄i yò làa de. Mu wee zéeni le o Yeesu ka lòn yòoní na wi le Dónbeenì lè 6a nùpua p̄ah̄. Mi loí Bïo j̄uh̄ 6úεn̄i v̄uh̄ (Genèse) 28.12-13

4 Ká a Yeesu màhǎ bía nɔn wo yi: «Hǎa mu, lé ũnén ko ũ zéeni bío á ĩ ko à ĩ wé làa mi le? I pǎahǔ dǐn yí dǎn.»

5 Ó o Yeesu bǎn nu wǎa bía nɔn 6a ton-sáwá yi: «Bìo búenbúen na ó o hǎa à bío le mi wé, à mi wé mu.»

6 Numu sǎa bío hèzǐn wi bǐn. Hǎ lé hǎ huaa á 6a tan. Hǎ mí dà-kéní kéní á liiterewa khímàni síi dà à kúee yi. Ba *zúifùwa wee wé kúee mu numu hǎ yi, à sɛɛka lè mítén làa bío 6a làndá bòráa mu à ceéráa mítén.

7 Ó o Yeesu bía le 6a ton-sáwá hà mu numu síiní hǎ sǎa mu. A bán síinía hǎ yòó bó mí jǐ-kǎa yi.

8 Ó o Yeesu wǎa bía nɔn 6a yi: «Mí kǐ mu cǐnú à vaa na yǎa dú ho sǎnú tonni yahó yi.» A 6a kǎ mu vaá nɔn wo yi,

9 ó o dǐndíó à mu lé ho dǐvén. Ó o yí zū hen na á hón dǐvén so ló yi, ká 6a ton-sáwá na hà mu numu, bán zū hen na ho ló yi. Ó o von o hǎ-fla bǎn báa

10 á bía nɔn wo yi: «Ba nùpua búenbúen wee wé dá ho dǐvén na sí ho yahó. Ká pǎahǔ na á bía 6a von yǎo hǎa wee vǐ 6a, à 6a màhǎ wé dá hǎa yí tà yí sí. A ũnén wón bèn bàrá hǎa sí fúuu fúaa hǎ làa na kà wán.»

11 Bío kà lé o Yeesu nín-yání yéréké bío na wee zéeni le o ló le Dónbeenǐ cǐn na ó o wó. Mu wó ho Kalilee kǎhǔ lóhó na 6a le Kanaa yi. Bío ó o wó kà lé bǐn zéenia o beemu, ó o nǐ-kenínia wíokaa dó mí sǎa wo yi.

12 Bǐn món ó o Yeesu lè mín nu, lè mín zàwa, lè mí nǐ-kenínia á bò mín van ho *Kapɛɛnayuumu lóhó yi. Ba kará bǐn wó hǎ wízoní bío yɛn.

O Yeesu zoó nɔn ɔa duanlowà
(Matiye 21.12-13; Maaki 11.15-17; Luki 19.45-46)

¹³ Bïo ɔa *zúifùwa sánú na ɔa le *Paaki díró wà ɔueé sùará, ó o Yeesu wà yòora ho Zeruzalεmu lóhó yi.

¹⁴ Bïo ó o vaá zon le *Dónbeenĩ zĩ-beenĩ lún yi, ó o zoó yú ɔa nùpua bín à ɔa wee yèé ɔa nàwa, lè ɔa pia, lè ɔa ɔ̀uaaɔ̀uuní. O mún zoó yú bĩa wee pùarí le wárí bín, à ɔa karáka mí tàbáriwa núná yi.*

¹⁵ O o wáa lá ho húló pá lè le làbaani, á nɔn lè ɔa ɔ̀uenɔ̀uen á ɔa ló lè mí nàwa lè mí pia. A ɔa wén-pùarilowà wárí ó o pónkaa kúaará, á líikaa ɔa tàbáriwa kúaka.

¹⁶ O o bía nɔn ɔa ɔ̀uaaɔ̀u-yèérowa yi: «Mí khuii ɔa le ɔa lé. Mí yí wé † Maá zii làa duanló zii.»

¹⁷ O o nĩ-keninia hácírí yòò ɔuara le Dónbeenĩ bíonĩ vūahú bíonĩ na kà wán: «Dónbeenĩ, bïo á † heníanáa ũ zii bïo ɔ̀entín hía máa ká mi†»

¹⁸ A ɔa zúifùwa núnása na wi bín t̀uara a yi: «Lé mu yéréké bïo yén á fo dà à wé á à zéení le bïo fo wó kà b̀an wéró p̀anká á fo yú le Dónbeenĩ c̀n?»

¹⁹ O o Yeesu bía nɔn ɔa yi: «Ká le Dónbeenĩ zĩ-beenĩ na kà mí lá f̀ù, á ínén ǹ b̀íní ì so le hã wizooní bïo t̀in yi.»

²⁰ A ɔa zúifùwa núnása bía nɔn wo yi: «Le Dónbeenĩ zĩ-beenĩ na ɔa son hã lúlúio ɔ́uará-nun

* **2:14** Le wárí p̀uaríló: Ba zúifùwa na hía wee lé hã kã-vio yi ɔuen á wee ɔuee p̀uaríka hã kã-vio wárí na ɔa ɔuan lè mín k̀hú wárí, à dàñ yàraa ɔa bà-kúio ɔa muiní yaró bïo yi, lè le Dónbeenĩ zĩ-beenĩ l̀anpó c̀aló bïo yi. † **2:17** Mí loñ Lení vūahú (Psaumes) 69.10

làa bïo hèzĩn‡ lé dén á ùnén le ká 6a lá fù, á fo dà à bĩnĩ ì so hã wizoonĩ bïo tĩn yi le?»

²¹ Ξε ká le Dónbeenĩ zĩ-beenĩ na ó o Yeesu wee bïo bïo lé orén mí bεεre sãnía.

²² O Yeesu vèeró món lé hón pãahũ so ó o ñĩ-kenĩnia hácírĩ bĩnĩa 6uara hã bionĩ na ó o hĩa bĩa wán. Á 6a tà le le Dónbeenĩ bionĩ vũahũ bionĩ á bon, á mún tà le o Yeesu bionĩ á bon.

O Yeesu zũ bïo wi 6a nùpua sĩa yi

²³ Pãahũ na ó o Yeesu hĩa wi ho Zeruzalεemu yi ho *Paaki sãnú bïo yi, á 6a nùpua cèrèe mɔn mu yéréké bïowa na ó o wee wé, á 6a tà a bïo.

²⁴ Ká a Yeesu màhã yí dó mí sĩa 6a yi, lé bïo ó o zũ bïo wi 6a nùpua 6úen6úen yi.

²⁵ O màkóo mía à 6a zéení bïo wi o nùpue yi làa wo. Orén míten zũ bïo wi o nùpue sĩa yi.

3

O Yeesu zéenia le mukānĩ binbiri bïo

¹ Nii 6úĩ hĩa wi bĩn á yèni 6a le Nikodεemu. O lé 6a *zúifùwa jũhũso 6úĩ á mún lé 6a *Farizĩewa kuure nùpue 6úĩ.

² Tĩnàahũ 6úĩ, ó o 6uara a Yeesu cón á 6ueé wee bïo làa wo: «Nĩ-kàránlo, wa zũ le ùnén lé yĩa le Dónbeenĩ tonkaa. Lé bïo á nùpue yí dà máa wé mu yéréké bïowa làa bïo ùnén wee wéráa mu ká le Dónbeenĩ yí nɔn mu wéró pánká 6ànso yi.»

‡ **2:20** Le Dónbeenĩ zĩ-beenĩ soró jũhũ 6úa yú hã lúlúio 6ónĩ ó o Yeesu tonnãa. Bũn pãahũ ká a Heroode Nĩ-beenĩ lé yĩa lé ho Zudee kãhũ bεε. O Yeesu teró món lúlúio 6úará-tĩn làa bïo náa lé bũn le zĩ-beenĩ mu son vó yi. Bũn pãahũ ká a Heroode Akiripaa lé yĩa 6èn lé o bεε.

³ O o Yeesu bía nɔn wo yi: «Le í mǐ ho tũíá na foñ: Nùpue yí dà máa zũí le *Dónbeenĩ béeñĩ bǐo, ká ãanso yí bǐnía yí ton.*»

⁴ O o Nikodεεmu tũara a Yeesu yi: «O nùpue na yĩo tũn dà à bǐnĩ ì te kaka? Bǐo ó o màhǎ yí dà máa bǐnĩ máa zo mín nu pío hó yí á máa te.»

⁵ O o Yeesu bía nɔn o Nikodεεmu yi: «Le í mǐ ho tũíá na foñ: Nùpue yí dà máa keń le Dónbeenĩ béeñĩ dǐinĩi, ká ãanso yí ton mu jumumu lè le Dónbeenĩ Hácírĩ yi.

⁶ Yĩa ton o nùpue yi, wón mu nǐpomu mukǎnĩ wi yi. A yĩa ton le Dónbeenĩ Hácírĩ yi, wón le Dónbeenĩ Hácírĩ na wee na le mukǎnĩ binbirĩ wi yi.

⁷ Awa, á bǐo á ĩ bía nɔn foñ le mi búenbúen ko à mi bǐnĩ te, ũ cén yí le mu wé fo coon.

⁸ Ho pinpiró wee wé và lùe lée lùe na bǐo sí ho yi. A fo ò jí ho sǎ, ká fo yí zũ hen na ho ló yi, làa hen na ho wee va yi. Lé ká síi ó o nùpue na ton le Dónbeenĩ Hácírĩ yí á bǐo karáa.»

⁹ O o Nikodεεmu wǎa bía nɔn o Yeesu yi: «Ho bǐnĩ teró mu bǐo á dà à wé kaka?»

¹⁰ O o Yeesu bía nɔn wo yi: «Ũnén nǐ-karánlo na yèni ló a *Isirayεele nǐpomu tǎahũ, á pá yí zũ bǐn le?»

¹¹ Le í mǐ ho tũíá na foñ: Bǐo wa zũ làa bǐo wa mɔn á lé mu seérása, bǐn lé bǐo wa wee bǐo bǐo wéréwéré. Ká mi màhǎ yí wi à mi tà mu yi.

¹² Hen ká ĩ wee bǐo bǐo wee wé ho tá wán làa mia, à mi máa tà bǐo á ĩ wee bǐo yi. A mi ãèn ñ wé kaka à tàráa bǐo á ĩ wee bǐo yi ká ĩ wee bǐo bǐo wee wé

* **3:3** Yí bǐnía yí ton: Mu keεεkimu yi á le biónĩ mu na yèrémáa ká ãàn kúaráa mún lé bǐo ká: Yí ton ho wáayi.

ho wáayi làa mia?»

¹³ Nùpue òn yí yòora ho wáayi. O *Nùpue Za mí òn lé yíà ló ho wáayi á lion.

¹⁴ Bìo ó o Isirayele nìpomu hía wi ho tá hení yi, ó o *Mòyiize hía can ho hǎnló háa le bùení yi á hoonía fàrá.† O Nùpue Za mún ko ò o ca le bùení yi à hooní fàrá làa bǎn síi, ¹⁵ bèra a na ká nùpue lée nùpue dó mí síi wo yi, à bǎnso yí le mukǎnì binbirì na máa vé.

¹⁶ Mu bon. Le Dónbeení wara ho òmíjǎ nùpua òkǎhína, fúaa le òn mí za kéní, bèra a na ká nùpue lée nùpue na dó mí síi wo yi, à bǎnso bìo yí yáa, ká a yí le mukǎnì binbirì na máa vé.

¹⁷ Le Dónbeení yí tonkaa mí Za ho òmíjǎ yi à síinínaa ba nùpua júná, ká le tonkaa wo ò o buee kǎnì ba.

¹⁸ Yíà dó mí síi wo yi, wón bǎnso jùhú máa sí. Ká yíà yí dó mí síi wo yi, wón jùhú sú wó. Bǎnso jùhú sú lé bìo ó o yí dó mí síi le Dónbeení Za kéní yi.

¹⁹ Bìo òn á ba nùpua júná súráa lé bìo kà: Yíà na lé mu khoomu binbirì ló buara ho òmíjǎ yi. Ká bìo ba nùpua wára yí seka á ba wara le tìbírí á po a.

²⁰ Mu bon, nùpue lée nùpue na wee wé mu bèkora, wón wee jín mu khoomu. O yí máa tà lée òn mu yi ò o wén-kora à mi wéréwéré.

²¹ Ee ká yíà wee bè le Dónbeení tǎiá poni yi, wón wee wé lé mu khoomu yi, à ba mi wéréwéré le o wee bè le Dónbeení bíoní yi.

† **3:14** Pǎahú bùi ó o Isirayele nìpomu á ba háwá hía wee hàa ho tá hení yi, à ba hí. Ká yíà yóó lora a háa na o Mòyiize wó le ho hǎnló á hoonía fàrá yi, à wón fen. Mí loí Miló vǎahú (Nombres) 21.9

Bïo ó o Zān Batiisi bia a Yeesu dānī yi

²² Būn mǎn ó o Yeesu lè mí nǐ-kenínia ló ho Zeruzalεmu yi wà van la-veere ho *Zudee kǎhǔ yi. O vaá kará bǐn á cǎakaa làa ba, á wee bátízé 6a nùpua.

²³ O Zān wón mún hǐa wee bátízé 6a nùpua ho lahó na 6a le Enǎn yi, ho wi ho Saliimu lóhó nǐsǎní, lé bïo mu ɲumu boo bǐn. Ba nùpua hǐa wee 6uen o cǎn ò o bátízé 6a.

²⁴ Mu wee wé ká a Zān 6a dǐn yí dó ho kàsó yi.

²⁵ Wizonle 6úi, ó o Zān nǐ-kenínia nùwǎ yɛn 6úi wǎanǎa là a zuífù nǐi 6úi bïo ho làndá le 6a wé wé ceéráa mítɛn wǎn.

²⁶ O o Zān nǐ-kenínia mu wà van o cǎn, á vaá bía nǎn wo yi: «Nǐ-kàránlo, ũ hácírí so 6uara a nùpue na nǎnzoñ wi làa fo khíi ho Zurudɛn mǎn bïo yí le? Yía fo mà ho túiá ɲii. Awa, lé o wǎa wee bátízé 6a nùpua, á 6a nùpua cèrèè mún wee va a cǎn.»

²⁷ O o Zān bía nǎn 6a yi: «Nùpue yí dà máa yí bïo ká Dónbeenǐ yí nǎn mu wo yi.

²⁸ Minén mi bæere ɲá ho túiá na á ĩ mà le ĩ yínǎn yía le Dónbeenǐ mǎn léra, ká ĩ lée nùpue na le Dónbeenǐ tonkaa á ĩ dú a yahó 6uara.

²⁹ Mu ka lòn há-fla, wón bïo sǎ mín báa yi. Eε ká 6àn báa mu 6àn bǎnlo wón wee wé dǐn o nǐsǎní, à wé ɲí a bióní. O sǐi wé wa a há-fla 6àn báa bióní yi. Lé būn á ínén sǐi mún wee waráa. Lé ĩ sǐ-wεε mu ɲii màhá wǎa sú bïo ká wǎn.

³⁰ Yía mi bía bïo ko ò o bïo ɲúhǔ wé, à wé dé wǎn, ká ínén bïo ko mu tǐ yi.

³¹ «Yía ló ho wáayi lion, wón po 6a nùpua 6úen6úen. Yía bïo sǎ ho tá yi, wón wee wé 6a

nùpua wára, á wee bío 6a nùpua bíoní. Ká yíá ló ho wáayi lion wón po 6a nùpua búenbúen.

³² Bío ó o mən làa bío ó o ná ho wáayi le Dónbeenĩ cón, lé bűn bən tũíá ó o wee mí na 6a nùpua yí. Ká 6a nùpua màhã yí máa tà bío ó o wee zéení yí.

³³ Yíá tà ho tũíá na ó o mà nən 6a yí, se bənsó wee zéení le bío le Dónbeenĩ bíá lée tũíá poni.

³⁴ Yíá le Dónbeenĩ tonkaa wón wee fεε le ɲi-cúa, lé bío le Dónbeenĩ wee na mí Hácírí bənsó yí à yòo puuní.

³⁵ O Maá Dónbeenĩ wa a Za, á bàrá a mu bío búenbúen ɲúhũ wán.

³⁶ Yíá dó mí sɪi o Za yí, se bənsó yú le mukānĩ binbirĩ na máa vé. Ká yíá pã a Za mu bío, se wón yí yú dén mukānĩ so. Ká le Dónbeenĩ sɪi pá wé è cĩ bənsó yí fεεε.»

4

O Yeesu là a Samarii hĩnzoró fò mĩn le buii wán

¹ Ba *Farizíewa ná le o Yeesu món nùpua á po a Zān nùpua, ó o mún wee bátízé 6a nùpua po a.

² (O Yeesu mí beere yí máa bátízé 6a nùpua. O nĩ-kenínia lé bíá wee bátízé 6a). Bío ó o Yeesu ná bío 6a bíá a dǎnĩ yí,

³ ó o ló ho *Zudee kǎhũ yí lè mí nĩ-kenínia á bĩnía ɲən ho Kalilee kǎhũ.

⁴ Ká 6a màhã ko 6a kǎa ho *Samaríi kǎhũ yí à varáa bĩn.

⁵ Ba wà á vaá sùaráa ho Samarii lóhó búí na 6a le Sikaare yi. Ho lóhó mu 6ó ho mǎhǔ na ó o *Zakoobu yánkaa nǎn mí za Zozεεfu yi.*

⁶⁻⁸ Buii búí ó o Zakoobu yánkaa có bǐn. Bǐo ó o Yeesu 6ueé dǎn dén buii so ɲúhǔ yi, ò o san le vεεñǐ yi, ó o líí kará bǐn wee vǔńka. O o ńǐ-kenínia bán wà zoó yà mu bè-dínii ho lóhó yi. Mu wó à le wii yòó fàrá.

O o Samarii hǐnzoró búí ló wà 6ueé hà mu ɲumu, ó o Yeesu bía làa wo: «Háa mu, há mi lè mu ɲumu le ǐ ɲu.» ⁹ O o háa bía nǎn wo yi: «Éee! Ünén zúifù ńǐ wó kaka wee fio mu ɲun-ɲunii ǐnén na lé o Samarii hǐnzoró cǎn?» O háa bía bǐn lé bǐo 6a *zúifùwa fù yí máa páaní bǐo búí yi lè 6a Samariisa hùúu.

¹⁰ O o Yeesu bía nǎn o háa mu yi: «Fo lá zǔ bǐo na le Dónbeenǐ le mí ì há làa fo, á lá zǔ yía wee fio mu ɲumu ǔ cǎn, ünén lé fo lá à fio mu ɲumu, ó o lá à na mu ɲumu na wee na le mukǎñǐ binbirǐ foñ.»

¹¹ O o háa bía nǎn o Yeesu yi: «Nì-kàránlo, le buii nà yi, á ù hǔló mún mía máa hàráa. A fo lá à wé kaka á à yíràa mu ɲumu na wee na le mukǎñǐ binbirǐ mu?

¹² Wàn 6úaa Zakoobu lé yía có le buii mu. Orén mí bεεre ɲun le ɲumu, ó o zàwa là a sánǐi mún ɲun mu. A ünén so dà à bío le fo po wón le?»

¹³ O o Yeesu bía nǎn wo yi: «Nùpue lée nùpue na wee ɲu le buii na kà ɲumu, wón á le ɲu-hǎní pá wé è dàń.

¹⁴ Εε ká nùpue na à ɲu mu ɲumu na á ǐ na 6ànso yi, wón á ɲu-hǎní máa bǐní máa dàń hùúu. Mu

* **4:5** Mí loń Bǐo ɲúhǔ 6úεenii vǔahǔ (Genèse) 33.19; 48.22; Zozue vǔahǔ 24.32

ɲumu na á ĩ na a yi, á à wé lòn ɲun-dǎní na yí máa fi hùúu bǎnso yi, á mu ù na le mukǎní binbirí.»

15 O o hǎa bía nɔn o Yeesu yi: «Nì-kàránlo, yàá wǎa na bǔn ɲumu so mi, à le ɲu-hǎní yí bǐní yí dàní mi, à ĩ wǎa yí bǐní yí buee hà ɲumu hen.»

16 O o Yeesu bía nɔn o hǎa yi: «Lén zoo ve mǐn bǎa à mi buee lé.»

17 O o hǎa bía nɔn wo yi: «Ĩ yí yan.» O o Yeesu bía nɔn wo yi: «Ũ tǔiá sí à ũ bío le fo yí yan.

18 Bǐo fo bía bon. Ba bǎawa na fo yan yú ɓa nùwǎ hònú, á yǎ làa fo pǎanía wi kà yínɔn mǐn bǎa.»

19 O o hǎa wǎa bía nɔn o Yeesu yi: «Wàn yàró, ĩ wǎa zū le ũnén lé le *Dónbeení ɲi-cúa fεero búi.

20 Warén wàn bǎawa á bǎaanía le Dónbeení le búee na kà wán, ká minén zúifùwa bán wee bío le hen na le Dónbeení ko le wé bǎaaní yi á wi ho Zeruzalεmu yi. A lé mu yén wǎa bǐo bon?»

21 O o Yeesu bía nɔn wo yi: «Hǎa mu, tà bǐo á à ĩ bío yi. Pǎahǔ búi khíi dǎ, á le Dónbeení bǎaaníló le búee na kà wán lè ho Zeruzalεmu yi á bǐo ɲúhǔ máa wé.

22 Minén Samariisa wee bǎaaní le Dónbeení ká mi yí zū le. Warén zúifùwa bán zū le Dónbeení na wa wee bǎaaní lé bǐo le Dónbeení dǐn warén wán á wee kǎnínáa ɓa nùpua.

23 εε ká pǎahǔ búi khíi dǎ, ho yàá wǎa dǎn vó, á le Dónbeení bǎaanílowa binbirí á wé è bǎaaní a Maá Dónbeení lè lerén mí bεere Hácírí pánká, lè ho tǔiá poni na le zéénía làa ba. Mu bon, bán bǎaanílowa so lé bǐa ó o Maá síi vá yi.

24 Le Dónbeení lé le hácírí, á bǐa wee bǎaaní le ko ɓa bǎaaní le lè lerén mí bεere Hácírí pánká, lè ho tǔiá poni na le zéénía làa ba.»

25 O o hãa bía nɔn o Yeesu yi: «Ĩ zũ mu le *Yia le Dónbeenĩ mɔn lera yia ɓa le *Krista, á wà à ɓuen. Ká a khii ɓueé dɔn, ó o ɓueé zéenika mu ɓiowa ɓúenɓúen yara làa wɛn.»

26 O o Yeesu bía nɔn wo yi: «Ĩnén na wee bío làa fo kà lé orén mí ɓɛɛɛ.»

27 Bũn pãahũ ò o Yeesu nĩ-keninia ɓinía ɓueé dɔn. ɓiɔ ɓa ɓueé mɔn ò o Yeesu wee bío là a hãa, á mu wó ɓa coon. Ká ɓarén ó o ɓúi màhã yí tũara a yi le mu wó kaka tàá lée webio nɔn ó o wee bíoráa là a hãa mu.

28 O o hãa wãa día mí jumu dɛɛ ɓin, ò o wà zon ho lóhó yi à zoó wee bío lè ɓa nùpua

29 le ɓa ɓuee lée loń o nĩ na zũna ɓiɔ á mí wó ɓúenɓúen á bía. Le o màhã à wé Yia le Dónbeenĩ mɔn lera na ɓa le Krista lée?

30 A ɓa nùpua ló mà a Yeesu.

31 Hón pãahũ so yi, ó o Yeesu nĩ-keninia le o dí. Ba wee bío: «Nì-kàránlo, sáberé à ù dí.»

32 Ká a màhã bía nɔn ɓa yi: «Ĩ bè-dínii á mi yí zũ síi.»

33 A ɓa nĩ-keninia wee tũaka mín yi le o ɓúi màhã ɓuan bè-dínii ɓueé nɔn wo yi lée.

34 O o Yeesu bía nɔn ɓa yi: «Yia tonkaa mi síi ɓiɔ wéró, lè ho tonló na ó o le ĩ sá à síiní jii, ɓũn lé ɓiɔ lé ĩ dínló.

35 Minén wee wé bío le hen làa piina ɓiɔ náa ká ho dínló láró dɔn. Ká ĩnén ɓɛn wee bío na mia: Mi loń hã manawà sese, ho dínló bon dín á pan mí láró.

36 Yia wee lá ho dínló dɛɛnia ɓúakáa mí tonló á wee yí mí sàánii. Ho dínló na ó o wee lá lé ɓa nùpua na à keń le mukānĩ ɓinbirĩ na máa vé yi. Lé kà síi ó o dĩro là a láro sía wee wé páaní waráa.

37 Bïo bía kà bènťín bon: O dĩro wi, á yĩa wee lá ho dĩnló wi.

38 Awa, ínén wĩa tonkaa mia 6a nùpua cón bèra a na à mí yí 6a 6uennáa làa bïo ho dĩnló lárówà wee láráa ho ho mǎhũ na á 6a yí sá yi bïo síi. Nĩvio lé bĩa 6úa ho tonló mu ɲúhũ, á minén á à sá à sĩ ɲii.»

39 Ho Samariisa na wi ho lóhó mu yi cèrèe dó mí sĩa o Yeesu yi, lé bïo ó o hĩa mítén bía nǎn 6a yi le o Yeesu bía bïo mí wó 6úen6úen nǎn mí yi.

40 Lé bǔn nǎn ká 6a Samariisa 6ueé dǎn, á 6a yankaa wo le o keení làa mí. O o Yeesu kará bǔn hĩa wizooní bïo ɲun.

41 A bĩa dó mí sĩa wo yi wíokaa dó wán hĩa bióní na ó orén mí beere bía nǎn 6a yi bïo yi.

42 A 6a bía nǎn o hĩa yi: «Bïo kà wán, á wa wĩa dó wa sĩa wo yi lé bïo warén wa beere ɲá a ɲi-cúa, ká mu yínǎn bïo fo bía nǎn wen mí dòn bïo yi. Wa wĩa zũ le orén lé ho dĩmĩɲása kǎnĩlo.»

O Yeesu wéera a ya-dĩ beeni 6úi za

43 Bïo ó o Yeesu lè mí nĩ-kenínia wó hĩa wizooní bïo ɲun ho lahó mu yi, á 6a ló bǔn wà van ho Kalilee kǎhũ yi.

44 O Yeesu mítén hĩa bía le *Dónbeenĩ ɲi-cúa fεero máa wé yi le kǎnbii mín kùrú kǎhũ yi.

45 εε ká bïo ó o vaá dǎn ho Kalilee, á ho kǎhũ mu nùpua 6uan wo se. Lé bïo á bán mún van ho *Paaki sǎnú dĩró ho Zeruzaleemu yi, á vaá mǎn bïo 6úen6úen na ó o wó bǔn.

46 O Yeesu bǔnĩa van ho Kalilee kǎhũ lóhó na 6a le *Kanaa, hen na ó o hĩa yèrèmaa mu ɲumu wó lè

ho ðivén yi. Ho kôhũ mu béε tonni ya-dí beenĩ búí wi bĩn á za lò yí here wi ho *Kapεεnyuumu yi.

47 Bĩo ó o tonni ya-dí beenĩ mu jí le o Yeesu ló ho *Zudee kôhũ yi á buara ho Kalilee, ó o ló van o cón, á vaá yankaa wo le o buen ho Kapεεnyuumu, à buée wεé mí za na día mu húmú jii wán.

48 Ó o Yeesu bía nɔn o n̄i yi: «Yínɔ́ mí wé yí mɔn mu yéréké b̄iowa na wee zéení le Dónbeenĩ pánká, á mi máa dé mi s̄ia m̄i lon?»

49 Ó o béε tonni ya-dí beenĩ bía nɔn o Yeesu yi: «N̄i-kàránlo, sáberé à ũ wa bè mín va hen na á ĩ za wi yi ò o yí hí.»

50 Ó o Yeesu bía nɔn wo yi: «Lén va, ũ za á d̄ε búí máa wé.» Ó o n̄i dó mí s̄i b̄i o ó o Yeesu bía nɔn wo yi ó o b̄inía wà.

51 Mu tá na lée t̄ɔn, ó o ton-sáwá ló buée s̄á a yahó, á bía nɔn wo yi le o za w̄aa wan.

52 Ó o t̄uara ho p̄ahũ na ó o za mu b̄i díká dó yi làa ba. A ba bía nɔn wo yi le mu wó ho h̄ihũ ká le wii dá yεnía. Lé hón p̄ahũ so á le t̄εn̄i búakáa ló a s̄anía yi.

53 Ó o za b̄an maá w̄aa z̄una le mu wó ho p̄n-kéní na ó o Yeesu bía nɔn wo yi le o za á d̄ε búí máa wé. Ó orén lè mí z̄i n̄upua búenb̄uen dó mí s̄ia o Yeesu yi.

54 B̄in lé b̄i wó a Yeesu cúa-ɣun ní yéréké b̄i na wee zéení le o ló le Dónbeenĩ cón na ó o b̄inía buée wó ho Kalilee kôhũ yi, ká a ló ho Zudee kôhũ yi buara b̄in.

5

O Yeesu wéera a mùamúa búí

1 Wízoní bío yɛn búnn món, à búnn 6a *zúífùwa sánú búí díró dñn, ó o Yeesu wà yòora ho Zeruzalɛmu.

2 Ho lóhó mu yi á súeeníi la-beení búí wi yi á 6a wee yɛ lè mu heberemu le Betezadaa. Le 6ó ho zūāñii na 6a wee yɛ làa Pia Zūāñii. Hã sansáwá bío hònú son kíniá le súeeníi la-beení mu yi.

3 Lé hñn tá á 6a vánvárowà cèrèè hía wee wé da yi. Ba vánvárowà mu tñahú á 6a muiiwà, lè 6a lóní, lè 6a mùamúawà wi yi. [Ba hía wee da bín à pa bío mu ñumu hía à bùcán.

4 Lé bío á pònna búí, à le Dónbeení wáayi tonkaro 6uee bùcán mu. Ká a vánváro na zon mu yi ho yahó, hàrí mu wé vāmú lée vāmú tò à o ò pá wa.]

5 Vánváro búí hía wi bín á vāmú míana a wán yú hã lúluio 6óní làa píru làa bío hètín.

6 Bío ó o Yeesu mən wo ò o dūma, ó o zū le o lò yí here míana, ó o tūara a yi: «Fo wi à ũ wa le?»

7 O o ñii bíá nən wo yi: «Nì-kàránlo, nùpue na à lá mi líí dé mu ñumu yi mu bùcánló pñahú á mía. Hen ká í dāmákaa le í líí zo, búnn ká a búí zon vó.»

8 O o Yeesu bíá nən wo yi: «Lii hñní, lá ũ dāmu dèè à ũ varáka.»

9 Mí lahó yi ó o ñii mu dèeníá wan, á lá mí dāmu dèè ò o wee varáka.

Ɛɛ ká bío mu wó 6a *zúífùwa vūnló wizonle na 6a le *Sabaa zòn,

10 á 6a zúífùwa ñúnása wee bío là a ñii na wan: «Wa làndá yi, á fo yí ko à ũ lá ũ dāmu dèè 6ua, lé bío ho Sabaa lé ho zuia.»

11 O o ñii bíá nən 6a yi: «Yia wɛéra mi lé yia bíá nən mií le í lá í dāmu dèè à í varáka.»

12 A ɓa wáa tùara a yi: «Yia le ù lá ù dāmu dèe ù varáka lée wée?»

13 Ká a nǐi màhǎ yí zǔ yia wéera a, lé ɓio ó o Yeesu vǔnun ɓa nùpua na wee ɓàa mín ɓín tǎhǔ.

14 ɓǔn mǎn, ó o Yeesu vaá fò mín là a nǐi mu le *Dónbeenǐ zǐ-beenǐ lún yi, ó o ɓía nǎn wo yi: «Loń lon. ɓio ká wán, á fo wáa wan. Awa. Ká fo yí wi à mu ɓúi na po ɓio yú fo khíina à ɓíní yí fo, à ù yí ɓíní yí wé bè-kohó.»

15 O o nǐi wà vaá ɓía nǎn ɓa zúifùwa ɓúnása yi le lé o Yeesu wéera mí.

16 Lé ɓǔn nǎn á ɓa zúifùwa ɓúnása và bòráa o Yeesu yi wee seé, ɓio ó o wéera a nùpue ho Sabaa zòh ɓio yi.

17 Ká a Yeesu màhǎ ɓía nǎn ɓa yi: «Ĩ Maá Dónbeenǐ wee sá féeé, á ínén mún wee sá.»

18 Dén ɓiónǐ so na ó o Yeesu ɓía ɓio yi, á ɓa zúifùwa ɓúnása wíokaa sòobáa mítén o ɓúeró ɓio yi. Lé ɓio á mu yínǎí ɓio ó o wó khon ho Sabaa ɓio yi mí dòn, ká lé ɓio ó o le le Dónbeenǐ lé mín kùrú Maá. ɓǔn wee zéení le o mànía mítén lè le Dónbeenǐ.

Le Dónbeenǐ Za pànká

19 O Yeesu wíokaa lá le ɓiónǐ ò o ɓía nǎn ɓa yi: «Le í mǐ ho tǔiá na mia: O Za* yí máa wé ɓio ɓúi mítén. ɓio á ɓàn Maá Dónbeenǐ wee wé ò o mi, ɓǔn lé ɓio ó o wee wé. ɓio á ɓàn Maá wee wé ɓúenɓúen ó o mún wee wé.

20 Mu bon, o Maá wa a Za, á ɓio ó orén mí ɓere wee wé ó o wee zéení làa wo. O pá à ɓíní ì zéení a

* **5:19** Hen ká a Yeesu sansan le Za tàá Dónbeenǐ Za se lé orén Yeesu mí ɓere wee ɓio mítén ɓio.

lè mu bè-beera na po bïo mi mən á bueé bó ho zuia yi, ó o ò wé, á mu ù wé mia coon.

²¹ Làa bïo síi ó o Maá wee vèenínáa ba nĩ-hía à na le mukānĩ binbirĩ ba yi, lé làa bũn síi ó o Za mún wee nanáa le mukānĩ binbirĩ bĩa ó o wi ò o na le yi.

²² O Maá mún yí máa cítí nùpue, ká a màhá nən le cítí fló pànká búenbúen o Za yi,

²³ bèra a na à ba nùpua búenbúen wé kònbi o Za, làa bïo ba wee kònbiráa o Maá. Yia yí máa kònbi o Za, se bānsó mún yí máa kònbi o Maá na tonkaa wo.

²⁴ Le í mĩ ho tũiá na mia: Yia wee tà jí í bioní, á dó mí síi í Maá na tonkaa mi yi, wón bānsó yú le mukānĩ binbirĩ na máa vé hã làa na kà wán. Bānsó á í máa cítí. O dèenía ló mu húmú yi, á yú le mukānĩ binbirĩ.

²⁵ Le í mĩ ho tũiá na mia: Ho pāahũ búí khíi dā, ho yáa wáa dōn vó, á bĩa yí yú le mukānĩ binbirĩ, na ka lòn nĩ-hía á à jí le Dónbeenĩ Za tãmu. Bĩa á à jí mu, bán á à yí le mukānĩ binbirĩ.

²⁶ Mu bon, làa bïo ó o Maá á le mukānĩ binbirĩ wee lé cón, lé làa bũn síi ó o wó ó o Za á le mukānĩ binbirĩ mún wee lé cón.

²⁷ O nən ho pànká wo yi ò o fináa le cítí, lé bïo ó o lé o *Nùpue Za.

²⁸ «Mi yí le bïo bía kà wé mia coon, lé bïo á pāahũ búí khíi dā, ká ba nĩ-hía búenbúen á à jí a Nùpue Za tãmu,

²⁹ á ba à vèe. A bĩa wó mu bè-tentewà á à yí le mukānĩ binbirĩ na máa vé. Ká bĩa wó mu bè-kora bán núná à sí.

³⁰ Inén yí dà dèe máa wé iten. I wee wé fi le cítí à héha lè í Maá jí-cúa na ó o mà nən mĩ. A í cítí fló

mún téréna, lé bïo á ã yí máa fi le làa bïo á ã sïi vá yi. I wee fi le làa bïo ó o Maá na tonkaa mi sïi vá yi.

³¹ «Mu lá lé ìnén ì dòn á wee mì ho tũíá ì jii, á mi lá dà a pí ì tũíá.

³² Εε κά ñi-veere lé ì seérà, á ã zũ le ho tũíá na ó o wee mì ì jii á bon.

³³ Minén lé bia tonkaa ba nùpua á ba van o Zān Batiisi cǎn, á wón vaá mà ho tũíá ì jii á nǎn ba yi.

³⁴ Ìnén wón màkóo mía à nùpue wé ì bïo seéràso. Ká ì màhá bíá mu bèra a na à mi dàn kǎní.

³⁵ «Bïo ó o Zān hĩa wee bío ka lòn fintǎní na khoomu yenkeen, á mi tà zámakaa mu khoomu mu bïo yi ho pǎn-za dèe yi.

³⁶ Bïo búí wi bǐn á wee zéení bïo á ã bïo karáa. Bǐn po ho tũíá na ó o Zān mà ì jii. Mu bïo mu lé mu bè-wénia na á ã Maá le ì wé, bïo á ã wee wé ká, lé bǐn wee zéení le lé ì Maá tonkaa mi bïo bon.

³⁷ A ã Maá na tonkaa mi wón mí beere mún wee mì ho tũíá ì jii. Mi yí ná a bíonǐ, á mi mún yí zũ a.

³⁸ Mi yí tà a bíonǐ yi binbirǐ, lé bïo mi yí tà yǐa ó o tonkaa bïo.

³⁹ Mi wee kǎrán le Dónbeenǐ bíonǐ à cikon, lé bïo mi wee leéka le lé lerén wee na à mi zũn bïo mi ì wé á à yírǎa le mukǎnǐ binbirǐ na máa vé. Awa, lé dén bíonǐ so lé dïo wee zéení bïo á ã bïo karáa wéréwéré,

⁴⁰ à mi màhá pá yí wi à mi buen ì cǎn à yírǎa le mukǎnǐ binbirǐ.

⁴¹ «Ìnén màkóo mía à ba nùpua khòní mi.

⁴² Εε κά minén bán á ã zũ bïo mi karáa. Le Dónbeenǐ mi yí wa.

⁴³ I Maá lé yǐa á ã buara yèni yi, á mi pǎ ì bïo. Ká a búí màhá lá buara mí kùrú yèni yi, á mi ì tà wón bïo.

⁴⁴ Minén na wi mi wé khòoní mín, à mi yí wi à mi cà à òò lé le Dónbeenĩ mí dòn à khòoní mia, á à wé kaka à dérää mi sĩa ìnén yi?

⁴⁵ Mi yí leéka le lé ìnén khii kooní mia le Dónbeenĩ yahó dé. Bùéé. O *Moyiize na mi wee lòní le o ò séení mia lé wón wee kooní mia le Dónbeenĩ yahó.

⁴⁶ O Moyiize bïo mi lá tà kénkén, se ìnén á mi mún lá à tà bïo, lé bïo á ìnén lé yïa ó o Moyiize bïa bïo mí vónna yi.

⁴⁷ Εε κά bïo ó o túara ì dǎní yi á mi yí tà yi, á mi mún yí dà máa tà ìnén bíoní yi.»

6

O Yeesu dǎinia 6a zǎamáa

(Matiye 14.13-21; Maaki 6.30-44; Luki 9.10-17)

¹ Bǎn mǎn ó o Yeesu lè mí ñi-kenínia zon ho woohú á khú ho Kalilee vǔ-beení mǎn, hĩa 6a mún wee ve làa Tiberiade vǔ-beení.

² Á 6a minka zǎamáa bò a yi, lé bïo 6a vánvárowà na ó o wee weé à 6a mi á bïo wee wé ho yéréké.

³ O o Yeesu wà vaá yòora le búee búí, á yòó kará bǎn lè mí ñi-kenínia.

⁴ Mu wee wé, à 6a *zúifùwa sǎnú na 6a le *Paaki díró sùaràa.

⁵ O o Yeesu le mí ì loń, à 6a minka zǎamáa wee buen wo yi, ó o túara a Filiipu yi: «Lé wen á wa à yí mu bè-díni yi á à na 6a minka nùpua na kà búenbúen yi?»

⁶ O Yeesu túara a Filiipu yi kà, lé bïo ó o wi ò o khén o kúará, ká arén wón zǔ bïo ó o ò wé.

7 Ó o Filiipu bía nɔn o Yeesu yi: «Hàrí wa lá yí le wén-hãani khiá-jun* à vaa yà lè ho búurú buée cèeka wíniwíni, á ɓa búenbúen pá máa yí.»

8 Ó o nĩ-kenínia nĩ-kéní, o Simɔn Piere ɓàn za Andere á bía nɔn o Yeesu yi:

9 «Yàrónza búí wi hen á ɓa cezàwa bùaa jun, lè ho búurú bi-zàwa bïo hònú na wó lè mu bïo búí na ɓa le ooze† dũmu á wi cɔn. Ká lée webio á bũn n wé lè ɓa minka zãamãa na kà?»

10 Ó o Yeesu wãa bía: «Mi bïo le ɓa búenbúen lii kɛení.» Le jíní sà le lùe mu yi boo, á lé dén ɓa wãa líí kará wán. Ba báawa mí dòn á à yí muaaseé hònú síi.

11 Ó o Yeesu fó ho búurú bi-zàwa, á dó le Dónbeenĩ bárakà, ò o nɔn ho le ɓa sankã na bïa kará bĩn búenbúen yi. Lé bũn ɓàn síi ó o mún wó lè ɓa cezàwa, á ɓa búenbúen dú làa bïo ɓa sĩa vá yi.

12 Bïo ɓa búenbúen dú sù, ó o Yeesu bía nɔn mí nĩ-kenínia yi: «Mi yí díã le bïo dú ká à yáa. Mi khuii mu búenbúen.»

13 A ɓa khuiira mu, á ho ooze búurú bi-zàwa bïo hònú bïo na là ká á sú hã sàkíwá píru jun.

14 Bïo ɓa nùpua mɔn mu yéréké bïo na ò o wó, á ɓa bía: «O nĩ na kà ɓèntĩn lé le *Dónbeenĩ jĩ-cúa fɛero, yĩa lá ko ò o buen ho ðímíjã yí.»

15 Bïo ó o Yeesu zũna le ɓa nùpua buée fé mí á à wé lè mí béé lè ho pànká, ó o tĩn wà yòora le búee wán mí dòn.

* 6:7 Le wén-hõnló dà-kéní wee yí o nùpue nĩ-kéní wizon-kùure sámú sãání. † 6:9 Ooze: Mu lée bè-vànií búí na ɓa zúifùwa hĩa wé và à wé lè ɓa nàwa ðĩnló. Ho ooze mu dũmu á ɓa nĩ-khenia wee è wé lè ho búurú. Horén dũmu yàwá sí.

*O Yeesu varákaa mu numu wán
(Matiye 14.22-27; Maaki 6.45-52)*

¹⁶ Ho ziihũ, ó o Yeesu nĩ-kenínia wà lion ho vū-beenĩ nii,

¹⁷ á líí zon ho woohũ wee khi lè ho *Καρεεναyuumu lóhó c̄n. Ho tá hũn ká a Yeesu ðĩn yí buée ðõn 6a.

¹⁸ Ho pinpiró wee và lè mí pànká, á ho vū-beenĩ numu wee yànbónka. ¹⁹ Bĩo 6a vá zon á à yí lòn kilomεeterewa bĩo hònú táá bĩo hẽzĩn sii lè le bónbóore‡, á 6a m̄n o Yeesu ò o wee varáka mu numu wán wà buée sùará 6a yi, á 6a zãna.

²⁰ O o Yeesu bía n̄n 6a yi: «Mu lé ínén, mi yí z̄n.»

²¹ A 6a wãa wi 6a bío le o Yeesu yòo zo ho woohũ yi, à bũn 6a ðẽnía ðõn hen na 6a wee va yi vó.

O Yeesu ka lòn ðĩnló na wee na le mukānĩ binbiri

²² Mu tá na lée t̄n, á 6a zãamãa na khii wi lè ho vū-beenĩ m̄n á zũna le lée woohũ dà-kéní mí ðòn lá wi bĩn. Ba zũna le o Yeesu yí zon ho woohũ lè mí nĩ-kenínia, ká lé 6arén wà mí ðòn.

²³ Εε ká wonna búí ló ho Tiberiade lóhó yi buée ðõn ho lahó na ó o Yeesu dó le Dónbeenĩ b̄arákà ò o n̄n ho búurú 6a là yi.

²⁴ Bĩo 6a zãamãa m̄n ò o Yeesu mía bĩn, ó o nĩ-kenínia mún mía bĩn, á 6a yòo zon h̄n wonna so yi n̄n ho *Καρεεναyuumu lóhó, á wà khii cà a.

²⁵ Bĩo 6a bĩnía khii yú a Yeesu ho vū-beenĩ m̄n, á 6a wee tùa wo yi: «Nĩ-kàránlo, fo buara hen ðià?»

²⁶ O o Yeesu bía n̄n 6a yi: «Le í mĩ ho tũíá na mia: Mi wee cà mi yín̄n bĩo mi zũna mu yéréké bĩo na

‡ **6:19** Ho Kalilee vū-beenĩ: Ho vū-beenĩ mu tóntómú á à yí kilomεeterewa bóní sii, ká ho bùaaró á à yí kilomεeterewa píru jun sii.

á ĩ wó ɓàn kúará, ká lé ɓio mi yú ho búurú á là sù ɓio yi.

²⁷ Mi wé yí sá ho ɗínló na dà wee yáa ɓio yi, ká mi wé sá hía yí máa yáa ɓio yi, hón na wee na le mukāñi binbirĩ na máa vé. Hón ɗínló so lé o Nùpue Za á à na ho mia, lé ɓio ó orén lé yia ó o Maá Dónbeenĩ zéenia ɓio le mí nɔn mu ɓio ɓúenɔúen wéro pànká yi.»

²⁸ A ɓa tùara a yi: «Lé ho tonló yén á le Dónbeenĩ wi à wa sá?»

²⁹ O o Yeesu bía nɔn ɓa yi: «Bìo le Dónbeenĩ le mi wé, lé à mi dé mi sía yia le tonkaa yi.»

³⁰ ɓio ó o bía kà síi, á ɓa bía nɔn wo yi: «Ūnén ɓèn lé mu yéréké ɓio yén fo dà à wé á wa à mi á à dérása wa sía foñ? Wé mu ɓúí le wa mi!

³¹ Páahũ na á wàn ɓúaaawa hía wi ho tá henĩ yi, á ɓa yú ho *maanɛ á là, làa ɓio mu túararása le Dónbeenĩ bióni vūahũ yi: «O hía nɔn ho ɗínló na ló ho wáayi ɓa yi á ɓa dú.Š»

³² O o Yeesu ɓèn bía nɔn ɓa yi: «Le ĩ mi ho tũíá na mia: Mu yínɔñ o *Mɔyiize lé yia hía nɔn ho búurú na ló ho wáayi mia. Lé ĩ Maá Dónbeenĩ nɔn ho mia. Lé orén mún wee na ho ɗínló binbirĩ na ló ho wáayi mia.

³³ Mu bon, ho ɗínló binbirĩ na le Dónbeenĩ wee na lé yia ló ho wáayi lion. Lé orén wee na le mukāñi binbirĩ ho ɗímínása yi.»

³⁴ A ɓa bía nɔn wo yi: «Nì-kàránlo, wé na hón ɗínló so wɛn fɛɛɛ.»

³⁵ O o Yeesu wáa bía nɔn ɓa yi: «Īnén lé yia lé ho

Š 6:31 Mi loñ Lení vūahũ (Psaumes) 78.24; Léro vūahũ (Exode) 16.1-15. ʼBa zāamāa bía le bióni mu à zéeni le o Mɔyiize lé yia hía nɔn ho ɗínló mín ɓúaaawa yi.

dĩnló na wee na le mukāni binbirí. Yia bò miì á dó mí sɪi miì, á hĩni làa ɲu-hānɪ máa búe bānsò hùúu.

³⁶ I bía mu nɔn mia le mi mɔn bɪo á ɪ wó, à mi ɲɔn pá yí dó mí sɪa miì.

³⁷ Bɪa á ɪ Maá wee wé à ɓa bɪo sɪi miì le mí nɪ-kénɪ kénɪ wé è bè miì. Yia bò miì, á ɪ máa bɪo le o bɪnɪ hùúu.

³⁸ Lé bɪo á ɪ yí ló ho wáayi yí wà bueé wé ɪ sɪi bɪo. Yia tonkaa mi lé wón sɪi bɪo á ɪ wà bueé wé.

³⁹ Yia tonkaa mi sɪi bɪo lé à ɪ yí vɪnɪ bɪa ó o kàràfáa miì nɪ-kénɪ búu, ká ɪ vèenɪ ɓa ho dɪmɪɲá vé nònzoñ.

⁴⁰ Mu bon, ɪ Maá sɪi bɪo lé à bɪa búenbúen na fá mí ylo o Za yí á dó mí sɪa wo yí, à yí le mukāni binbirí na máa vé, à ɪ vèenɪ ɓa ho dɪmɪɲá vé nònzoñ.»

⁴¹ A ɓa *zúifùwa wáa wee khí mí kíó yí, lé bɪo ó o bía le mɪnén lé ho dɪnló binbirí na ló ho wáayi lion.

⁴² A ɓa bía: «Yínɔñ orén lé o Zozεεfu za Yeesu le? Wa zū bān maá lè bān nu. Ó o wáa à wé kaka á à bíoráa le mí ló ho wáayi lion?»

⁴³ Ó o Yeesu bía nɔn ɓa yí: «Mí yí khí mí kíó yí.

⁴⁴ Nùpue woon yí dà máa bè miì, ká a Maá na tonkaa mi yí buan wo yí buararáa, á ɪnén á à vèenɪ bānsò ho dɪmɪɲá vé nònzoñ.

⁴⁵ Bɪo kà lé bɪo túara le Dónbeenɪ ɲi-cúa fεεrowà vōnna yí: «Le Dónbeenɪ khíi kàrán ɓa búenbúen.*» Nùpue léé nùpue na wee ɲí a Maá Dónbeenɪ tāmú, á wee día mɪten ò o kàrán, wón á à bè miì.

⁴⁶ Bún yí máa zéenɪ le ɪ le nùpue búu mɔn o Maá. Yia ló le Dónbeenɪ cón buara, lé wón mí dòn mɔn wo.

⁴⁷ Le ɪ mɪ ho tũiá na mia: Yia dó mí sɪi wo yí, wón yú le mukāni binbirí na máa vé.

* 6:45 Mi lonɪ Ezayii vūahɪ 54.13

48 Inén lé ho dínló na wee na le mukāñi binbirì.

49 Mìn òuàawa là ho *maane ho tá henì yi, èè ká bűn màhá yí hò 6a húmú.

50 Ká inén lé ho dínló binbirì na ló ho wáayi lion. Yia dú ho, á 6ànsò ò yí le mukāñi binbirì na máa vé.

51 Inén lé ho dínló na wee na le mukāñi binbirì, hĩa ló ho wáayi lion. Yia dú ho, á 6ànsò á à yí le mukāñi binbirì na máa vé. Ho dínló na á ìì na bèra a na à ho òmíjása yí le mukāñi binbirì, lé ì sánía.»

52 Bĩo 6a *zúifùwa já há bioní mu, á 6a wee kán mìn lè mí sòobéé. Ba wee bío: «O nñi mu dà a wé kaka a nanáa mí sánía wén á wa a là?»

53 O o Yeesu bíá nòn 6a yi: «Le ì mĩ ho tũíá na mia: Hen ká mi yí là a Nùpue Za sánía, á yí òun o cāni, á le mukāñi binbirì máa kēñ mia.

54 Yia là ì sánía, á òun ì cāni, wón 6ànsò yú le mukāñi binbirì na máa vé. Ì ò vèení 6ànsò ho òmíjá vé nònzoñ.

55 Mu bon, inén sánía lé ho dínló binbirì, á ì cāni lé mu bè-òunii binbirì.

56 Yia là ì sánía á òun ì cāni, se wón páanía làa mi á inén páanía làa wo.

57 O Maá na tonkaa mi lé wón mí bæere wee na le mukāñi binbirì. A lé orén pánká yi á le mukāñi binbirì mún wiráa inén yi. Lé làa bűn síi, á yia là ì sánía, á 6ànsò mún ò yí le mukāñi binbirì inén pánká yi.

58 Inén lé ho dínló na ló ho wáayi lion, hón yí ka làa hĩa á mìn òuàawa yánkaa dú bĩo síi. Bán dú hón à 6a pá húrun. Èè ká yia dú ho dínló na ló ho wáayi lion, á 6ànsò á à yí le mukāñi binbirì na máa vé.»

59 O Yeesu bía hã bióní na kà, ká a wee kàrán 6a nùpua 6a zúifùwa kàránló zii ho *Καρεεnayuumu lóhó yi.

Le mukāñi binbirí na máa vé bióní

60 Bío á bía bò a yi ná a bióní, á 6a cèrèè bía: «O nñi mu bióní 6èntín hereka. Nùpue na dà à tà hã yi á máa.»

61 O o Yeesu zūna le bía bò a yi wee khí mí kíó yi bío ó o bía bío yi, ó o bía: «Hã bióní mu 6óonía mia léé?»

62 Εε ká mi 6èn wãa khíi mən o *Nùpue Za ká a bínía wee yòo hen na ó o ló yi 6uara há?

63 Le Dónbeení Hácírí lé dío wee na le mukāñi binbirí. O nùpue miten yí dà dèe máa wé. Hã bióní mu na á ĩ bía nən mia kà lé le Dónbeení Hácírí á hã ló cón. Hã wee na le mukāñi binbirí.

64 Εε ká 6a nùwã yən búii mi t̄ahũ á yí dó mí sía miĩ.» A mu 6èn bon, mu nùhũ búεεní á bía yí dó mí sía o Yeesu yi ó o zūna bío, á mún zūna yia á à dé o ò na bío.

65 O o Yeesu pá bínía bía kà síi: «Lé bñn te bío á ĩ bía mu nən mia le nùpue yí dà máa bè miĩ, ká a Maá Dónbeení yí nən mu wéró pánká 6ànso yi.»

66 A wãa lá bñn jii wán, á bía bò a yi cèrèè bínía o món, á yí máa bè làa wo.

67 O o wãa t̄àara mí nñ-kenínia píru jun yi: «Minén mún máa bñní le?»

68 O o Simən Piere bía nən wo yi: «Núhũso, lé o yén á wa à bñní vaá bè yi? Unén lé yia le mukāñi binbirí na máa vé bióní wee lé cón.

69 Warén dó wa sía foñ, á zū le ūnén lé yia lé le Dónbeení nùpue yi poni 6ànso na le tonkaa.»

70 O o Yeesu bía nɔn ɓa yi: «Mu so yínɔ́n ínén hueekaa minén pírú nɔn le? Εε ká mi nǐ-kéní búí màhá pá lé o *Satáni nùpue.»

71 Mu lé o Simɔn Isikariote za Zudaa ó o wee bío bío. Mu bon, ɓa pírú nɔn mu t̄ahú ó orén lé yía à dé o ò na.

7

O Yeesu ɓàn zàwa yí dó mí s̄a wo yi

1 Bún mɔ́n, ó o Yeesu tò ho Kalilee k̄hú yi. O yí wi ò o zoo tè ho *Zudee k̄hú yi, lé bío ɓa *zúifùwa núnása wi ɓa búe o.

2 Bío ɓa zúifùwa sánú na ɓa le *Búkúwá Sánú díró wà ɓueé sùará,

3 Ó o Yeesu ɓàn zàwa bía nɔn wo yi: «Fo lá ko à ũ lé hen à lén va ho Zudee k̄hú yi, à ɓia bò fon ɓín mún mi mu bè-wénia na fo wee wé.

4 Nùpue na wi ɓa zún wo, wón bè-wénia máa wé sánka wé. Mu bè-beera na fo wee wé, á fo ko à ũ wé à ɓa nùpua búenbúen mi.»

5 Mu bon, o Yeesu ɓàn zàwa mí beere yí dó mí s̄a wo yi.

6 O o Yeesu bía nɔn ɓa yi: «Ínén á ho p̄ahú d̄in yí d̄ɔn c̄n, ká minén bán á ho p̄ahú wi c̄n wà f̄εε.

7 Ho d̄ímíjá nùpua yí dà máa n̄in mia, ká ínén wón ɓa n̄ina, lé bío á í wee m̄i ho t̄iá le ɓa wára yí seka.

8 Minén lén va ho sánú d̄iní. Inén wón máa va, lé bío ho p̄ahú d̄in yí d̄ɔn í c̄n.»

9 O Yeesu bía h̄n bióní so nɔn ɓa yi ò o kará ho Kalilee k̄hú yi.

O Yeesu van há búkúwá sánú d̄iní

10 Bìo ó o Yeesu bân zàwa wà van ho sánú díní, ó orén mún wà van. Ká a màhá sàntaa míten vannáa, ò o bïo yí zūn.

11 Ba *zúifùwa núnása wee cà a ho sánú mu díní. Ba wee héε tũaka hen na ó o Yeesu mu wi yi.

12 O Yeesu bïo wó le wãaní làa sòobéε ba zãamãa tãahũ. Ba búí wee bío le o nni mu lée nĩ-tente. Ba búí bèn le o wee víní ba nùpua.

13 Ká nùpue na màhá à hení mí sñi á à bío mu wéréwéré ba nùpua yahó wón mia, lé bïo ba zãna ba zúifùwa núnása.

14 Ho sánú dú zon ho tãahũ lòn wizooní bïo náa sñi ó o Yeesu zonnáa le *Dónbeenĩ zĩ-beenĩ lún yi, á zoó wee kàrán ba nùpua.

15 Ba zúifùwa wee wé coon o bïo yi, á ba wee bío: «O nni mu kàránló nɔn yí van yahó ò o pá zũ le Dónbeenĩ bionĩ vũahũ bío kà sñi le we?»

16 O o Yeesu bía nɔn ba yi: «Bïo á ï wee kàrán làa mia á yí ló ínén ï bεεre cǎn. Yia tonkaa mi lé yia mu ló cǎn.

17 Yia tà wee wé le Dónbeenĩ sñi bïo, wón bânso á à zūn ká ï kàránló ló le Dónbeenĩ cǎn, tàá ká ï wee bío ï kùrú bionĩ.

18 Yia wee bío mí kùrú bionĩ, wón wee cà le yèni. Ká yia wee cà le yèni à na yia tonkaa wo yi, wón wee mĩ ho tũia, o téréna.

19 O *Mɔyĩize so yí nɔn ho làndá mia le? A yia màhá wee bè ho yi mi tãahũ wón mia. Lée webio nɔn mi wi mi búeráa mi?»

20 A ba zãamãa bía nɔn wo yi: «O cíná wi foñ! Yia wi ò o búe fo lé o yén?»

21 O o Yeesu bínia lá le bionĩ ò o bía nɔn ba yi: «Ï wó mu yéréké bïo dà-kéní mí dòn wa vũnló

wizonle na lé ho *Sabaa zoñ, á mi búenbúen wó coon mu bïo yi.

²² O Mɔyiize bò mu heníá nɔn mia le mi wé *kúio mi zà-báawa, á mi yáá wee kúio ɓa hárí ho Sabaa zoñ. Ho làndá mu yáá yínɔ́n Mɔyiize ɓúa ho jùhũ, mu lé mĩn ɓúaawa.

²³ Awa, ká minén dà wee kúii o za baa ho Sabaa zoñ, bèra a na à mi yí wé yí khe o Mɔyiize làndá dǎnɪ yi, á lée webio nɔn á mi sía wee cínáa mĩ, lé bïo á ì wó ó o nĩ-kùure wan cun ho Sabaa zoñ?

²⁴ Bïo mi wee mi à dǎn wán cítíráa o nùpue à mi khí yi. Mi wé cítí o nùpue làa bïo téréna le Dónbeenĩ cǎn.»

O Yeesu lé yía le Dónbeenĩ mɔn léra

²⁵ A ho Zeruzalɛmusa ɓúii wáa wee bío: «Éee! Yía kà so yínɔ́n o nĩ na á wa júnása wi ɓa ɓúe le?

²⁶ Nín-yía wee bío ɓa nùpua yahó, ò o ɓúii yí dó mí jii wo yi. Wa júnása màhá wáa zūna le lé orén lé yía le Dónbeenĩ mɔn léra lée?

²⁷ Yía kà wón á warén zū léení. Ɛɛ ká yía le Dónbeenĩ mɔn léra khíi ɓuara, á nùpue woon máa zūn hen na ó o ló yi.»

²⁸ Bïo ó o Yeesu wee kàrán ɓa nùpua le *Dónbeenĩ zĩ-beenĩ lún yi, ó o bía bïo kà pǎnpǎn: «Mi so zū mi kǎnkǎn, á zū ì léenii le? Inén yí ɓuara ìten, ká ho tǔiá poni ɓànsò lé yía tonkaa mi. Mi yí zū a,

²⁹ ká inén wón zū a, lé bïo á mu lé orén á ì ló cǎn ɓuararáa. Orén lé yía tonkaa mi.»

³⁰ A ɓa wáa wee cà a wĩiró yahó, ká nùpue woon yí wĩira a, lé bïo ó o pǎahũ dǎn yí dǎn.

³¹ Εε κά βα zãamáa mu t̄lahũ, á ba cèrèe n̄on pá tà a b̄io. Ba wee bío: «*Yia le Dónbeenĩ m̄on léra khii buara, ó o so buée wé yéréké biowa na po b̄io ó o n̄ii na kà wee wé le?»

Ba tonkaa ba parowà le ba vaa w̄ii o Yeesu

³² A ba *Farizíewa búii n̄á b̄io ba zãamáa wee h̄uah̄uaaka a Yeesu d̄ání yi, á ba Farizíewa mu kuure lè le *Dónbeenĩ yankarowà n̄únása tonkaa ba parowà búii le ba vaa w̄ii wo.

³³ O o Yeesu bíá: «ĩ ker̄n̄ló mi t̄lahũ máa wé b̄io na á à mía. Hen làa c̄ínú ká ĩ ì b̄íní ì va yia tonkaa mi c̄ón.

³⁴ Mi khii wé è cà mi, ká mi máa yí mi, á hen na á ĩ ì ker̄n̄ yi á mi mún yí dà máa va yi.»

³⁵ A ba *zúifùwa wee tùaka mín yi le lé wen o ò va ká mí máa yí o coon? Lé ba zúifùwa na h̄éera wika b̄ia yín̄on̄ ba zúifùwa t̄lahũ ó o màh̄á wi ò o lén va c̄ón lée? O màh̄á wi o ò vaa kàrán b̄ia yín̄on̄ ba zúifùwa lée?

³⁶ B̄io ó o bíá le wa khii wé è cà mí ká wa máa yí mí, á hen na mí ì ker̄n̄ yi á wa yí dà máa va yi, bún kúará lée webio?

O Yeesu le b̄ia le n̄u-h̄ání dà buen mí c̄ón

³⁷ Ho s̄ánú dí vé n̄onzoñ dén wizonle so lé ðio n̄uh̄ũ wi po h̄ia ká. Bún zoñ ó o Yeesu ðin̄ ba zãamáa yahó ò o bíá p̄ónp̄ón: «Hen ká yia le n̄u-h̄ání dà, à bànsò buen ĩ c̄ón á ĩ ì na mu n̄umu wo yi ó o ò n̄u.

³⁸ Yia dó mí s̄ii miĩ, làa b̄io mu túararáa le Dónbeenĩ bíonĩ v̄uahũ yi ká s̄ii: «A wón bànsò s̄ii á à wé lòn n̄un-d̄ání, á mu n̄umu na wee na le muk̄ání wé è tá á à lé yi.»

39 Mu lé le Dónbeenĩ Hácírí ó o Yeesu wee bío bío kà síi, dño á bĩa dó mí sía wo yi khii yí. Mu pãahũ ká le Dónbeenĩ ðĩn yí nɔn mí Hácírí bĩa dó mí sía o Yeesu yi, lé bío le Dónbeenĩ ðĩn yí léra a yèni.

Ba zãamãa ñi-cúa wi mĩn ñúná yi o Yeesu bío yi

40 Ká 6a zãamãa na wi bĩn ñá a Yeesu bíoní mu, á 6a búí wee bío le yĩa kà wón bènťin lé le *Dónbeenĩ ñi-cúa fεero.

41 Ba búí bán 6èn le o lé *Yĩa le Dónbeenĩ mɔn léra. Ba búí 6èn le mu so bon ká yĩa le Dónbeenĩ mɔn léra ko ò o lé ho Kalilee kòhũ yi le.

42 Mu so yí túara le Dónbeenĩ bíoní vũahũ yi le o *Daviide nɔnkãni, là a Daviide mu 6a lóhó Betelehεemu lé bĩn á Yĩa le Dónbeenĩ mɔn léra ko ò o lé yi le?*

43 Á 6a zãamãa ñi-cúa wó mĩn ñúná yi o Yeesu mu bío yi.

44 Ba zãamãa mu tĩahũ á nùwã yen búí wi 6a wĩ wo, ká nùpue woon yí túaa wo yi.

Ba zúifùwa ñúnása yí tà a Yeesu bío

45 Bío 6a parowà na le Dónbeenĩ yankarowà ñúnása lè 6a Fariziεwa tonkaa bĩnía 6uara, á bán túara 6a yi: «Lée webio nɔn á mi yí 6uannáa wo yí 6uararáa?»

46 Á 6a parowà bía: «Hã bíoní na ó o nùpue mu wee bío bán síi á wa ðĩn yí ñá a búí ñii yi yí mɔn hùúu.»

47 Á 6a Fariziεwa bía nɔn 6a yi: «Minén mún día miten ó o khà lon?»

48 Warén ñúnása tĩahũ lè warén Fariziεwa tĩahũ á ñi-kéní ká so tà a bío le?

* 7:42 Mi loń Samuwεele ñun nii vũahũ 7.12; Misee vũahũ 5.1

⁶ Ba bía bñn à khũaanáa o Yeesu jii yi à yíráa wo kooní yi. Ká a Yeesu màhá líí lúnlúra, ò o wee túa ho tá púnpuró yi lè mí nín-kíza.

⁷ Bño 6a ðñn lan wee túa wo yi, ó o líí hñnɔn yòó ðñn, ò o bía nɔn 6a yi: «Yìa ðñn yí wó bè-kohó hùúu mi tñahũ, à wón wãa lèè wo lè le huee ho yahó.»

⁸ O o Yeesu bñnía líí lúnlúra, á wee túa ho tá púnpuró yi.

⁹ Bño ho làndá bño zéenílowa lè 6a Farizíewa mu ná hñn bíoní so, á 6a wee lén lè mí nñ-kéní kéní, à búaká lè 6a nñ-kíá, á ká a Yeesu là a háa ho tñahũ.

¹⁰ O o Yeesu wãa líí hñnɔn yòó ðñn ò o wee bío là a háa: «O, o, háa mu, 6a nùpua mu bò làa wen? O búí mía máa síiní ũ jùhũ le?»

¹¹ O o háa bía nɔn o Yeesu yi: «Núhũso, o búí mía máa síiní ho.» O o Yeesu wãa bía nɔn wo yi: «Àwa, á ñén mún máa síiní ũ jùhũ. Fo dà a lén, ká ũ bèn yí bñn yí wé bè-kohó.»]

O Yeesu ka lòn khoomu ho ðímíjása cñn

¹² O Yeesu pá bñnía bía bño kà nɔn 6a zãamáa yi: «ñén ka lòn khoomu ho ðímíjása cñn. Yìa tà bò mñ, se bñnso yú mu khoomu na wee na le mukãñ binbirí. O máa keñ tñbirí yi hùúu.»

¹³ A 6a Farizíewa bía nɔn o Yeesu yi: «Ũñén wãa wee mñ ho tñiá ũ jii, à bñn à bño fo wee bío á nùpue yí ko ò o tà yi.»

¹⁴ O o Yeesu bía nɔn 6a yi: «Hàrí ká ñ wee mñ ho tñiá ñ jii, se bño á ñ wee bío ó o nùpue ko ò o tà yi. Lé bño á ñ zũ hen na á ñ ló yi ðuararáa, á ñ mún zũ hen na á ñ wee va yi. Ká minén bán yí zũ ñ léení, á mún yí zũ hen na á ñ wee va yi.

15 Minén wee fi 6a nùpua cítii filó síí, ká ínén wón máa cítii nùpue.

16 Ká í lá ko à í fi cítii, á í cítii mu jùhũ á à wé. Lé bïo mu yínón ínén í dòn á à fi le cítii mu. Mu lé ínén lè í Maá na tonkaa mi á à páaní ì fi le.

17 Mi làndá vũahũ yi á mu túara le ká seéràsa nùwã jùn mà ho tũíá mu bïo dà-kéní bïo yi, se bũn bïo so á nùpue ko ò o tà yi.

18 Inén wee mĩ ho tũíá í jii. A í Maá na tonkaa mi mún wee mĩ ho tũíá í jii.»

19 A 6a túara a yi: «Mìn maá mu wi wen?» O o Yeesu bía nòn 6a yi: «Mi yí zũ mi, á mún yí zũ í Maá. Ká mi lá zũ mi, se mi mún lá à zũn í Maá.»

20 O Yeesu bía hõn bioní so ká a wee kàrán 6a nùpua le *Dónbeenĩ zĩ-beenĩ lún yi, mu hãmu kúeenĩ lahó nĩsání. Nùpue yí wĩira a lé bïo ó o pãahũ ãn yí ãn.

O Yeesu wee bïo mí varó mìn Mad cõn bïo

21 O Yeesu pá bĩnía bía bïo kà nòn 6a yi: «Ìnén n lén á mi ì càráa mi. Eε ká mi màhã à hí lè mi bè-kora. Hen na á ínén wee va yi, á minén yí dà máa va yi.»

22 A 6a *zúifùwa wee bïo mìn yi: «O wi ò o 6úe mĩten lée? Bïo ó o màhã le hen na mìnén wee va yi á warén yí dà máa va yi.»

23 O o Yeesu bía nòn 6a yi: «Mínén ló ho tá yi. Ká ínén ló ho wáayi. Minén bïo sã ho ãmĩjã na kà yi, ká ínén wón bïo yí sã ho yi.

24 Lé bũn te bïo á í le mi ì híráa lè mi bè-kora. Mu bon, hen ká mi yí tà le ínén lé yĩa wi féeε, á mi ì hí lè mi bè-kora.»

25 A ɓa tùara a yi: «Ūnén lé o yén?» O o Yeesu bía nɔn ɓa yi: «ĩ wee bío mu na mia féεε hàrí mu ɓúhú búεεníi.

26 I dà à bío bío cèrèε mi dǎní yi, á dà à fi le cítii mi bío cèrèε wán. Ká yia tonkaa mi lé ho tũíá poni ɓànso, á bío á ĩ ɓá a cón, bǔn lé bío á ĩ wee bío na ho dímíɓása yi.»

27 Ba yí zū ká lé o Maá Dónbeenĩ ó o wee bío bío.

28 O o Yeesu wáa bía nɔn ɓa yi: «Ká a *Nùpue Za á mi can le ɓùεεní wán hóonía fárá, bǔn ká mi ì zūn ká ĩnén lé yia wi féεε. A mi ì zūn ká ĩ yí máa wé bío woon ĩten. Bío á ĩ Maá bía nɔn miĩ, bǔn lé bío á ĩ wee bío.

29 I Maá na tonkaa mi á wi làa mi, o yí díá mi ĩ dòn, lé bío á ĩ wee wé bío sí a yi féεε.»

30 Bío ó o Yeesu wee bío ká, á ɓa nùpua cèrèε dó mí sía wo yi.

Le Dónbeenĩ tũíá poni wee wé ó o nùpue keń miten

31 O o Yeesu wáa bía nɔn ɓa zúifùwa na dó mí sía wo yi: «Ká mi wee bè ĩ biónĩ yi, se mi máhá lé ĩ ní-kenínia bío bon.

32 Mi ì zūn ho tũíá poni binbirĩ na ló le Dónbeenĩ cón. Lé bǔn ñ wé á mi ì keń miten.»

33 A ɓa bía nɔn wo yi: «Warén lé o *Abarahaamu mònmanía. Wa yí wó a ɓúii wobáaní yí mɔn. A lée webio nɔn á ũnén bíaráa le wa à keń waten?»

34 O o Yeesu bía nɔn ɓa yi: «Le ĩ mĩ ho tũíá na mia: Nùpue lée nùpue na wee wé mu bè-kora wón ka lòn wobá-nĩi mu bè-kohó níi yi.

35 A mi zū le o wobá-nĩi bío yí sã ho zĩ-ɓúhú yi féεε. Ká a za na ton ho zĩ-ɓúhú yi, wón bío sã ho yi féεε.

³⁶ Ká le Dónbeenĩ Za wáa wó mia lè 6a nùpua na wi mítén, á mi ì wé miten binbirĩ.

³⁷ I zū le mi lé o Abarahaamu m̀nmanía, èè ká mi màhá wee cà à mi búe mi, lé b̄io á b̄io á ì wee kàrán làa mia yí máa zo mia.

³⁸ B̄io á ì Maá zéénía làa mi, lé b̄un á ì wee b̄io, ká minén 6̀n wee wé b̄io á m̄n maá bía n̄n mia.»

³⁹ A 6a bía n̄n wo yi: «Warén wàn maá lé o Abarahaamu.» O o Yeesu bía n̄n 6a yi: «Ká mi lá lé o Abarahaamu zàwa b̄io bon, se mi lá wee wé hã wára na ó o Abarahaamu wó 6̀n síi.

⁴⁰ Á mi yí máa wé h̄n, à mi wi mi búe ìnén na mà ho tũíá poni n̄n mia, h̄a na á ì ɲá ì Maá Dónbeenĩ c̄n. B̄un ó o Abarahaamu yí wó.

⁴¹ Mi wee wé m̄n maá wára.» A 6a bía n̄n wo yi: «Wàn maá lé le Dónbeenĩ mí dòn. Wa yínón zíní zàwa.»

⁴² O o Yeesu bía n̄n 6a yi: «Ká m̄n maá lá lé le Dónbeenĩ, á mi lá à wań mi, lé b̄io á ìnén ló le Dónbeenĩ c̄n 6uara. I yí 6uara ìten. Lé lerén tonkaa mi.

⁴³ B̄io n̄n á mi yí máa zũínáa hã b̄ioní na á ì wee b̄io na mia kúará lé mu yén? Lé b̄io á mi yí wi mi ní hã.

⁴⁴ Yia lé m̄n maá lé o *Satāni. A m̄n maá síi b̄io lé b̄un á mi wi à mi wé. O lé o ñi-búe hàrì ho ñm̄íɲá lénló p̄ahũ. O yí dà máa m̄i ho tũíá poni, lé b̄io á tũíá poni mía wo yi. Hen ká a f̄a le sabéré, se lé orén mí b̄ere síi ó o wee zéení, lé b̄io ó o lé o sabín-f̄uáalo. Orén lé yia á hã sab̄ioní wee lé yi.

⁴⁵ Èè ká ìnén wee m̄i ho tũíá poni, lé b̄un n̄n á mi yí tàráa ì b̄ioní yi.

⁴⁶ Minén f̄ahũ, ó o 6úí so dà a b̄io le ì wó b̄è-kohó le? Ká ì wee m̄i ho tũíá poni, á lée webio n̄n mi yí

tàráá í bióní yí?

⁴⁷ Bía na lé le Dónbeenĩ zàwa binbirí wee wé jí le Dónbeenĩ bióní. Èé ká minén yínòń le Dónbeenĩ zàwa, lé bűn nòn mi yí máa jínáa le bióní.»

O Yeesu le minén po a Abarahaamu

⁴⁸ A 6a *zúifùwa bía nòn wo yi: «À bűn wa tũiá sí à wa bío le fo lé o *Samarĩi nĩ†, á wa mún tũiá sí à wa bío le o cíná wi foń.»

⁴⁹ O o Yeesu bía nòn 6a yi: «Ínén á cíná mía yi. Í Maá lé yĩ á í wee kònbi. Ká minén bán wee zùan miĩ.

⁵⁰ Ínén yí máa bío le nùpue dé cùkú miĩ. O 6úí wi á à bío le 6a dé ho miĩ, á lé wón mún lé o cití-íí.

⁵¹ Le í mi ho tũiá na mia: Yĩ tà bò í bióní yi, á 6ànso máa hí máa cén.»

⁵² A 6a zúifùwa bía nòn wo yi: «Hã laà na kà wán, á wa wãa láa mu yi kénkén le o cíná wi foń. O *Abarahaamu húrun, á le *Dónbeenĩ jĩ-cúa fεerowà húrunka. A ũnén pá wee bío le ká yĩ tà bò ũ bióní yi á 6ànso máa hí máa cén.

⁵³ Ũnén 6èn wee leéka le ũ jũhũ so wi po a Abarahaamu le? Wón húrun, á le Dónbeenĩ jĩ-cúa fεerowà mún húrunka, á ũnén 6èn wee leéka le fo lée wée?»

⁵⁴ O o Yeesu bía: «Í lá wee dé ho cùkú íten yi, se mu jũhũ mía. Yĩ wee dé ho cùkú miĩ lé í Maá, yĩ mi le o lé min Dónbeenĩ.

⁵⁵ A mi jòn yí zũ a. Ká ínén wón zũ a. Í lá le í yí zũ a, se í lé o sabín-fũaalo lè mi bío síí. Èé ká í zũ a, á wee bè o bióní yi.

† **8:48** Samarĩi nĩ: Ba zúifùwa cón á 6a Samariisa yí máa ce le Dónbeenĩ yahó. Ba yí máa bè le Dónbeenĩ làndá yi. Ba von o Yeesu lè le yèni mu hen á là làa wo.

⁵⁶ Mìn maá Abarahaamu hĩa wee leékaa le mí ì mi ì buenlò, ó o zãmakaa mu bïo yi. Ó o bèn mən ì buenlò, á sïi wan mu bïo yi.»

⁵⁷ A 6a zúifùwa bía nən wo yi: «Ūnén na lúlúio máa yí ho búará-ḡun làa píru á mən o Abarahaamu wen?»

⁵⁸ Ó o Yeesu bía nən 6a yi: «Le ì mí ho tũíá na mia: O Abarahaamu á à bío le mí ì te, à bũn à ínén wi.»

⁵⁹ A 6a wáa sèekaa hã huua le mí ì lèeka làa wo á à búe. Ó o Yeesu sà míten ló le *Dónbeenĩ zĩ-beenĩ lún yi lée wà.

9

O Yeesu wéera a nĩ na ton ká a lé o muui

¹ Bïo ó o Yeesu lè mí nĩ-kenínia wee khĩí, á 6a fò mín làa nĩ búí na ton ká a lé o muui.

² Ó o nĩ-kenínia tùara a yi: «Nì-kàránlo, lée we-bio nən ó o nĩ na ká ton ká a lé o muui? Lé orén kùrú bè-kora bïo yi lée, tàá lé 6àn nùwã bè-kora bïo yi?»

³ Ó o Yeesu bía nən 6a yi: «Mu yínḡn orén bè-kora bïo yi, á mu mún yínḡn 6àn nùwã bè-kora bïo yi. O nĩ mu ton ká a lé o muui, lée bèra a na à bïo le Dónbeenĩ dà a wé à 6a nùpua búenbúen mi a yi.

⁴ Bïo mu khoomu wi hã laà na ká wán, á wa ko wa wé le Dónbeenĩ na tonkaa mi bè-wénia. Le túbírí hĩa wi, á nùpue máa dãn máa wé bío búí.

⁵ Bïo á ì wi ho dímjńá yi hã laà na ká wán, á ì ka lòn khoomu ho yi.»

⁶ Bïo ó o Yeesu bía hñn bíoní so vó, ó o pũinía mí ḡinsānĩ, á khan lè le tĩnĩ, á khiira là a muui yĩo,

⁷ ò o bía nən wo yi: «Lén vaa sεε ũ yahó le súdeenĩ la-beenĩ na 6a le Silowee yi.» (Ho Silowee mu

kúará le «tonkaro».) Ó o muii wà vaá sɛɛra mí yahó, á bɪnía wee ɓuen, ò o wee mi.

⁸ A bɪa làa wo kará ɓó mín yi, làa bɪa lá wee wé mi a ká a wee fioka, á wáa wee tùaka mín yi: «Yia kà so yínɔ́n o n̄i na lá wee wé κενί fioka le?»

⁹ A ɓa ɓúí le mu lé orén. Ba ɓúí ɓèn le mu yí bon, le o làa wo ɓonmín. Ó o n̄i le mu lé mínén.

¹⁰ A ɓa tùara a yi: «Fo wó kaka wee mináa?»

¹¹ Ó o n̄i bía n̄on ɓa yi: «O n̄i na ɓa le Yeesu, lé wón khan le t̄n̄í lè mí jinsāní, á khiira lè í ȳio, ò o le í lén vaa sɛɛ í yahó ho Silowee yi. A í wà van b̄in vaá sɛɛra í yahó, á í wee mi.»

¹² A ɓa tùara a yi le o n̄i mu wi wen, ó o le mí yí zū.

Ba Farizíɛwa wee tùaka a muii yà a waró ɓio

¹³ A ɓa bò là a n̄i na lá lé o muii vannáa ɓa *Farizíɛwa cón.

¹⁴ Yaa ɓio ó o Yeesu khan le t̄n̄í lè mí jinsāní á wɛ́ɛra a n̄i ȳio, á wó ho *Sabaa zon̄.

¹⁵ Lé ɓ̄n̄n n̄on á ɓa Farizíɛwa ɓèn s̄a wee tùa o n̄i yi làa ɓio wó wó ó o wee mináa. A wón bía n̄on ɓa yi: «O khiira le t̄i-sio lè í ȳio, á í sɛɛra í yahó, á í wáa wee mi.»

¹⁶ A ɓa Farizíɛwa n̄uw̄a yɛn ɓúí wáa bía: «O n̄i na wó ɓio kà á Dónbeen̄í yí tonkaa, lé ɓio ó o yí bò ho Sabaa làndá yi, ò o sá ho tonló.» Ba ɓúí bán ɓèn wee bío: «Bè-kora wéro so dà wee wé yéréké ɓio na wee zéení le Dónbeen̄í pánká na á ȳia kà wó ɓàn s̄ii le?» A ɓarén j̄i-cúa b̄inía wi mín j̄uná yi.

¹⁷ A ɓa b̄inía tùara a n̄i yi: «Lé mu yén ūnén ɓèn wee leéka o n̄i mu d̄ání yi, ɓio á lé orén wɛ́ɛra ū ȳio?» A wón bía: «O n̄i mu lé le *Dónbeen̄í j̄i-cúa fɛɛro.»

18 Bǐo ó o nǐi lá lé o muui, á yǐo bǐnǐa wee mi, á ǒa zúifùwa núnása yí tà yi.

19 A ǒa von ǒàn nùwǎ wee tùa yi: «Yǐa kà lé minén te mi za le? Lé orén á mi le o ton ká a lé o muui le? A mu wó kaka ó o wee mináa?»

20 O o nǐi ǒàn nùwǎ bía: «Lé warén te wa za, á ton ò o lé o muui.

21 Ká bǐo wó wó ó o wee mináa á wa yí zǔ, á yǐa wééra a yǐo á wa mún yí zǔ. Mi tùa wo yi, o yǐo tǔn, o dà wee bío mí bǐo míten.»

22 Ba bía kà síi lé bǐo ǒa zǎna ǒa zúifùwa núnása. Bán wó le nǐi le ká nùpue bía wéréwéré ǒa nùpua yahó le o Yeesu lé *Yǐa le Dónbeenǐ mǎn lera, á ǒanso ǒa à hè lè mí kàránló zǐi zoró.

23 Lé bǔn nǎn á ǒàn nùwǎ bíaráa le ǒa tùa orén mí bæere yi, le o yǐo tǔn.

24 A ǒa zúifùwa núnása bǐnǐa von o nǐi na lá lé o muui, á bía nǎn wo yi: «Loń le Dónbeenǐ yi à ù ǒèntǐn mǐ ho tǔiá. Warén bán zǔ le o nǐi mu lé o bè-kora wéro.»

25 O o nǐi bía nǎn ǒa yi: «O nǐi mu lé o bè-kora wéro lée, o yínǎń o bè-kora wéro lée, bǔn á ínén yí zǔ. Bǐo dà-kéní lé bǐo á ĩ zǔ, ĩ lá lé o muui, ká bǐo ká wán á ĩ wee mi.»

26 A ǒa bía nǎn wo yi: «Lée webio ó o wó làa fo. O wó kaka á wéeraráa ũ yǐo?»

27 O o nǐi bía nǎn ǒa yi: «Ĩ lá bía mu nǎn mia, á mi yí nǎ lè ĩ cǔn. A lée webio nǎn á mi wi à ĩ bǐnǐ bíoráa mu na mia? Minén yàá mún wǎa wi à mi wé o nǐ-kenínia sá?»

28 A ǒa wee là a, à ǒa bía: «Ũnén lé yǐa lé o nǐi mu nǐ-keníni kèε. Warén bán lé o *Mǔyǐize nǐ-kenínia.

29 Wa zǔ le le Dónbeenǐ bía là a Mǔyǐize. Ká yǐa ká wón á wa yí zǔ léenii.»

30 O o n̄i bía n̄on ɓa yi: «Mu ɓènt̄in léé bè-v̄inikani. Mi yí zū a léen̄i, ɛɛ ká arén lé yia m̄ahá weéra í yio.

31 Wa zū le le Dónbeen̄i yí máa jí a bè-kora wéro floró. Ká yia wee k̄n̄bi le, á wee wé le s̄i b̄io, wón lé yia á le wee jí floró.

32 B̄io ho d̄im̄iná wi wi, á wa d̄in̄ yí jí ká n̄upue na ton ká a lé o muui ó o ɓúi weéra yio.

33 O n̄i na ká lá yí ló le Dónbeen̄i c̄n̄, á b̄io ó o wó ká ó o lá máa dan̄ máa wé.»

34 A ɓa bía n̄on wo yi: «Ūnén na ton lè mu bè-kora mí j̄ii yi lé fo wee k̄arán warén le?» A ɓa n̄on wo ó o ló, á hò a lè mí k̄aránló z̄ii zoró.

Bia lé ɓa muuiwà binbiri

35 B̄io ó o Yeesu jí à ɓa hò a n̄i lè mí k̄aránló z̄ii zoró, ó o wà vaá yú a, á bía n̄on wo yi: «Fo dó ū s̄i o *N̄upue Za yi le?»

36 O o n̄i bía: «N̄i-k̄aránlo, zéení a làa mi bèra a na á ĩ dan̄ dé ĩ s̄i wo yi.»

37 O o Yeesu bía n̄on wo yi: «Fo m̄on wo, ĩnén na wee b̄io làa fo lé orén.»

38 O o n̄i w̄aa bía: «Núh̄uso, ĩ dó ĩ s̄i foñ.» O o líí ɓúrá a yahó.

39 O o Yeesu w̄aa bía: «Īnén ɓuara ho d̄im̄iná yi le cítii b̄io yi, bèra a na à ɓa muuiwà à wé mi. Ká ɓia wee mi, à bán wé ɓa muuiwà.»

40 B̄io ɓa *Fariziɛwa n̄uw̄a ȳen ɓúi na wi b̄in jí há bióní mu, á ɓa bía n̄on o Yeesu yi: «Á lé warén mún lé ūnén muuiwà le?»

41 O o Yeesu bía n̄on ɓa yi: «Ká mi lá lé ɓa muuiwà binbirí, á bè-kohó b̄io lá máa m̄i máa léé mia. ɛɛ ká b̄io mi le mi wee mi, lé b̄in n̄on á mu bè-kohó b̄io wee m̄i lééráa mia.»

10

Le pi-loore wàhiire

¹ O Yeesu bía n̄n 6a yi: «Le 1̄ m̄i ho t̄iá na mia: Yia yí máa zo le pi-loore yi lè le 6àn z̄ajii, ká a wee zo le yi làa lòn-veere, wón 6ànso lée k̄nlo làa n̄i-wàahũ. ² Yia wee zo lè ho z̄ajii, wón lé o pi-pa.

³ Yia wee pa le pi-loore yi wee hén le j̄ii ò o zo. A 6a pia wee jí a c̄n. O wee ve mí pia lè 6a yènnáa à léráa ho kh̄uhũ.

⁴ Ká a von mí pia 6úen6úen 6a ló, ò o dí 6a yahó lén à 6a bè m̄n, lé b̄io 6a z̄u a t̄amu. ⁵ Ká yia 6a yí z̄u wón 6a máa bè m̄n. Ba yàà à lùwí á à khèn làa wo, lé b̄io 6a yí z̄u a t̄amu.»

⁶ O Yeesu wà dén wàhiire so n̄n 6a yi, ká b̄ia ó o wà le n̄n yi màh̄á yí z̄una a b̄ioní kúará.

O Yeesu ka lòn pi-pa tente

⁷ O Yeesu pá b̄inía bía: «Le 1̄ m̄i ho t̄iá na mia: Inén ka lòn pi-loore 6àn z̄ajii.

⁸ B̄ia dú 1̄ yahó 6úen6úen lée k̄nlowà làa n̄i-wàanna. Eε ká 1̄ pia yí jí 6a c̄n.

⁹ Inén ka lòn z̄ajii. Yia zon làa ho, á wón ñ fen. B̄anso dà wé è zo ká a lé mítén, á mún ñ yí mí bè-d̄inii.

¹⁰ O k̄nlo wón wee wé 6uen ho j̄uaaló, lè ho 6úeró, lè ho yáaró b̄io yi mí dòn. Eε ká inén wón 6uara, bèra a na à 1̄ pia yí le mukāñi binbir̄i na 6àn síi mia.

¹¹ «Inén ka lòn pi-pa tente. O pi-pa tente wee tà dé mí mukāñi na mí pia b̄io yi.

¹² Ká yia wee pa 6a pia le wárí b̄io yi, wón ká a m̄n o dakh̄inkh̄in ò o lùwí ká a dí 6a, à wón yí 6a

6úi wíika, à bĩa ká kéná. O wé lùwí lé bïo 6a pia bïo yí sã a yi. O yínǎn pi-pa binbirĩ.

¹³ O wee sá le wárí bïo yi, ká 6a pia bïo yí ciran wo.

¹⁴ «Inén ka lòn pi-pa tente. Bĩa bïo sã miĩ ka lòn pia. I zũ 6a, á 6a mún zũ mi,

¹⁵ làa bïo ó o Maá zũnáa mi á ï mún zũnáa wón bïo síi. I wee dé ï mukāñĩ na ï pia bïo yi.

¹⁶ I pia 6úi pá wi, á ãn yí zon le pi-loore na kà yi. Bán á ï mún ko à ï hè 6uennáa. Ba à jí ï tãmu, á 6a à wé pi-6oohũ dà-kéní, làa pi-pa ñĩ-kéní.

¹⁷ O Maá wa mi, lé bïo á ï wee tà dé ï mukāñĩ na, à bĩnĩ yírãa le.

¹⁸ Nùpue yí dà máa vīnĩ Inén mukāñĩ làa pànká. Inén lé yĩa wee tà dé le na ïten. Le bãn naló pànká wi ï cǎn, á le bãn bĩnĩ yíró pànká mún wi ï cǎn. Bũn lé bïo á ï Maá nǎn le jii le ï wé.»

¹⁹ Hǎn bionĩ so bïo yi, á 6a *zúifùwa jĩ-cúa tĩn wó mín júná yi.

²⁰ Ba tĩahũ, á 6a cèrèè wee bío bïo kà: «O cĩná wi o yi, o wee khée. Mi yí jí a cǎn.»

²¹ Ba 6úi 6èn wee bío: «Nùpue na á cĩná wi yí yí dà máa bío hã bionĩ na kà bãn síi. Cĩná so dà a wéé muiiwà yìo le?»

Ba zúifùwa júnása pã a Yeesu bïo

²² Mu wó le tènĩ pãahũ, ká 6a *zúifùwa wee dí le *Dónbeenĩ zĩ-beenĩ ceéró sánú ho Zeruzalεmu yi,

²³ ó o Yeesu zoó wee varáka ho sãnsá na 6a le Salomǎn sãnsá yi, le Dónbeenĩ zĩ-beenĩ lún yi.

²⁴ A 6a zúifùwa wãa 6ueé kĩnía wo yi, à 6a tùara a yi: «Fo màhã à día wɛn hã yilera yi á vaá dã ho

pāahũ yén coon? Hen ká fo lé *Yia le Dónbeenĩ mən léra, à ù bío mu wéréwéré na wən.»

²⁵ O o Yeesu bía nən ɓa yi: «ĩ bía mu nən mia, á mi yí tà mu. Hã wára na á ínén wee wé lè ĩ Maá pànká, lé hñn wee zéení ĩ léení.»

²⁶ Εε ká bïo nən á minén yí tàráa mu, lé bïo á mi yí máa mĩ dé bïa bïo sã miĩ jii.

²⁷ Bïa bïo sã miĩ wee jí ĩ cñn làa bïo ɓa pia wee jínáa o pi-pa cñn bïo. ĩ zũ ɓa, á ɓa wee bè miĩ.

²⁸ I wé è na le mukāni binbirĩ na máa vé ɓa yi. Ba bïo máa yáa hùúu. O ɓúi máa fé ɓa ĩ níi yi.

²⁹ O Maá na kàràfáa ɓa miĩ, wón po mu ɓúenɓúen, ó o ɓúi máa fé ɓa ĩ Maá níi yí máa yí.

³⁰ Inén lè ĩ Maá lée dà-kéní.»

³¹ A ɓa zúífùwa tñn khuiira hã huua le mí ì lèeka làa wo ò ɓúe.

³² O o Yeesu wáa bía nən ɓa yi: «ĩ wó mu bè-tentewà cèrèè lè ĩ Maá pànká á mi mən. A lé mu yén bïo yi á mi le mi ì lèekaráa mi lè hã huua á à ɓúe?»

³³ A ɓa bía nən wo yi: «Mu yínən ù bè-tente ɓúi na fo wó bïo yi á wa le wa à lèekaráa fo lè hã huua á à ɓúe. Ká lé bïo fo wee là le Dónbeenĩ. Ʋnén nùpue kãamáa á le fo lé le Dónbeenĩ.»

³⁴ O o Yeesu wáa bía: «Mu túara mi làndá vūahũ yi ká sii: «Inén Dónbeenĩ bía le mi lé hã dofiina.»*

³⁵ A wa nən zũ le bïo túara le Dónbeenĩ bionĩ vūahũ yi á yí dà máa khíní yi. Wa mún zũ le minén làndá yi á le Dónbeenĩ bía le ɓa nùpua na le nən mí bioní yi lé hã dofiina.

³⁶ Ká ínén wón ó o Maá Dónbeenĩ mən léra á ĩ bïo sã a yi á tonkaa ho ðimíjá yi. A mi ì wé kaka

* **10:34** Mi lorí Lení vūahũ (Psaumes) 82.6

à bíoráa le ínén wee là le Dónbeenĩ lé bío á ĩ bía le ĩ lé le za?

³⁷ Hen ká ĩ yí máa wé bío á ĩ Maá wee wé, à mi yí tà ĩ bío.

³⁸ Ká ĩ wee wé mu, hàrí ká mi le mi máa tà ĩ bíoní yí, à mi pá wáa tà bío á ĩ wee wé yí, bèra a na à mi zũn kénkén le o Maá páanía làa mi, á ĩ páanía làa wo.»

³⁹ A 6a tĩn le mí ì wĩ wo, ká a màhá porónna wà ò o díá 6a.

⁴⁰ O Yeesu bĩnía khú là ho Zurudẽn muhũ món, hen na ó o Zãn lá wee bátízé 6a nùpua yí, á khii kará bĩn.

⁴¹ Nùpua cèrèè 6uara a cón. Ba wee bío: «O Zãn yí wó hàrí yéréké bío dà-kéní na wee zéení le Dónbeenĩ pánká. Ká bío búenbúen na ó o bía a nĩ mu dání yí 6èntĩn lée tũiá.»

⁴² A 6a nùpua cèrèè dó mí sĩa o Yeesu yí bĩn.

11

O Lazaare húmú làa vèeró bío

¹ Nii búí na 6a le Lazaare hĩa lò yí here. O Lazaare mu là mín hínni nùwã ñun, o Maate là a Mari, á wi ho Betanii lóhó yí.

² O Mari mu lé yĩa hĩa kúaa ho piló na sãmu sí o Yeesu zení wán á bĩnía sùukaa là mí ñun-vãní.* Lé wón bàn za Lazaare á lò yí here.

³ O o Lazaare mu bàn hínni mí nùwã ñun tonkaa o búí le o vaa bío bío kà na a Yeesu yí: «Núhũso, mĩn bónlo á lò yí here.»

⁴ Bío 6a vaá bía mu nòn o Yeesu yí, ó o bía: «Mu vãmú mu yínorí bío na à wé o ò hí ì cén. Mu ù wé á

* 11:2 Mi loń Zãn vũahũ 12.3

le Dónbeenĩ yèni á à lé. Mu ù wé á le Dónbeenĩ Za cùkú á à mi.»

⁵ O Yeesu á wa a Maate là a Mari lè 6àn yàró Lazaare.

⁶ Εε ká bǐo ó o jǎ a Lazaare vǎmú bǐo, ó o bǐnía wó hǎ wizoní jun hen na ó o wi yi.

⁷ Bǐn mǎn, ó o bía nǎn mí nǐ-kenínia yi: «Mi bǐnǐ le wa lén va ho *Zudee kǎhǔ.»

⁸ O o nǐ-kenínia bía nǎn wo yi: «Nǐ-kàránlo, yínǎn bǐn á 6a còonía le mí ì lèeka fo lè hǎ huua á à búe le? A lé bǐn á ù pá wi à ù bǐnǐ va yi le?»

⁹ O o Yeesu bía nǎn 6a yi: «Hǎ lèèrèwa pírú jun lé hǎ wi le wizon-kùure yi, tàá? Ká a nùpue wee varáka le wisoni yi, ò o máa hǔaa mítén, lé bǐo á mu khoomu wi.

¹⁰ Εε ká a nùpue wee varáka ho tǐnàahǔ, ò o wé hǔaa mítén, lé bǐo mu khoomu mía.»

¹¹ Bǐo ó o Yeesu bía hǎn bióní so wó, ó o pá bǐnía bía: «Wàn bǎnlo Lazaare dǔma, ká ì màhǎ vaá sǐnǐ a.»

¹² O o nǐ-kenínia bía: «Hen ká a dǔma, se o vǎmú díká wee dé, o ò wa.»

¹³ O Yeesu wi ò o bío le o Lazaare húrún. Ká a nǐ-kenínia bán wee leéka le lé mu dǎmu binbirǐ ó o bía bǐo.

¹⁴ O o Yeesu wǎa bía mu wéréwéré nǎn 6a yi: «O Lazaare húrún.

¹⁵ Bǐo mu yí wó yí yú mi bǐn á ì wee zámaka minén bǐo yi, lé bǐo á lé bǐn á à na á mi ì wíoka à dérǎa mi sǐa mǐi. Mi wǎa wa lén va hen na ó o Lazaare mu wi yi.»

¹⁶ O o Toma na 6a wee ve làa Hénbéní á wǎa bía nǎn 6a nǐ-kenínia na ká yi: «Mi mún wa lén va, à vaa páanǐ hí làa wo.»

17 Bïo ó o Yeesu wà vaá zo ho Betanii lóhó yi, ó o ná à 6a le o Lazaare nùuna á yú hã wizooni bïo náa.

18 Ho Betanii lè ho Zeruzalæmu yí nà yi mín yi. Mu máa yí kilomæterewa bïo tïn sese,

19 á 6a *zúifùwa cèrèè ló ho Zeruzalæmu yi 6uara a Maate là á Mari cón, á wà 6ueé tèní 6àn yàró yúmú.

20 Bïo ó o Maate ná à 6a le o Yeesu bò o 6uen, ó o ló léé sá a yahó, ò o Mari wón kará le zïi yi.

21 Bïo ó o léé yú a, ó o bía nɔn wo yi: «Núhúso, fo nònzoñ lá wi hen, se wàn yàró yí húrun.

22 Èé ká í zū le hã laà na kà wán pá, á bïo 6úen6úen na fo ò fio le Dónbeení cón, á le è wé.»

23 O o Yeesu bía nɔn wo yi: «Mìn yàró á à vèe.»

24 O o Maate bía: «Í zū le ká le Dónbeení wee vèení 6a nǐ-hía ho ðímíjá vé nònzoñ, ó o ò vèe.»

25 O o Yeesu bía nɔn wo yi: «Ínén lé yia wee vèení 6a nǐ-hía á wee na le mukáni binbirí. Yia dó mí sǐi mií, ó o mukáni á à kéí, hárí à 6ànsó hí.

26 A nùpue léé nùpue na dó mí sǐi mií á yú le mukáni binbirí, wón máa hí máa cén. Maate, fo tà bún le?»

27 O o Maate bía: «Ūuu Núhúso, í tà le fo lé *Yia le Dónbeení mɔn léra, le Dónbeení Za na ko ò o 6uen ho ðímíjá yi.»

28 Bïo ó o Maate bía bún vó, ó o wà 6ueé von mín hínló wee hūmɔnkaráa: «O nǐ-kàránlo léé wi hen. O le ū 6uen.»

29 Bïo ó o Mari ná bïo bía, ó o dènía hínɔn bánbáa mà a Yeesu.

30 Mu pãahú ò o Yeesu lá ðín yí 6ueé zon ho lóhó yi. O wi hen na ó o Maate léé sá a yahó yi.

31 Bïo 6a zúifùwa na lá wi le zïi yi làa Mari, á wee

híi o s̄i m̄on wo ò o h̄in̄on bánbáa ló, á 6a bò a m̄ón.
Ba wee leéka le o bò ò lé le búure wán á lée wá.

³² B̄io ó o Mari vaá d̄šn hen na ó o Yeesu wi yi,
ó o líi búrá a yahó, ò o b̄ía n̄on wo yi: «Núh̄ũso, fo
n̄onzoñ lá wi hen, se wán yàró yí húrun.»

³³ Ká a Yeesu m̄on ò o wee wá, á 6a n̄upua na bò
làa wo mún wee wá, á mu vá a yi làa sòobéε, ó o sò
mí yahó.

³⁴ O o t̄ùara 6a yi: «Lé wen á mi n̄ùuna a yi?» A
6a b̄ía n̄on wo yi: «Núh̄ũso, 6uen 6uee loñ.»

³⁵ O o Yeesu yèn-caa wee lé.

³⁶ A 6a zúifùwa na wi b̄in̄ á wee b̄io: «Mi loñ b̄io
ó o lá wa làa wo.»

³⁷ Ká 6a n̄uwá ȳen búii bán 6èn wee b̄io: «Orén
na wééra a muui ȳio, á so mún lá yí dà máa h̄è o
Lazaare húmú le?»

³⁸ B̄io 6a wee va hen na le búure wi yi, ó o Yeesu
á mu wíokaa vá yi làa sòobéε. Le búure mu lée 6ó-
εεhó búii k̄sh̄ũ, á n̄ii pon lè le hue-beeni.

³⁹ O o Yeesu b̄ía: «Mi b̄iin̄í le huee lén b̄in̄.» O o
Maate na lé ȳia húrun b̄an̄ h̄in̄ló, á b̄ía n̄on o Yeesu
yi: «O s̄amu á à wé, lé b̄io ó o wi le búure yi yú h̄a
wizooní b̄io náa.»

⁴⁰ O o Yeesu b̄ía n̄on wo yi: «Í so yí b̄ía yí n̄on fon̄
le ká fo dó ũ s̄ii miñ, á fo ò mi le Dónbeeni cùkú
beeni le?»

⁴¹ A 6a w̄aa b̄iin̄ía le huee léra. O o Yeesu yòó
dá mí yahó ho wáayi, ò o b̄ía: «Í Maá, í wee dé ũ
báraká, lé b̄io fo tà ná í fioró.

⁴² Í z̄ũ le fo wee jí í c̄ón f̄éεε, εε ká í wee b̄io làa fo
b̄io ká wán 6a n̄upua na k̄in̄ía miñ ká b̄io yi, b̄era a
na 6a tà le lé ũn̄én tonkaa mi b̄io bon.»

⁴³ B̄io ó o Yeesu b̄ía h̄šn b̄ioní so wó, ó o b̄ía
p̄ónp̄ón: «Lazaare, 6uee lé.»

44 O o Lazaare na lá húrun ɓueé ló, ká a zení là a níní bá lè hã nín-kéníwà, á yahó pon yi. O o Yeesu bía: «Mi fee wo, à díá le o lén.»

*Ba zúifùwa júnása le mí ì na a Yeesu ɓa à ɓúe
(Matiye 26.1-5; Maaki 14.1-2; Luki 22.1-2)*

45 Bío ɓa *zúifùwa na ɓuara a Mari cón mən bío ó o Yeesu wó, á ɓa cèrɛɛ dó mí sía wo yi.

46 Ká ɓa tíaħú á ɓa nùwã yɛn ɓúí wà vaá yú ɓa *Farizíɛwa, á lá bío ó o Yeesu wó á fɛera nən ɓa yi.

47 A ɓa Farizíɛwa lè le *Dónbeenĩ yankarowà júnása á von mí ninzàwa *lándá tũíá fɛerowà na ká à ɓa kúaa mín wán, á bía nən mín yi: «Wa ɓèntĩn ko à wa wé bío ɓúí. O nĩ mu sòobáa wee wé mu yéréké biowa dàkhíina.

48 Ká wa díá ó o wee wé mu, á ɓa nùpua ɓúenɓúen hía yèrémá à dé mí sía wo yi. A ho Oroomusa júnása á à híní ì fi wa *Dónbeenĩ zĩ-beenĩ, á à ɓúe wa nĩpomu júhú.†»

49 A ɓa nĩ-kéní na ɓa le Kayiifu, yía lé le Dónbeenĩ yankarowà júhúso beenĩ le lúlúure mu yi, á bía nən ɓa yi: «Mi yí zũ bío ɓúí mu yi.

50 Mi so yí zũ le warén cón á mu súaani ò o nùpue nĩ-kéní hí wa nĩpomu ɓúenɓúen bío yi à mu bè yi fennáa le?»

51 O Kayiifu mu yí bía hã bióní mu miten. Ká bío ó o lé le Dónbeenĩ yankarowà júhúso beenĩ le lúlúure mu yi, lé bũn nən ó o wee fɛɛ le Dónbeenĩ jĩ-cúa kà sii, le o Yeesu ko ò o hí mín nĩpomu bío yi.

52 Mu yínɔn bán mí dòn bío yi. O mún ko ò o hí, à le Dónbeenĩ zàwa ɓúenɓúen na saawaa wi ho

† 11:48 Ho pãahú mu yi, ká ho Oroomusa pánká wi ɓa zúifùwa wán.

dīmíná búenbúen yi, ò o vá kúee mín wán, à wé lè mu n̄pomu dà-kéní.

⁵³ Lé b̄n b̄o yi, á 6a zúifùwa n̄nása bía tò mu wán mu zoñ le mí ì na a Yeesu 6a à b̄úe.

⁵⁴ A lé b̄n n̄n ó o Yeesu wáa yí máa h̄e 6a zúifùwa t̄ah̄ú à 6a mi, ò o wà van ho lóhó b̄úí na 6a le Efarayiimu, h̄ia b̄ó le dùure yi, á vaá kará b̄n lè mí n̄-kenínia.

⁵⁵ Hen ká 6a zúifùwa s̄nú na 6a le Paaki wà b̄ueé d̄á, à 6a c̄r̄e léka à f̄en va ho Zeruzal̄emu, á vaa ceé mít̄en à dàñ d̄iraa ho s̄nú mu.

⁵⁶ Ba n̄pua wee cà a Yeesu, á wee t̄úaka mín yi le Dónbeen̄ z̄i-been̄ lún yi le o Yeesu mu á à yí ì buen ho s̄nú d̄iin̄í lée, tàá o máa b̄uen.

⁵⁷ Mu ù wé à le *Dónbeen̄ yankarowà n̄nása lè 6a *Fariz̄ewa á n̄n le n̄ii le ká ȳia z̄ú hen na ó o Yeesu wi yi, à òanso b̄uee b̄io mu, à mí w̄i wo.

12

*O Mari kúaa ho n̄l̄ó na s̄amu sí o Yeesu zení wán
(Matiye 26.6-13; Maaki 14.3-9)*

¹ B̄io á ho *Paaki s̄nú d̄iró ká h̄á wizoon̄í b̄io h̄ez̄in, ó o Yeesu b̄uara ho Betanīí lóhó, hen na ó o Lazaare wee lé yi, ȳia ó o v̄enía.

² Ba wee dí ho s̄nú o Yeesu b̄io yi b̄n, ó o Maate wee na ho d̄in̄l̄ó 6a n̄pua yi. B̄ia là a Yeesu p̄anía kará ho d̄in̄l̄ó n̄h̄ú yi ó o Lazaare wi t̄ah̄ú.

³ Ó o Mari b̄uan ho n̄l̄ó na s̄amu sí á yàwá here liitere sank̄a m̄aní, h̄ia wó lè mu b̄io b̄úí na 6a le náàrè mí n̄ii yi, á b̄ueé kúaa o Yeesu zení wán, á b̄inía s̄úukaa lè mí n̄n-v̄aní. A ho n̄l̄ó s̄amu h̄in̄n s̄ú le z̄i mu búenb̄uen.

⁴ Ó o Yeesu n̄-kenínia n̄-kéní na 6a le Zudaa Isikariote, ȳia á à dé wo ò na, á wáa bía:

⁵ «Lée webio nɔn ɓa yí yèéraráa ho piló mu lè wén-hãani khiá-tɛn, á yí nɔn ɓa nĩ-khenia yi?»

⁶ O Zudaa bía bɛn yínɔn bïo ɓa nĩ-khenia bïo here wo yi, ká lé bïo ó o lé o kɛnlo. Ba bunɓua-wári na wi o cɔn ó o wee lén dí.

⁷ Ká a Yeesu màhá bía: «O hãa mu á ũ día. Ho piló mu ó o lá bàrá pan lè í sãnía wíokaró hã nùuló bïo yi.

⁸ Ba nĩ-khenia á à keń làa mia féεε, ká ínén wón máa keń làa mia féεε.»

⁹ Ba minka *zúifùwa ja le o Yeesu wi ho Betanii yi, á ɓa wà van bɛn. Mu yínɔn o Yeesu bïo yi mí dòn ɓa vannáa, ɓa mún wi ɓa vaa mi a Lazaare na ó o Yeesu vènía.

¹⁰ Á le *Dónbeenĩ yankarowà júnása mún wãanía tò le mí ì na a Lazaare ɓa à búe

¹¹ lé bïo á mu lé o Lazaare mu vèeró bïo yi á ɓa zúifùwa cèrèε wee yèrè má dé mí sía o Yeesu yi.

O Yeesu zoró ho Zeruzalεmu lóhó yi bïo

(Matiye 21.1-11; Maaki 11.1-11; Luki 19.28-40)

¹² Mu tá na lée tɔn, á ɓa minka zãamáa na ɓuara ho sãnú díró bïo yi, á ja le o Yeesu wà ɓueé zo ho Zeruzalεmu,

¹³ á ɓa khó hã yùkúio vɔnna na ɓa lée dérãa ho cùkú wo yi ɓuan, à ɓa wà lée sã a yahó. Ba wee bío bïo kà pɛnpɛn: «Le ho cùkú à bïo sí le Dónbeenĩ yi. Le o Núhúso Dónbeenĩ wé mu bè-tentewà làa yia bò o ɓuen o yèni yi, o *Isirayεele béε.»

¹⁴ O Yeesu yòora a sũnpè-bòohú ɓúi, làa bïo le Dónbeenĩ bionĩ vūahú bíarãa mu kà síi:

¹⁵ «*Sion lóhó nĩpomu, yí zɔn dèε.

Loń, lé ũ béε bò o ɓuen,
o yòora a sũnpè-bòohú.»

16 P̄ahũ na mu wee wé yi, ó o Yeesu n̄i-kenínia yí zūna mu kúará. Ká p̄ahũ na le Dónbeenĩ léra a Yeesu yèni yi, á ɓa hácirí màhá ɓuara ɓio le Dónbeenĩ bionĩ vūahũ bía a dǎní yi wán. A ɓio ho vūahũ mu bía, lé ɓɓn ó o ɓio wóráa.

17 ɓia n̄nzoñ p̄anía wi là a Yeesu p̄ahũ na ó o von o Lazaare á wón vèera ló le búure yi, bán ɓúenɓúen wee mi ɓio ɓa m̄on t̄iá.

18 ɓio mún n̄on ɓa minka z̄amáa lée s̄ánáa o yahó, lé ɓio mu yéréké ɓio na wee zéení le o ló le Dónbeenĩ c̄n t̄iá na mà á ɓa ná.

19 A ɓa *Fariz̄ewa w̄aa wee ɓio m̄in yi: «Mi yí m̄on mu le, mi yí dà d̄ε ɓúí máa wé. ɓa n̄upua ɓúenɓúen wee yèrémá bè o yi.»

O Yeesu wee ɓio mí húmú ɓio

20 ɓia wà ɓueé ɓuaaní le Dónbeenĩ ho Zeruzal̄emu yi ho s̄ánú díró p̄ahũ á ɓia yín̄n̄ *z̄úif̄uwa ɓúí wi t̄iá.

21 ɓa vá ɓueé ɓó a Filiipu na wee lé ho Kalilee k̄hũ lóhó na ɓa le Betesayidaa yi, á bía n̄on wo yi: «Wa wi à wa mi a Yeesu wán.»

22 O o Filiipu w̄aa bía mu là a Andere, á ɓa mí n̄uw̄a n̄un wà vaá bía mu là a Yeesu.

23 O o Yeesu bía n̄on ɓa yi: «H̄ia kà lé ho p̄ahũ na le Dónbeenĩ á à lén o *N̄upue Za yèni yi.

24 Le í mi ho t̄iá na mia: Ká ho d̄inl̄ó b̄εere á yí dù, á muk̄ān̄i yí hà á ɓio ká yí soora, á le è d̄in kà. Ká le muk̄ān̄i hà, á ɓio ká soora, á le è ha h̄a bia na boo.

25 Yia henía mí muk̄ān̄i ɓio, wón á à v̄iní le. Ká yia yí máa càtí mí muk̄ān̄i ɓio h̄úu ho d̄im̄íj̄á na kà yi, wón á à yí le muk̄ān̄i binbir̄i na máa vé.

26 Yia wi ò o sá na miì, à wón bè miì. A hen na á ì wi yi, á ì ton-sá mún ò kɛ́n yi. Yia wee sá na miì, wón á ì Maá á à dé ho cùkú yi.

27 Bïo kà wán, á ì hácírí yáara. Lé mu yén á ì ì bío? I bío le ì Maá kǎní mi le lònbee na à yí mi há laà na kà wán léé? Εε ká lé bǔn bïo yi á ì ɲǎn ɓuararáa.

28 I Maá, zéení ũ cùkú le ɓa nùpua mi.» A tǎmu ɓúí sǎ ɲá ho wáayi á bía: «Ì zéeníá ì cùkú, á ì pá à wíoka à zéení ho.»

29 Ká ɓa zǎamáa na dǎn bǎn ɲá mu, á ɓa le léé vlohó và. Ba ɓúí ɓèn le léé tonkaro na ló ho wáayi bía làa wo.

30 O o Yeesu bǎnía bía: «Mu yínǎn ìnén bïo yi á mu tǎmu sǎ ɲánáa. Mu lé minén bïo yi.

31 Bïo kà wán lé ho dímǎná na kà nùpua cítíró pǎahǔ. Lé bïo kà wán á le Dónbeenǐ lùwáráa ho dímǎná na kà ɲúhúso.

32 Ká ìnén ɓa khíi can le ɓùεεñǐ wán hoonía yòó fǎrá, á ì wé á ɓa nùpua ɓúenɓúen á à ɓuen ì cǎn.»

33 O bía kà sii á zéeníanáa bïo ó o ò híráa síí.

34 A ɓa zǎamáa bía nǎn wo yi: «Wa zǔ le le Dónbeenǐ làndá vǎahǔ yi á mu bía le *Yia le Dónbeenǐ mǎn léra ko ò o kɛ́n bǎn fέεε, á ũ wó kaka wee bíoráa le o *Nùpue Za ɓa ko ɓa ca le ɓùεεñǐ wán hooní yòó fǎrá? A wón Nùpue Za so ɓèn lé o yén?»

35 O o Yeesu bía mítén bïo nǎn ɓa yi: «Mi yú mu khoomu, ká ho pǎahǔ na mu ù wé á yí túee. A bïo mi yú mu khoomu, á mi wǎa wé varáka mu yi, à le tǐbírí hǎa yí yòoka mi wán. Mu bon, yia wee varáka le tǐbírí yi á yí máa mi bïo wi o yahó.

36 Mi tà dé mi sía yia lé mu khoomu yi, pǎahǔ na

mi yú mu yi, à mi wé mu khoomu nùpua.»

Bïo ó o Yeesu bía hñn bíoní so vó, ó o khèra vaá sà mítén 6a yi.

Ba zúifùwa cèrèè pá pǎ a Yeesu bio

³⁷ Bïo ó o wó mu yéréké bïowa cèrèè na wee zéení le o ló le Dónbeení cón 6a mən mí cúee, ká 6a pá yí dó mí sía wo yi.

³⁸ Mu wó ò o *Ezayii jì-cúa na ó o fεera, à jii sí. O bía:

«Núhúso, lé o yén yàá dó mí sii le bín-tente na wa wee bue yi?

A lé o yén ó o Núhúso zéeníá lè mí pànká?»*

³⁹ Bïo nən 6a yí dà máa tàráa mu yi, lé bïo ó o Ezayii mu pá bíníá bía:

⁴⁰ «Le Dónbeení wó á 6a ka lòn muiiwà, bèra a na à 6a wé yí mi.

Le wó á 6a yiwa tunka

bèra a na à 6a wé yí dàn zūn bío á le wee wé.

Le wó kà síi bèra a na

à 6a yí dàn yèrémá buen le cón à le wεé 6a.»†

⁴¹ O Ezayii bía hñn bíoní so lé bïo ó o mən ho cùkú na le Dónbeení á à dé o Yeesu yi, ó o bía a bïo yi.

⁴² Εε ká 6a *zúifùwa ya-díwá mí bεεre tīahú, á 6a cèrèè jòn pá dó mí sía o Yeesu yi. Ká 6a màhǎ yí máa tà bío mu wéréwéré, lé 6a *Farizíεwa bïo yi, à bán yí hè 6a lè 6a zúifùwa kàránló zii zoró.

⁴³ Ba wa le yèni càró 6a nùpua cón á po le yèni càró le Dónbeení cón.

Yia yí máa tà a Yeesu bioní bïo, wón júhú á à sí

* **12:38** Mi loñ Ezayii vūahú 53.1 † **12:40** Mi loñ Ezayii vūahú 6.10

44 O Yeesu bía bïo kà pónpón: «Yìa dó mí sïi miï, se yínón ìnén ì dòn á bânso dó mí sïi yi. Bânso dó mí sïi yïa tonkaa mi yi.

45 Yïa mən mi, se lé yïa tonkaa mi á bânso mún mən.

46 Ìnén ka lòn khoomu á buara ho ðímíjǎ yi, bèra a na ká nùpue léé nùpue na dó mí sïi miï, à bânso yí keń le tìbírí yi.

47 Ká a búí jǎ ì bíoní ò o yí bò hǎ yi, á mu máa wé ìnén lé yïa á à síiní bânso jùhú. Mu bon, ìnén yí wà buée síiní ho ðímíjǎ nùpua júná, ká ì wà buée fení 6a.

48 Yïa pǎ ì bïo, á yí máa tà ì bíoní yi, wón jùhú á à sí. Hǎ bíoní na á ì bía lé hǎn á à síiní bânso jùhú ho ðímíjǎ vé ǹnzoǹ.

49 Lé bïo á ì yí bía lè ì pànká. Ká a Maá na tonkaa mi, wón míten lé yïa nən le jii miï, á zéenia bïo á ì ì bío binbirì lè 6a nùpua.

50 A ì mún zū le bïo ó o wee na le jii à ì hení na 6a nùpua yi, bún wee na le mukǎnì binbirì na máa vé. Hǎ bíoní na á ì wee bío lé hǎa ó o Maá nən le jii le ì bío.»

13

O Yeesu sɛɛra mí nǐ-keninia zeni

1 Sǎni ho *Paaki sǎnú díró búaká, á bïo ó o Yeesu zūna le mí léró ho ðímíjǎ yi à va mín Maá cǎn pǎahú dǎn, á bía bïo sǎ yi na wi ho ðímíjǎ yi ó o wa, ó o wíokaa zéenia le bïo mí wa làa ba bǎn síi mía.

2 O Yeesu lè mí nǐ-keninia lan wee dí ho ziihú jii. A bún, ò o *Satǎni wó ó o Yeesu dénaló bïo wi o Zúdaa na lé o Simən Isikariote za sǎi yi vó.

³ O Yeesu zũ le o Maá dó mu bïo búenbúen mí níi yi. O o mún zũ le mí ló le Dónbeenĩ cǎn, á bĩnía wà à va le cǎn.

⁴ O o wǎa líi hĩnǎn ho dĩnló jũhũ yi, á tɛra mí báká beenĩ, ò o lá le nín-kéní can lè mí kuio.

⁵ O o kúaa mu jummu le dèe búii yi, ò o wee sɛɛ mí nĩ-kenínia zení, à bĩnĩ sùuka lè le nín-kéní na ó o can lè mí kuio.

⁶ Bïo o buée dǎn o Simǎn Piere, á wón bía nǎn wo yi: «Núhũso, lé ùnén wi à ù sɛɛ ìnén zení le?»

⁷ O o Yeesu bía nǎn wo yi: «Bïo á ìnén wee wé bïo kà wán á ùnén yí zũ kúará. Ɛɛ ká fo khíi zũn mu làa món.»

⁸ O o Piere bía: «Bùeé, ùnén máa sɛɛ ì zení hùúu.» O o Yeesu bía nǎn wo yi: «Ká ì yí sɛɛra ù zení, á ùnén làa mi máa páaní bïo búii yi.»

⁹ O o Simǎn Piere wǎa bía: «Núhũso, ká mu ka kà, à ù yí sɛɛ ì zení mí dòn, ká ù sɛɛ ì níní lè ì jũhũ.»

¹⁰ O o Yeesu bía nǎn wo yi: «Yia súaa, wón bïo búenbúen wee ce. O hía le mí ì sɛɛ bïo, se mu lé o zení. Minén bán wee ce, ɛɛ ká mu yínǎn mi búenbúen.»

¹¹ O Yeesu zũ yia á à dé o ò na, lé bũn te bïo ó o le 6a búenbúen yí máa ce.

¹² Bïo ó o sɛɛra 6a zení wó, ó o lá mí báká beenĩ zǎ ò o bĩnía líi kará ho dĩnló jũhũ yi, ò o wǎa wee bïo lè mí nĩ-kenínia: «Mi so zũ bïo á ì wó kà kúará le?»

¹³ Mi wee ve mi làa nĩ-kàránlo, làa Núhũso, á mi tũia sí, ì lé o nĩ-kàránlo á lé o Núhũso.

¹⁴ Ká ìnén hía sɛɛra minén zení, se minén mún ko mi wé sɛɛ mín zení.

¹⁵ Ì wó mu zéenia làa mia, bèra a na, à minén mún wé wé mu làa mín, làa bïo á ì wóráa mu làa mia.

16 Le í mǐ ho tũíá na mia: Ton-sá na po mí jũhũso wón mía. Ó o tonkaro na po yĩa tonkaa wo, wón mún mía.

17 Bĩo mi zũ bũn, ká mi wee wé mu, se mi júná sí.»

*O Yeesu le mí nĩ-keninia nĩ-kení á à dé mi ì na
(Matiye 26.20-25; Maaki 14.17-21; Luki 22.21-23)*

18 O Yeesu bía: «Mu yínɔ́n mi búenbúen á ì wee bío bío. Inén lé yĩa zũ bĩa á ì hueekaa. Εε ká bĩo túara le Dónbeenĩ biónĩ vũahũ yi ko mu wé à jii sí. Mu túara kà síi: «Yĩa làa mi páanía dú ì ðĩnló á bĩnía wee fi làa mi.»*

19 I wee bío mu na mia bío ká wán ká mu bío mu ðĩn yí ðn, bèra a na ká mu khíi ðn, à mi tà le inén lé yĩa wi féeεε.

20 Le í mǐ ho tũíá na mia: Nùpue na khíi ßuan í tonkaro sese, se lé inén á ßanso ßuan sese. A yĩa ßuan mi sese, se lé yĩa tonkaa mi á ßanso ßuan sese.»

21 Bĩo ó o Yeesu bía hńn bióní so wó, ó o hácírí wíokaa yáara, ó o wáa bía wéréwéré: «Le í mǐ ho tũíá na mia: Minén nĩ-kení lé yĩa á à dé mi ì na.»

22 A ßa nĩ-keninia wee lońka mín yi. Ba yí zũ yĩa ó o wee bío bío.

23 Mu wee wé, ò o Yeesu nĩ-keninia nĩ-kení, yĩa ó o wa, á kará ßó a yi.

24 Ó o Simɔn Piere bía làa wón lè mí níi le o túa o Yeesu yi le lé o yén ó o wee bío bío.

25 Ó o nĩ-keninii mu búera van là a Yeesu cńn, á túara a yi: «Núhũso, lé o yén fo wee bío bío?»

* 13:18 Mi loń Lení vũahũ (Psaumes) 41.10

26 O o Yeesu bía: «ĩ zoó cĩ ho búurú, ká yĩa á ĩ n̄n ho yi, se wón lé orén.» O o Yeesu wáa lá ho búurú zoó cã á n̄n o Zudaa na lé o Sim̄on Isikariote za yi.

27 O Zudaa féenii lè ho búurú, ó o Satāni d̄enía zon wo. O o Yeesu bía n̄n o Zudaa yi: «Bìo fo le fo ò wé, à ù wé fùa.»

28 A 6a ñi-kenínia na ká t̄iahú á ñi-kéní woon yí zũ bìo n̄n ó o Yeesu bíaráa làa wo kà síi.

29 Bìo ó o Zudaa 6a 6un6ua-wárí wi c̄ón, á 6a 6úi wee leéka le o Yeesu wi ò o bío le o vaa yà bìo 6a màkóo wi yi ho s̄nú bìo yi. Tàá ká a Yeesu wi ò o Zudaa mu na bìo 6úi 6a ñi-khenia yi.

30 Bìo ó o Zudaa wáa fó ho búurú kà síi, ò o d̄enía h̄in̄n yòó ló. Mu wee wé à ho tá h̄ñ.

O Yeesu b̄in-finle 6úi na ó o bía bìo henia

31 O Zudaa léró m̄ondén, ó o Yeesu bía: «Hã làa na kà wán, ó o *Nùpue Za cùkú wee mi, ó o Nùpue Za mún wee zéení le Dónbeenĩ cùkú.

32 [Ká a Nùpue Za wee zéení le Dónbeenĩ cùkú] á le mún ñ wé ó o Nùpue Za cùkú mún ñ mi, á le è wé mu hen làa c̄inú.

33 I ñi-kenínia na á ĩ wa làa sòobéé, ho p̄ahú na á ĩ ì wé làa mia á yí túee. Mi khíi wé è cà mi. Εε ká bìo á ĩ bía n̄n 6a *zúifùwa yi, lé b̄ñ 6àn síi á ĩ mún ñ bío á à na minén yi: Mi yí dà máa va hen na á ĩ wee va yi.

34 I ñ bío b̄in-finle 6úi á à hení ì na mia: Mi wé wañ mín. Mi ko mi wé wañ mín, làa bìo á ĩ waráa mia bìo síi.

35 Ká mi wa mín, á 6a nùpua 6úen6úen màhã à zũñ le mi lé ĩ ñi-kenínia.»

36 O o Sim̄on Piere t̄àara a yi: «Núhũso, lé wen á fo ò va yi?» O o Yeesu bía n̄n wo yi: «Hã làa na kà

wán, á fo yí dà máa bè làa mi máa va hen na á ï wee va yi. Ká fo màhǎ khíi bè làa mi làa mǎndén.»

³⁷ O o Simǎn Piere bía nǎn wo yi: «Núhúso, lee webio nǎn á ï yí dà máa bè làa fo há làa na kà wán? Í tà à ï ì dé í mukǎní na ũ bǐo yi.»

³⁸ O o Yeesu bía: «Fo ò tà á à dé ũ mukǎní ì na ìnén bǐo yi kénkén le? Le í mǐ ho tǔiá na foñ: Sǎni o kò-béé wá, ká fo bía le fo yí zū mi há cúa-tín.»

14

O Yeesu lé yǎ lé ho wǎhú

¹ O Yeesu bía nǎn mí nǐ-kenínia yi: «Mi yí yáa mi yilera. Mi dé mi sǎa le Dónbeení yi, à mún dé mi sǎa mií.

² Wán Maá zii á há keenínia lùà cèrèè wi yi. Ká mu lá yí bon, se í lá yí bía le í vaá wíokaa lùè á à ká làa mia.

³ Ká le lùè vaá wíokaa vó, á ï bǐní bueé fé mia, à mi vaa páaní keení làa mi hen na á ï ì keí yi.

⁴ Mi zū ho wǎhú na wee va hen na á ï wà à va yi.»

⁵ O o Toma bía nǎn wo yi: «Núhúso, bǐo wa yí zū ũ veení, á wa à zūn ho wǎhú kaka?»

⁶ O o Yeesu bía nǎn wo yi: «Ìnén lé yǎ lé ho wǎhú, á lé ho tǔiá poni bǎnso, lé ìnén le mukǎní binbirí wee lé cǎn. Nùpue yí dà máa va a Maá cǎn ká bǎnso yí ló í wán.

⁷ Ká mi lá zū mi, ó o Maá á mi mún ñ zūn. Há làa na kà wán, ó o Maá mi zū, á mǎn wo.»

⁸ O o Filiipu bía nǎn o Yeesu yi: «Núhúso, zéení a Maá làa wén, á bǔn wǎa à yí wén.»

⁹ O o Yeesu bía nǎn wo yi: «Éee! Filiipu, ìnén wi làa mia míana, à ũ pá yí zū mi le? Yǎ mǎn mi, se

òânso mòn o Maá. A fo tîn le ì zéeni a Maá làa fo le we?

¹⁰ A le fo yí tà le ìnén páanía là a Maá ó o Maá páanía làa mi lon? Hã bíoní na á ì wee bío na mia á ìnén yí te. Hã bíoní mu wee lé o Maá na wi làa mi cón. Lé orén wee wé bïo ó o sïi vá yi.

¹¹ Mi tà bïo á ì bía non mia yi le ìnén páanía là a Maá ó o Maá páanía làa mi. Ká bũn mía à mi pá wãa tà mu bè-wénia na á ì wó á mi mòn bïo yi.

¹² Le ì mĩ ho tũíá na mia: Yíá dó mí sïi mĩ, á òânso ò wé hã wára na á ì wee wé òân sïi. O yàá à wé hĩa po hñn, lé bïo á ì wee va a Maá cón.

¹³ A bïo búenbúen na mi wé è fio ì yèni yi á ì wé, bèra a na ò o Maá yèni lé ìnén na lé o Za pánká yi.

¹⁴ Ká mi wé flora bïo búí ì yèni yi, á ì wé mu.»

O Séenilo veere naló bio

¹⁵ «Ká mi wa mi, á mi wé è bè bïo á ì henía non mia yi.

¹⁶ A ìnén á à fio o Maá yi, ó o na a Séenilo veere mia, ò o wé kerí làa mia féeεε.

¹⁷ O Séenilo mu lé le Dónbeenì Hácírí tũíá poni òânso, dén na á ho ðímíjása yí dà máa yí, lé bïo á òa yí máa mi le, á yí zũ le. Minén bán zũ le, lé bïo le wi làa mia, á khíi kerí mia.

¹⁸ «Ì máa díá á mi máa wé lòn híiminí, ì ì bíní ì buen mi cón.

¹⁹ Hen làa cínú ká ho ðímíjása máa mi mi, ká minén bán ñ mi mi, lé bïo á le mukāñí binbirí wi mĩ á minén le mukāñí binbirí mún ñ wé yi.

²⁰ Ká mu pãahũ khíi dñn, á mi ì zũn le ìnén páanía lè ì Maá, á minén páanía làa mi, á ìnén páanía làa mia.

21 Yia wee pa í bioní na á í bò henía bïo, á wee bè hã yi, wón lé yia wa mi. Í Maá á à wań yia wa mi, á ínén mún ñ wań bânso, á wé è zéení íten làa wo.»

22 O o Zudaa, yia wi mí dòn làa Zudaa Isikariote, bía nòn wo yi: «Fo ò wé kaka à zéení úten làa wen ká fo máa zéení úten là ho ðímíjása?»

23 O o Yeesu bía nòn wo yi: «Yia wa mi, wón wee bè bïo á í wee bío yi. Í Maá á à wań bânso, á í Maá làa mi á à buen bânso cón, á bueé keń làa wo.

24 Yia yí wa mi, wón yí máa bè í bioní yi. Hã bioní na á í wee bío ká yí ló ínén í beere yi. Mu lé í Maá na tonkaa mi á hã ló yi.

25 «Í bía bïo ká nòn mia ho pãahũ na á í wi làa mia.

26 Εε ká a Séenílo na lé le Dónbeení Hácírí, ðio ó o Maá Dónbeení á à tonka í yèni yi, dén wé è kení mia là mu bïo búenbúen, á à bíní ì leéka mia là mu bïowa búenbúen na á í bía nòn mia.

27 «Í wee lén, ká í màhã a na ho héerà mia. Í héerà lé hĩa á í wee na mia. Ho wi mí dòn là ho ðímíjá héerà. Mi yí le mi yilera yáa. Mi yí zón.

28 Mijá à í bía le í wee lén, ká í bíní ì buen mi cón. Mi lá wa mi, se bïo á í bía le í va a Maá cón á mi sĩa lá à wa bío yi, lé bïo ó o Maá po mi.

29 Í bía mu nòn mia hã làa na ká wán, ká mu bïowa mu wéró ðín yí ðón, bèra a na, ká mu khií ðón, à mi wíoka dé mi sĩa mií.

30 Í máa bíní máa bío bioní cèrèè làa mia, lé bïo á ho ðímíjá na ká jùhũso wà a buen. O yí yú pànká í wán.

31 Εε ká ho ðímíjása ko 6a zũn le í wa a Maá, á bïo ó o bò henía nòn mií lé bũn á í wee wé. Mi lii híni, mi wa lén hen.»

15

O Yeesu lé ho èrészén v̄indèε binbirì

¹ O Yeesu bíá: «ĭnén lé ho èrészén v̄indèε binbirì, ká ĩ Maá lé ho èrészén v̄indèε b̄anso.

² Ká lakahó lée lakahó na can mi ĩ à ho yí máa ha, ó o ò kúii ho. Ká ĩha wee ha, ĩn b̄uenb̄uen ó o wee kí, à ĩhá wíoka wé ha lè mí sòobéε.

³ Làa b̄un s̄ii á minén d̄enía wee ce vó lòn lakara na ba kú ĩ káránlò na á mi tà yi b̄io yi.

⁴ Mi páaní làa mi, á ĩ mún ñ páaní làa mia. Lakahó yí dà máa ha bia ká ho yí can le v̄indèε yi. Làa b̄un s̄ii, ká minén mún yí páanía làa mi, á le Dónbeenĭ Hácírí b̄ia máa keń mia.

⁵ «ĭnén ka lòn v̄indèε, ká minén ka lòn lakara. Yia páanía làa mi, á ĩnén páanía làa wo, á wón b̄anso á le Dónbeenĭ Hácírí b̄ia á à keń yi c̄èrèε. ĩnén b̄io níi mía, á mi yí dà d̄ε woon máa wé. ⁶ Yia yí páanía làa mi ka lòn v̄indèε lakara na ba kúiora lée kúaará. Ká ĩhá lakara mu hon à ba khuui ĩhá bè mín wán à dé ho d̄sh̄u yi c̄í.

⁷ Ká mi páanía làa mi, á wee bè ĩ b̄ioní yi sese, à b̄io mi wee cà, à mi fio, á mi ì yí mu.

⁸ Ká le Dónbeenĭ Hácírí b̄ia wi mia c̄èrèε se mu wee zéení le mi lé ĩ ñ-kenínia binbirì, á ba n̄upua b̄uenb̄uen á à mi ĩ Maá cùkú mu b̄io yi.

⁹ Làa b̄io ó o Maá waráa mi, lé b̄un b̄an s̄ii á ĩnén mún waráa mia. Mi páanía làa mi, á mi ì wíoka à z̄ún b̄io á ĩ waráa mia.

¹⁰ Ká mi wee bè b̄io á ĩ b̄ò henía yi, se mi páanía làa mi á mi ì z̄ún b̄io á ĩ waráa mia b̄io, làa b̄io ĩnén páanía làa Maá á z̄u b̄io ó o waráa mi, lé b̄io á ĩ b̄ò b̄io ó o b̄ò henía yi.

11 «ĩ bía bñn nòn mia, bèra a na à ìnén sǐ-wεε bòn sǐ à κεń mia, à mi sǐ-wεε ñii sí.

12 Bǐo á ĩ ì hení á à na mia lé bǐo kà: Mi wań mín làa bǐo á ĩ waráa mia bǐo sǐ.

13 Nùpue na dà à wań mín bónlowà á à poń yǎ nòn mí mukāñǐ ǒa bǐo yi wón mía.

14 Ká mi wee bè bǐo á ĩ bò henía nòn mia yi, á mi ì wé wàn bónlowà.

15 I wǎa máa bǐnǐ máa ve mia làa ton-sáwá, lé bǐo ó o ton-sá yǐ zǔ bǐo ǒa ñúhúso wee wé. Mi lé wàn bónlowà, lé bǐo á bǐo ó o Maá bía nòn mǐ búenbúen á ĩ fεera nòn mia.

16 Minén yǐ léra mi. Ìnén lé yǎ hueekaa mia á tonkaa, à mi lén vaa wé hǎ wárá na se, hǎ le Dónbeenǐ Hácírǐ bia wee mi yi, á bǐo á à mía, bèra à na ká bǐo mi wee fio o Maá cón ǐ yèni yi à mi yǐ mu.

17 Bǐo á ĩ ì wíoka à hení á à na mia lé bǐo kà: Mi wań mín.»

Ho ðímǐnása ñina a Yeesu lè mí ñǐ-keninia

18 «Ká ho ðímǐnása ñina mia, à mi zǔrǐ le ǒa ñina mi ló mia.

19 Ká minén lè ho ðímǐnása lá lée dà-kení, á ǒa lá à wań mia làa bǐo ǒa waráa bǐo bǐo sǎ ǒa yi. Bǐo nòn á ho ðímǐnása ñinanáa mia, lé bǐo á ĩ hueekaa mia á mi wi mí dòn làa ba. Mi bǐo wǎa yǐ sǎ ho ðímǐnǎ yi.

20 Mi liinǐ mi hácírǐ bǐo á ĩ bía nòn mia wán: «Ton-sá na po mi ñúhúso wón mía.» Ká ìnén á ǒa beéra lò, á minén á ǒa mún ñ beé lò. Ká ǒa bò bǐo á ĩ kàráanna làa ba yi, á ǒa mún ñ bè minén kàránló yi.

21 εε ká lé ìnén bǐo yi á ǒa wé è beéráa mi lò, lé bǐo ǒa yǐ zǔ yǎ tonkaa mi.

22 Bïo á ĩ buara á buée bía làa ba á ba pã, lé bñn nòn á mu bè-kohó bïo wee mĩ leéra ba yi. Á bïo kà wán, á ba wãa yí dà máa bío le mí yí zũ mu.

23 Yia jina mi, se wón mún jina ĩ Maá.

24 I lá yí wó wára na á ñi-veere yí dà máa wé hùúu ba tãhũ, á se bè-kohó bïo máa mĩ máa leé ba yi. Ee ká bïo ba mòn mu mí cúee, à ba pá jina ñén, á jina ĩ Maá.

25 Ee ká bïo túara ba làndá yi á ko mu wé à jii sí:
 «Ba jina mi ká mu jũhũ jòn mía.»*

26 «O Séenilo khií buen. Orén lé le Dónbeenĩ Hácirí tũíá poni bànso. I ñ tonka a, ó o ò lé ĩ Maá cõn á à buen. Ká a khií buara ó o buee mĩ ho tũíá ĩ jii.

27 A minén mún wé è mĩ ho tũíá ĩ jii, lé bïo mi wi làa mi hàrí ĩ tonló búakáro pãahũ.»

16

1 «Ĩ wee bío bñn na mia à mi yí bñní ĩ món.

2 Mi kàránló zĩní zoró á ba khií wé è hè làa mia. Hàrí pãahũ búí khií dà, á bĩa wee búe mia pá à leéka le mí wee sá na le Dónbeenĩ yi kà sí.

3 Ba à wé mu lé bïo ba yí zũ a Maá Dónbeenĩ, á mún yí zũ ñén

4 Ká ĩ wee bío mu làa mia bèra a na ká ba khií hĩnòn wee wé mu, à mi bñní leéka le ĩ bía mu nòn mia. I tonló búakáro pãahũ, á ĩ yí bía mu làa mia, lé bïo á ĩ lá wi làa mia.»

Le Dónbeenĩ Hácirí bè-wénia

* 15:25 Mi lorí Lení vũahũ (Psaumes) 35.19; 69.5

⁵ «Hã laà na kà wán, á ì bíníá wee va yíá tonkaa mi cón, á mi tlahú á ñi-kéní kà yí tùara mi le lé wen á ì wee va yí?

⁶ Εε κά λέ βιο ά ì bíá mu ñon mia lé bñn wee vá mia.

⁷ Κά mu βèn lé ho tũíá á ì mĩ á à na mia: Mu sũaaní minén cón à ì lén. Κά ì yí wà, ó o Séenilo máa buen mi cón. Εε κά ì van, á ì ì tonka a ó ò buen mi cón.

⁸ Κά a khíi buara, ó o bueé zéení le ho ðímíjása le ba wee vñíní miten mu bè-kora, làa bño térénna, le le Dónbeenñ cítii bño ðání yi.

⁹ O ò zéení le ba wó mu bè-kohó, lé bño ba yí dó mí sia miñ.

¹⁰ O ò zéení le ì térénna bño á ì wee va a Maá cón á mi máa bñí máa mi mi bño yi.

¹¹ Le Dónbeenñ cítii bño ðání yi, o ò zéení le le Dónbeenñ ðèníá cítio ho ðímíjá na kà jùhúso á síníá jùhú.

¹² «Bìo cèrèè á ì lá wi à ì bío na mia, cá ì ðìñ máa bío mu lé bño mu here po mia.

¹³ Κά le Dónbeenñ Hácíri tũíá poni ðanso khíi bueé ðñn, á le è wé á mi ì zũñ le Dónbeenñ tũíá poni búenbúen. Hã bíoní na le è bío máa lé lerén mí bæere cón. Κά bño le já ì cón búenbúen lé bñn á le khíi bío, á à bue bño ko à mu buen bño.

¹⁴ Le è zéení ì cùkú lé bño le è lá bño á ì le le zéení á à bue è na mia.

¹⁵ Bño bño sã a Maá yi búenbúen bño sã miñ, lé bñn ñon á ì wee bíoráa mu na mia le le è lá bño á ì le le zéení búenbúen á à bue è na mia.»

Mi yara sèró món mi sã á à wa

16 «Hen làa cfinú ká mi máa mi mi, ká cfinú bún món á mi ì bíní ì mi mi.»

17 O o ñi-kenínia nùwã γεη wee bío mín yi: «Bìo kà kúará léé webio coon? O bía: «Hen làa cfinú ká mi máa mi mi, ká cfinú bún món á mi ì bíní ì mi mi» làa bïo ó o bínía bía: «Bïo á ï wee va a Maá cón.»

18 Ho cfinú na ó o wee bío bïo kúará léé webio? Wa 6èntfin yí zũ bïo ó o wee bío.»

19 Bïo ó o Yeesu zũna le 6a wi 6a tùa wo yi, ó o bía nòn 6a yi: «Bìo á ï bía le hen làa cfinú ká mi máa mi mi, ká cfinú bún món á mi ì bíní ì mi mi, lé bún bïo yi á mi wee tùakaráa mín yi le?

20 Awa, le í mĩ ho tũíá na mia: Mi khíi wé è wá ká mi ì zúnzúrá ká ho ðímíjása bán wee zámaka. Mi yara khíi sè, èε ká mi yara sèró mu màhã á à yèrè má à wé le sí-wεε.

21 Hen ká a hãa wee te à mu wé le lònbee o wán hón pãahũ so yi. Ká a ton vó, ò o sñi wa, lé bïo ó o yú a kúnkúza. O wé nònsã le lònbee na yú a yi.

22 Minén mún bïo ka kà. Bïo kà wán, á mi yara sò, èε ká í bíní ì mi mia, hón pãahũ so ká mi sía á à wa. Dén sí-wεε so á nùpue máa hè yi làa mia.

23 Ká dén wizonle so khíi ðñ, á mi máa bíní máa tùa mũ làa bïo 6úi. Le í mĩ ho tũíá na mia: Bïo 6úen6úen na mi khíi fio o Maá cón í yèni yi ó o ò na mia.

24 Mi lá ðin yí flora bïo 6úi í yèni yi. Mi wé fio, á mi ì yi, bèra a na à mi sí-wεε jñi sí.

25 «Í wà hã wàhio á bíaráa bïo kà 6úen6úen nòn mia. Ká pãahũ 6úi khíi ðã, ká í máa wé è wà wàhio máa na mia. Í khíi wé è bío bïo bïo ciran o Maá wéréwéré á à na mia.

26 Ká hón pãahũ so khíi ðñ, á mi wé è fio o Maá Dónbeenĩ yi í yèni yi. Í máa bío máa na mia le í

wé è fio o Maá mu yi mi bïo yi.

²⁷ Mu bon. O Maá Dónbeenĩ mí bæere wa mia, lé bïo mi wa mi á tà le ì ló a cón bïo bon á ßuara.

²⁸ Ì ló a cón á ßuara ho ðímíjǎ yi. Bïo kà wán, á ì wee lé ho ðímíjǎ yi á à bíní ì va a Maá cón.»

²⁹ O o ñi-kenínia bía nɔn wo yi: «Ó, o! Fo màhǎ wǎa wee bïo làa wɛn wéréwéré ká fo máa wà wǎhio.

³⁰ Bïo kà wán, á wa wǎa zū le fo zū mu bïo búenbúen. Ʋ màkóo mía à ũ pa le o búí tùa fon. Bún lé bïo nɔn á wa tà le fo ló le Dónbeenĩ cón bïo bon.»

³¹ O o Yeesu bía nɔn ɓa yi: «Mí tà mu hǎ laà na kà wán le?

³² Ɛɛ ká ho pǎahǎ lua, ho yáá ɓueé dǎn vó, ká mi ì kénǎá á à lén mǐn júná yi á à díá mi ì dòn. Ɛɛ ká ì mía ì dòn, o Maá Dónbeenĩ wi làa mi.

³³ Ì bía bún búenbúen nɔn mia bèra a na à mi yí ho héerà mi páaníló làa mi bïo yi. Mí lò ò be ho ðímíjǎ pánkǎ-sǔmǎa níi yi, ɛɛ ká mi hení mi sía, lé ì dàrna hǎ.»

17

O Yeesu floró na ó o wó

¹ Bïo ó o Yeesu bía kà síi vó, ó o hóonía mí yahó ho wáayi, ò o bía: «Ì Maá, ho pǎahǎ dǎn. Wé zéení ìnén na lé ũ Za cùkú, bèra a na à ìnén ɓèn mún wé zéení ũnén cùkú.

² Fo nɔn ho pánkǎ mǐ ɓa nùpua búenbúen wán bèra a na à ì dǎn nanáa le mukǎnĩ binbirĩ na máa vé bía búenbúen na fo kàràfǎa mǐ yi.

³ Le mukǎnĩ binbirĩ na máa vé lé à ɓa zún ũnén na lé le Dónbeenĩ binbirĩ na ɓàn síi mía, à zún ìnén Yeesu *Krista na fo tonkaa.

4 I wó á 6a nùpua mən ũ cùkú ho tá wán ho tonló na fo le í sá á í sá á ho jii sú bïo yi.

5 I Maá, bïo kà wán, á ũ wé le í bíní yí ho cùkú ũ nísání, hĩa á í yú lè ho yahó ká bïo búí ðìn yí léra.»

6 «Í zéenia ũ bïo lè 6a nùpua na fo hueekaa ho ðímíjása tlahú á kàràfáa mií. Ba bïo sã foñ, ká fo kàràfáa 6a mií, á 6a bò ũ bióní yi.

7 Bïo kà wán á 6a zũ le bïo búenbúen na fo nən mií á ló ũnén ũ beere cón.

8 Mu bon. Hã bióní na ũ nən mií lé hĩa á í fɛera nən 6a yi. A 6a tà hã yi. A 6a zũna kénkén le ínén ló ũ cón buara, á tà le ũnén lé yia tonkaa mi.

9 «Í yí máa fio foñ ho ðímíjása búenbúen bïo yi. Bĩa fo kàràfáa mií lé bán á í wee fio bïo yi, lé bïo 6a bïo sã foñ.

10 Bĩa búenbúen na bïo sã mií á bïo sã foñ, á bĩa búenbúen na bïo sã foñ á mún bïo sã mií, á í cùkú wee mi 6a yi.

11 Inén bínía wee buen ũ cón, í wãa máa keń ho ðímíjá yi, ká ɓarén bán wi ho yi. I Maá na ɓàn síi mía, pa 6a yi lè ũ pánká, hĩa fo nən mií, bèra a na à 6a wé le dà-kéní làa bïo á ũnén làa mi lé le dà-kénínáa.

12 Bïo á í hĩa wi làa ba, á í wó á 6a bò bïo á ũnén karáa yi, ũ bïo na fo le í zéení. I pan 6a bïo á hàrí nĩ-kéní yí vūnun, ká mu yínóń yia ko ò o ví, bèra a na à bïo túara le Dónbeení bióní vūahú yi à jii sí.

13 Hã laa na kà wán á í bínía wee buen ũ cón, ká bïo á í pá wi ho ðímíjá yi, á í wee bío hã bióní na kà búenbúen, bèra a na à ɓarén mí beere yí le sí-wee na á í yú á le jii sú ɓàn síi.

14 Ũ bióní á í fɛera nən 6a yi. Ká ho ðímíjása màhá jina 6a, lé bïo 6a bïo yí sã ho ðímíjá yi làa

bïo á ìnén bïo yí sãnáa ho yi.

¹⁵ I yí le ù lén ba ho ðímíjána yi, ká ù màhá kãní ba o *Satãni níi yi.

¹⁶ Ba bïo yí sã ho ðímíjána yi làa bïo á ìnén bïo yí sãnáa ho yi.

¹⁷ I Maá, wé à ba bïo sí foñ búenbúen ù tũíá poni pánká yi. Mu bon, ù bioní lé ho tũíá poni.

¹⁸ Bïo fo tonkaa làa mi ho ðímíjána yi, lé búñ á ì mún wee tonkaráa barén ho yi.

¹⁹ Ìnén ì beere non ìten foñ búenbúen ba bïo yi, bèra a na à barén bèn mún na mítén foñ búenbúen ù tũíá poni pánká yi.

²⁰ «Ì yí máa fio foñ bïa dó mí sía miì bïo yi mí dòn. Ká bïa á à dé mí sía miì ba bioní pánká yi, á ì mún wee fio bïo yi.

²¹ I wee fio foñ bèra a na à ba búenbúen wé le dà-kéní. I Maá, làa bïo á ùnén páanía làa mi, á ìnén páanía làa fo, mún wé le barén páaní làa wen, bèra a na à ho ðímíjána zũn le lé ùnén tonkaa mi.

²² Bïo fo wó ù cùkú wee mi miì, lé búñ bàn síi á ì mún wó ù cùkú mu wee mi ba yi, bèra a na à ba wé lé dà-kéní làa bïo á ìnén làa fo lée dà-kénínáa.

²³ Mu bon, ìnén páanía làa ba, á ùnén páanía làa mi. Búñ wó bèra a na à ba páaníló làa wen jii sí, à ho ðímíjána zũn le lé ùnén tonkaa mi, á fo wa ba làa bïo fo waráa mi.

²⁴ I Maá, bïa fo kàràfáa miì á ì wi à ba keñ hen na á ìnén ñ keñ yi, bèra a na à ba mi ì cùkú, ho cùkú na fo dó miì lé bïo fo wara mi ká ho ðímíjána ðiñ yí léra.

²⁵ I Maá na téréna, ho ðímíjána yí zũ fo, ká ìnén wón zũ fo, á bïa fo kàràfáa miì zũ le lé ùnén tonkaa mi.

²⁶ I zéenia ũ bïo làa ba á 6a zū fo. I pá à wíoka wé è zéeni mu làa ba, bèra a na à bïo fo wa lè ínén, à dén waminĩ so mún wé mi 6arén yi, à ínén làa ba páani.»

18

O Yeesu wïró bïo

(Matiye 26.47-56; Maaki 14.43-50; Luki 22.47-53)

¹ Bïo ó o Yeesu fíora vó, ó o Yeesu lè mí nĩ-kenínia hĩnɔn ló lée wà, á vaá káa ho Sedoron bonconĩ. Vĩnsĩa 6uahó búí wi bĩn ó o vaá zon yi làa ba.

² O Zúdaa na à dé o ò na zū ho lahó mu. Lé bïo ó o Yeesu lá dàn 6uen bĩn lè mí nĩ-kenínia.

³ Ho *Oroomu dásiwá kuure lè 6a parowà na 6a yankarowà núnása lè 6a *Fariziɛwa tonkaa, lé bán ó o Zúdaa mu wáa dú yahó 6uararáa hã vĩnsĩa 6uahó mu yi. Ba nùpua mu 6uan hã fĩntéena, lè hã káani na 6a zánía, lè hã fio sĩa.

⁴ Bïo ó o Yeesu zū bïo á à sá a yi 6úen6úen, ó o vá 6ueé 6ó 6a yi, ò o tùara: «Lé o yén mi wee cà?»

⁵ A 6a bíá nɔn wo yi: «Lé o Yeesu, o Nazarɛete nĩ.» O o Yeesu le mu lé mínén. Bũn wee wé ká a Zúdaa na dó a nɔn wi bĩn làa ba.

⁶ Bïo ó o Yeesu bíá le mu lé mínén, á 6a ló lè mí món á lée lùiorá.

⁷ O o Yeesu tùara 6a yi mu cúa-nun ní le lé o yén á 6a wee cà. A 6a le lé o Yeesu, o Nazarɛete nĩ.

⁸ O o Yeesu bíá nɔn 6a yi: «Ĩ mà mu nɔn mia le mu lé ínén. A bïo mu lé ínén mi wee cà, á mi wáa díá bíá ká le 6a lén.»

⁹ O Yeesu bíá bũn bèra a na à le bíoni na ó o bíá à jii sí: «Bíá á ũ kàràfáa miĩ, á hàrí nĩ-kéní á ĩ yí vĩinía.»

10 Mu wee wé ò o Simōn Piere buan ho khà-tóní. O o dèenía dò ho, á hà lè le *Dónbeení yankarowà nùhũso beení ton-sá nín-tíání nìkãahũ kúio. O ton-sá mu yèni 6a le Malekuusi.

11 O o Yeesu bía nɔn o Piere yi: «Dé ũ khà-tóní mí lóorè yi. Fo wee leéka le í máa tà le lònbee na á í Maá le le yí mi lon?»

*Ba buan o Yeesu vannáa o Aana cɔn
(Matiye 26.57-58; Maaki 14.53-54; Luki 22.54)*

12 A 6a dásíwá lè mí nùhũso, lè 6a *zúífùwa núnása parowà wáa wíira a Yeesu á can.

13 A yíá 6a buan wo vannáa cɔn ho yahó lé o Aana. O Aana mu lé o Kayiifu 6àn hio baa. Wón Kayiifu so lé le *Dónbeení yankarowà nùhũso le lúlúure mu yi.

14 Lé orén hía zéenía 6a zúífùwa núnása, le mu sũaaní ò o nùpue nĩ-kéní hí mu nĩpomu búenbúen bío yi.

*O Piere pã le mí yínɔn o Yeesu nĩ-keninii
(Matiye 26.58, 69-70; Maaki 14.54, 66-68; Luki 22.55-57)*

15 O Simōn Piere lè mí ninza nĩ-keninii búí bò a Yeesu mɔn. O nĩ-keninii mu lè 6a yankarowà nùhũso zū mín. Lé bũn nɔn ó o dàrina yòó zonnáa 6a yankarowà nùhũso zĩ-beení lún yi là a Yeesu.

16 O o Piere wón ðin ho khũuhũ ho zūajii. Ká a nĩ-keninii na so, yíá lè le Dónbeení yankarowà nùhũso zū mín, wón bínía yòó ló á lée bía là a ton-sá hãa na pan ho zūajii, ò o fó a Piere zonnáa.

17 O o ton-sá hãa na lá pan ho zūajii wáa tũara a Piere yi: «Ũnén so yínɔn o nĩ mu nĩ-keninii búí le?» O o Piere bía: Í yínɔn o nĩ-keninii búí.

18 Bïo le tɛɛnɪ wi, á 6a ton-sáwá lè 6a parowá zânía hã hía wee huee, ó o Piere mún páanía wee huee làa ba.

O Aana túakaa o Yeesu yi

(*Matiye 26.59-66; Maaki 14.55-64; Luki 22.66-71*)

19 Le Dónbeenɪ yankarowá ɲúhúso wee tùa o Yeesu yi, là a ɲi-kenínia bïo làa bïo ó o wee kàrán lè 6a nùpua dǎní yi.

20 O o Yeesu bía nɔn wo yi: «ĩ bía mu wéréwéré 6a zãamáa yahó. Pãahú lée pãahú, á ĩ lá wee wé kàrán 6a nùpua 6a zúifùwa kàránló zíní yi lè le *Dónbeenɪ zĩ-beenɪ lún yi, hen na 6a zúifùwa wee wé kúee mín wán yi. I yí sà ĩten yí wórãa bïo 6úi.

21 Lée webio nɔn fo wee tùarãa miĩ? Tùa bía ɲá ĩ bióní yi. Bán zũ bïo á ĩ bía.»

22 Bïo ó o Yeesu bía bũn, á 6a parowá ɲi-kení 6úi na dǎn o ɲisǎní dó a sáhó yi, ò o bía nɔn wo yi: «Lé làa bũn á ù ko à ù bío sínãa le Dónbeenɪ yankarowá ɲúhúso le?»

23 O o Yeesu bía nɔn wo yi: «Ká ĩ bía khon, à ù zéení hen na á ĩ bía khon yi. Ká ĩ 6èn bía se, á lée webio nɔn á fo vɪnanãa mi.»

24 O o Aana wãa le 6a 6ua a Yeesu varãa le Dónbeenɪ yankarowá ɲúhúso beenɪ Kayiifu cǎn ká a pá can.

O Piere tɪn pã le mí yínɔn o Yeesu ɲi-keníni

(*Matiye 26.71-75; Maaki 14.69-72; Luki 22.58-62*)

25 Bũn wee wé ká a Simɔn Piere pá wi ho lahó dà-kení na ó o lá wi yi á wee huee ho dǎhú. O o 6úi bía

nɔn wo yi: «Ūnén so yínɔ́n o nni mu ni-kenínii búí le?» O o Piere pǎ ò o bía: «Īnén yínɔ́n o ni-kenínii.»

²⁶ Bún mɔ́n á le *Dónbeenĩ yankarowà jùhũso beenĩ ton-sá ni-kéní na te mín làa yĩa ó o Piere hà jikãahũ kúio á bía nɔn wo yi: «Ī so yí mɔ́n fo là a nni mu hã vĩnsĩa buahó yi le?»

²⁷ O o Piere tĩn pǎ mu. Mí lahó yi ó o kò-béε wá.

Ba buan o Yeesu vannáa o Pilaate cǎn
(*Matiye 27.1-2, 11-14; Maaki 15.1-5; Luki 23.1-5*)

²⁸ Ba *zúifùwa júnása wǎa fó a Yeesu o Kayiifu cǎn vannáa o *Oroomu nni *Pilaate zĩ-beenĩ yi, yĩa ho Oroomu béε bàrá ho Zudee kǎhũ jùhũ wán. Mu wó hã tá-tĩa yi. Bĩa bò là a Yeesu mí béεre yí zon le zĩ yi. Lé bĩo ba wi ba bua mítén sese le Dónbeenĩ yahó à díráa ho Paaki sǎnú ká ba wee ce.

²⁹ Lé bún te bĩo ó o Pilaate lóráa ba cǎn ho khũuhũ á léε tũara ba yi: «Lé mu yén á mi le o nni mu wó khon bĩo yi?»

³⁰ A ba bía: «O lá yí wó yí khon se wa yí buan wo yí buararáa ũ cǎn.»

³¹ O o Pilaate bía: «Mi bĩní lén làa wo. Mi vaa cíti o à héha lè mi làndá.» A ba bía: «Mi yí nɔn níi wɛn le wa búε nùpue.»

³² Mu wó ká sii à le bionĩ na ó o Yeesu bía á zééníánáa bĩo o ò híráa síi, à nii sí.*

³³ O o Pilaate wǎa yèrémáa yòò zon le zĩ-beenĩ yi ò o le ba bua a Yeesu búεε zoráa. Bĩo ó o Yeesu búεε zon ó o tũara a yi: «Lé ũnén lé ba zúifùwa béε le?»

* **18:32** Hen ká ba zúifùwa le mí ì búε o nùpue, à ba lèeka a lè hã huua. Ká ho Oroomusa le mí ì búε o nùpue, à ba búεε wo ho kùrùwá wán.

34 O o Yeesu bía nɔn wo yi: «Fo zūna mu ūten bía lée, tàà lé 6a búí bía í bǐo nɔn foɔ?»

35 O o Pilaate bía: «Ínén so lée zúífù le? Mìn síí nùpua lè mìn yankarowà núnása lé bía dó fo í nni yi. Lée webio á fo wó?»

36 O o Yeesu bía nɔn wo yi: «Í béeɛnǐ bǐo yí sǎ ho ðímíjǎ na kà yi. Ká mu bǐo lá sǎ ho ðímíjǎ na kà yi, se í nùpua lá à híńí ì fi há fio à í yí yí yí zo 6a zúífùwa núnása níńí. ƐƐ ká 6ùéé, ínén béeɛnǐ yínɔń ho ðímíjǎ na kà béeɛnǐ.»

37 O o Pilaate bía nɔn wo yi: «Á fo lé o bée lon, tàá?» O o Yeesu bía nɔn wo yi: «Lé ūnén ūten bía mu, í lé o bée. Í 6ueé ton ho ðímíjǎ yi à zéení ho túiá poni lè 6a nùpua. Yía bǐo sǎ ho túiá poni yi wón wee jí bǐo á í wee bío.»

38 O o Pilaate tùara a yi: «Túíá poni lée webio?»

(Matiye 27.15-31; Maaki 15.6-20; Luki 23.13-25)

Bǐo ó o bía búń wó ó o tǐn ló lée yú 6a zúífùwa á bía nɔn 6a yi: «Ínén cón ó o nni mu yí wó yí khon bǐo woon yi.

39 Hen ká ho *Paaki sǎnú sansan dǔn, à mi le í lén o kàsó nni búí díá. Awa, á mi wi à 6a zúífùwa bée lé yía à í díá le?»

40 A 6a wee bío na a yi ká 6a wǎamaka: «Bùéé! Yí díá wón. O Barabaasi lé yía á ū lén díá.» O o Barabaasi nɔn híá lé o ní-kǎanii.

19

1 O o *Pilaate wǎa nɔn le nni 6a dásíwá yi le 6a 6ua a Yeesu lée ha lè há làbàaní.

² Ba dásíwá mu tã ho kírí lè hã kíkara á dó a jùhũ yi, à 6a zlinía wo lè ho kán6un muhũ.*

³ Ba wee 6uee ðin o yahó ká 6a bío: «*Zúifùwa bés, Foó!» Ká 6a à dé o sáarà yi.

⁴ O o Pilaate tin zoó ló mí zii yi, á lée bía nòn 6a zúifùwa yi: «Àwa, í bía le 6a 6ua a 6uee léráa à mi zūn le ínén cón o nii mu yí wó yí khon bío woon yi.»

⁵ O Yeesu 6a wãa 6uan lóráa ho khũuhũ, ká hã kíkara kírí wi o jùhũ yi, á mún zã ho kán6un muhũ. O o Pilaate bía nòn 6a zúifùwa yi: «Lé o nii mu na wãa.»

⁶ Bío 6a yankarowà júnása lè 6a parowà mən o Yeesu á 6a wee bío pónpón: «Búεε wo ho *kùrùwá wán! Búεε wo ho kùrùwá wán!» O o Pilaate bía nòn 6a yi: «Minén mi bεere wãa fé o vaa búεε ho kùrùwá wán. Inén cón ó o nii mu yí wó yí khon bío woon yi.»

⁷ A 6a zúifùwa bía nòn wo yi: «Warén làndá yi, ó o nii mu ko lè ho 6úeró lé bío ó o le mí lé le Dónbeenĩ Za.»†

⁸ Bío 6a bía kà wíokaa zánía o Pilaate làa sòobés.

⁹ O o wãa bò mín là a Yeesu yóó zon le zĩ-beenĩ yi, á zoó tùara a yi: «Lée wen ūnén wee lé yi?» O o Yeesu yí dó mí jii wo yi.

¹⁰ O o Pilaate wãa bía nòn wo yi: «Éee! Lé ínén á fo le fo máa bioráa le? Fo so yí zū le ū díaró táá ū

* **19:2** Ba bá-zàwa lè 6a ni-beera lé bía yánkaa dà hã sí-muna wee zĩ. Hã yàwá fù here. Hã kírìwà na wó lè ho sánú 6a wee wé kúee 6a bá-zàwa júná yi à zéénínáa 6a bá-zàmu pánká bío. Ká bío 6a wi à 6a zùarńka a Yeesu yi, á 6a yú ho kán6un muhũ 6úi á 6a lá zlinía làa wo á dó hã kíkara kírí o jùhũ yi. † **19:7** Mi loń Levii nùwá vūahũ (Lévitique) 24.16

βύεερό ho kùrùwá wán bàn pànká wi ìnén cón le?»

11 O o Yeesu bía nòn wo yi: «Fo yí dà máa yí pànká ìnén wán, ká le Dónbeení yí nòn ho foñ. Lé bñn nòn á yíà dó mi ù níi yi wékheró òùaa á po ùnén wékheró.»

12 A lá bñn nii wán ó o Pilaate wáa wee cà bño ó o ò díaráa o Yeesu ó o ò lén. Ká ba zúifùwa wíokaa wee bío pónpón: «O nii na kà á fo díá ó o wà se fo yínón ho *Oroomu bée bàn bónlo. Nùpue na le mí lée bée se wón wee penka là ho Oroomu bée.»

13 Bño ó o Pilaate ná hñn bioní so, ó o le ba gua a Yeesu léráa ho khũuhũ à vaá ñíní ho lahó na ba le «Lún na hã hue-penlenwà bá yi.» Mu heberemu ba le «Kabataa.» Lé hón lahó so ó o Pilaate lée kará yi mí cítii fliníi.

14 Mu wó le wizonle na lée hñní ì wé ba ho *Sabaa zon, ho *Paaki sánú díró pãahũ, ká le wii yòó fará. O o Pilaate wáa bía nòn ba zúifùwa yi: «Lé mi bée na.»

15 A ba wee bío pónpón: «Búe o! Búe o! Búeε wo ho kùrùwá wán.» O o Pilaate bía: «Mi wi à ì búeε mi bée ho kùrùwá wán kénkén le?» A le *Dónbeení yankarowà núnása bía nòn wo yi: «Wa bée búí mía ká mu yínón ho Oroomu bée.»

16 O o Pilaate wáa dó a ba níi yi le ba búeε ho kùrùwá wán.

O Yeesu húmú

(Matiye 27.32-56; Maaki 15.21-41; Luki 23.26-39)

A ba dásíwá wáa fó a Yeesu.

17 Ba nòn o *kùrùwá wo yi, ó orén mí beere pã á lóráa ho lóhó món, ho lahó na ba le «Nún-bòkuee»

yi. Mu heberemu á 6a wee ve ho lahó mu làa «Kolokota.»

¹⁸ Lé hón lahó so 6a 6úaa wo yi ho kùrùwá wán. Ba mún 6úaa 6a nùpua nùwã ñun 6úi há kùrùwáwá wán làa wo. O ñi-kéní wi là a ñin-tiáni, ká a ñi-kéní wi là a ñin-káahó, ó orén zoó wi ho tlahú.

¹⁹ O Pilaate ñon le ñii le 6a túa bïo kà yòo 6úεε o Yeesu ñúhú yi ho kùrùwá wán: «Yeesu, NAZARÉETE ÑII, ZÚIFÙWA BÉε.»

²⁰ Ba *zúifùwa cèrèε kàráanna bïo túara a Yeesu ñúhú yi, lé bïo ho lahó na 6a 6úaa wo yi yí nàyi lè ho lóhó, á mu mún túara lè mu heberemu lè mu latenmu, lè mu kerεekimu.‡

²¹ A le Dónbeení yankarowà ñúnása wà 6uara a Pilaate cón á 6ueé bía ñon wo yi: «Fo lá yí ko à ù túa <zúifùwa béε>, ká ù túa <o nùpue mu le mí le 6a zúifùwa béε.>»

²² O o Pilaate bía: «Bìo á ï túara á à ñin làa bïo mu ñinnáa.»

²³ Bïo 6a dásíwá 6úaa o Yeesu vó, á 6a nùwã náa na 6úaa wo sankaa o sí-zínia á ká a báká na 6a tá á bïiminí mía yi.

²⁴ A 6a dásíwá wee bío mín yi: «Mi yí le wa lèεka ho à sankaráa ho. Mi wa wé le ñún-sini bïo à zúinnáa yia ho ò sí yi.» Mu wó ká síi à le Dónbeení bíoní vūahú bïo na túara à wé à ñii sí: «Ba sankaa ï sí-zínia, á wó le ñún-sini bïo à zúinnáa yia á ï dà-zíni dà-kéní 6úi sã yi.» § A bñn lé bïo 6a dásíwá 6èn wó.

‡ **19:20** Mu heberemu lé 6a zúifùwa 6àn bíoní, á mu latenmu lé ho Oroomusa 6àn bíoní, ká mu kerεekimu dén lé le bíoní na 6a dà wee bíoráa làa mín. Mu túara lè há bíoní bïo ñin mu à 6a 6úenóúen ñan mu wé kàran. § **19:24** Mi loñ Lení vūahú (Psaumes) 22.18

25 Bĩa dǐn 6ó a Yeesu kùrùwá yi, lé 6àn nu, le 6àn nu 6àn hǐnló, là a Mari, o Kolopaasi 6àn hǎa, á séeńía a Mari na wee lé ho lóhó na 6a le Makadala yi.

26 Bǐo ó o Yeesu mǎn mǐn nu, á mǎn mí nǐ-kenínii na ó o wa à wón dǐn 6àn nu nǐsǎní, ó o Yeesu bía nǎn mǐn nu yi: «Hǎa mu, lé ũ za na.»

27 O o bía nǎn o nǐ-kenínii mu yi: «Lé mǐn nu na.» A wǎa lá hón pǎahǔ so jii wán, ó o nǐ-kenínii wǎa fó a á vaá 6uan.

28 Bǔn mǎn, ó o Yeesu wǎa zǔ le mu bǐo 6úen6úen jii sú, ó o bía bǐo kà: «Nu-hǎní dà mi»*, à síinínáa le Dónbeenǐ biónǐ vǔahǔ biónǐ jii.

29 Mu wee wé à dèe 6úí bàrá sùaráa bǐn á sú le ho dǐvén bè-jia†, á 6a dásíwá lá le dèe na wee kǔiní mu jummu á cú le vǐndè-za 6úí na 6a le *izoo pu 6úeenǐ yi á zǐra ho dǐvén bè-jia yi yòó dá a Yeesu yi.

30 Bǐo ó o Yeesu yèera mu, ó o bía: «Mu bǐo 6úen6úen jii wǎa sú.» Bǐo ó o bía bǔn, ó o 6úera mí jǔhǔ ò o húrun.

31 Mu wó le wizonle na lée hǐnǐ ì wé ho *Sabaa zoń, à bǐo á hón Sabaa so lée Sabaa beenǐ‡, á 6a zúífùwa júnáa yí wi à 6a día bǐa 6a 6úaa hǎ kùrùwáwá wán. A 6a 6ueé flora a Pilaate le o bío le 6a fi 6a zení à 6a hí fùafùà à 6a liiní 6a.

32 A 6a dásíwá wǎa 6ueé fù 6a nùwǎ jun na 6a 6úaa o nǐsǎa zení,

33 A 6a le mí ì loń ò o Yeesu húrun. Lé bǔn te bǐo 6a yí fùráa o Yeesu zení.

* **19:28** Mi loń Lení vǔahǔ (Psaumes) 69.22; 22.16 † **19:29** Ho dǐvén bè-jia fù lé 6a nǐ-khenia le 6a dásíwá bè-junii. Ho yàwá sí.

‡ **19:31** Ho Sabaa beenǐ: Ho Sabaa mu wi mí dòn le hǎ Sabaawa na ká lé bǐo ho lù mǐn yi le ho Paaki sǎnú.

34 Ká 6a dásíwá nǐ-kéní màhǎ pá cú a dòkóní lè mí càn6úa. A le cǎni lè mu ɲumu dèenía ló bǐn.

35 Yǐa mà mu bǐowa mu tǔiá á mǎn mu mítén. Bǐo ó o wee mí bon. O zǔ kǎnkǎn le bǐo mí wee mí lé ho tǔiá poni. O wee mí mu tǔiá bèra a na à minén mún dé mí sǐa o Yeesu yi.

36 Mu bon. Mu wó kà bèra a na à bǐo túara le Dónbeenǐ bionǐ vǔahǔ yi à ɲii sí: «Hàrí o hǔule dà-kéní á yí fù.»§

37 A mu mún pá bǐnía túara: «Ba à fá mí yǐo yǐa 6a cú wán.»*

O Yeesu nùuló bǐo

(Matiye 27.56-61; Maaki 15.42-47; Luki 23.50-56)

38 Bǐo á bǐn wó khǐina, ó o Zozεεfu na wee lé ho Arimatee lóhó yi á vaá flora a *Pilaate le o na le nǐi mí yi le mí lá a Yeesu sǎnía vaá nùu. Orén mún lé o Yeesu nǐ-kenínii 6úi, ká a màhǎ lá yí wi à mu zǔn lé bǐo ó o wee zǎn 6a *zúifùwa ɲúnása. O o Pilaate nǎn mu nǐi wo yi. O o Zozεεfu wǎa 6ueé lá a Yeesu nǐ-hǐnmu.

39 O o Nikodεεmu, yǐa hǐa 6uara a Yeesu cǎn ho tǐnàahǔ 6úi yi, á mún 6uara. O 6uan mu bǐo 6úi na sǎmu sǐ na wó lè ho míirè á lúnkaa làa bǐo 6a le alowεεsi á 6uararǎa. Mu 6úen6úen yú hǎ kiloowa 6óní làa píru.

40 O orén là a Zozεεfu páanía lá a Yeesu nǐ-hǐnmu à 6a kúaa mu bǐo mu ho nùuló dèe wán á bá là a Yeesu nǐ-hǐnmu, làa bǐo 6a zúifùwa wee wé nùunáa mí nǐ-hǐa.

§ 19:36 Mí loń Lení vǔahǔ (Psaumes) 34.20
Zakari vǔahǔ 12.10

* 19:37 Mí loń

⁴¹ Vĩnsĩa buahó búí wi hen na 6a búaa o Yeesu ho *kùrùwá wán nĩsání á bú-finle búí wi yi á nùpue dĩn yí nùuna yi.

⁴² Lé dén 6a dó a Yeesu yi, lé bĩo mu zon à 6a zúifùwa wee wĩoka míten á lee híní ì wéráa ho Sabaa, à le búure mu mún sùaráa yi bĩn.

20

O Yeesu vèera

(Matiye 28.1-10; Maaki 16.1-8; Luki 24.1-12)

¹ Ho dimaasi zon yĩnbíi bũirĩi, ó o Makadala Mari wà van le búure wán. Mu wee wé ká ho tá pá ka yùííi. Ó o Mari mən à le hue-beenĩ na lá pon le búure jii á héra.

² Ó o lùwa vaá yú a Simən Piere là a nĩ-kenínii na ó o Yeesu wa, á bía nən 6a yi: «Ba léra a Nùhũso le búure yi, á wa yí zũ hen na 6a dó a yi.»

³ Ó o Piere là a nĩ-kenínii na so wáa wà van le búure jii.

⁴ Ba mí nùwã jũn wee lùwí ká a nĩ-kenínii na so màhã dàn lùwí po a Piere, ó o vaá dĩn ló a.

⁵ Ó o zoó búεera lora le búure yi, ó o mən ho nùuló dèε à le día, ká a màhã yí zon. ⁶ Ó o Simən Piere jũn o món bueé dĩn, á wón yóó zon le búure yi, á zoó mən ho nùuló dèε à le día.

⁷ O mún zoó mən le nĩn-kéní na lá pon o yahó yi à le bun sese bàrá mí dòn, dén yí páanía yí bàrá lè ho nùuló dèε.

⁸ Ó o nĩ-kenínii na lá bueé dĩn ho yahó màhã yóó zon. Bĩo ó o mən mu kà, ó o tà le o Yeesu vèera bĩo bon.

⁹ Mu bon. Le Dónbeenĩ bíonĩ vũahũ bía le o Yeesu ko ò o vèe, ká 6a nĩ-kenínia lá dĩn yí zũ le bíonĩ mu kúará.

10 Bũn mɔn á 6a ni-keninia nùwã ãun bĩnia khí6on.

*O Yeesu zéenia mĩten là a Makadala Mari
(Matiye 28.9-10; Maaki 16.9-11)*

11 Ká a Mari wɔn bĩnia 6uara 6ueé d̃n le búure ãii wee wá. O wee wá ká a 6úε loĩ le búure yi.

12 O o mɔn le Dónbeenĩ tonkarowà na ló ho wáyai nùwã ãun na zã há s̃i-poa. Ba kará ho lahó na ó o Yeesu ni-hĩnmu lá wi yi. O ni-kéní kará làa hen na ó o ãúhũ lá dó yi, ò o ni-kéní kará làa hen na ó o zení lá dó yi.

13 A 6a tonkarowà mu wee tùa o Mari yi: «Háa mu, léε webio nɔn fo wee wáráa?» O o Mari bía nɔn 6a yi: «Ba 6ueé léra í Nùhũso á í yí zũ hen na 6a dó a yi.»

14 Bĩo ó o Mari bía bũn vó, ó o yèrèmáa khíi mɔn o Yeesu ò o d̃n. Ká a màhá yí zũna a.

15 O o Yeesu wee tùa wo yi: «Háa mu, léε webio nɔn fo wee wáráa? Léε wée á fo wee cà?» O o Mari wáa wee leéka le lé o vĩnsia 6uahó 6ànsò wee tùa mí yi, ó o bía: «Hen ká lé ùnén 6ueé léra a Yeesu mu à ù zéení hen na fo dó a yi làa mi, á í vaá lá a.»

16 O o Yeesu von wo: «Mari!» O o Mari d̃enía zũna a, ó o von o Yeesu lè mu heberemu: «Arabunii!» Mu kúará le: «Nì-kàránlo.»

17 O o Yeesu bía nɔn wo yi: «Día mi. Í d̃in yí yòora í Maá c̃n. Lén vaa yí b̃ia dó mí s̃ia miĩ búenbúen, b̃ia lé wàn zàwa, à bío na 6a yi le í wee yòo í Maá Dónbeenĩ na mún lé m̃in Maá Dónbeenĩ c̃n.»

18 O o Makadala Mari mu wáa wà vaá bía b̃io kà nɔn 6a ni-keninia yi: «Í mɔn o Nùhũso!» O o Mari lá b̃io ó o Yeesu bía á f̃εera nɔn 6a yi.

O Yeesu zéenia miten lè mí nǐ-kenínia
(Matiye 28.16-20; Maaki 16.14-18; Luki 24.36-49)

¹⁹ Ho dimaasi kéní kéní mu zon̄ zlihũ, ó o Yeesu nǐ-kenínia kúaa mín wán le zii búí yí. Ba pon hã wonna búenbúen á dóka, lé bio ba zãna ba *zúifùwa núnása. Yio buée tí, ò o Yeesu buée òn̄n ba t̄iahũ, ò o bía n̄n̄n ba yi: «Le ho hээрà ке́н̄ л̄а́ м̄а́.»

²⁰ Bio ó o bía b̄n̄n vó, ó o zéenia mí níní lè mí dòkóní l̄á ba. A ba nǐ-kenínia s̄ia wan l̄á sòobéé bio ba m̄n̄n o Núhũso bio yi.

²¹ O o Yeesu t̄in̄ b̄n̄n̄a bía n̄n̄n ba yi: «Le ho hээрà ке́н̄ л̄а́ м̄а́. Bio á ĩ Maá tonkaaráa mi ho òm̄íj̄á yi, lé b̄n̄n̄ b̄an̄ s̄ii á ĩn̄én̄ mún̄ ñ̄ tonkaráa mia.»

²² Bio ó o bía b̄n̄n̄ vó, ó o p̄èera mí j̄ii s̄õns̄amu kúaa ba wán ò o bía: «Mi yí le Dónbeen̄i Hácírí.

²³ Hen ká mi wé tà s̄era n̄pue lée n̄pue bè-kora día n̄n̄n wo yi, á le Dónbeen̄i mún̄ ñ̄ s̄én̄ b̄anso bè-kora á à día. Ká mi wé p̄á le mi máa s̄én̄ n̄pue lée n̄pue bè-kora máa día, á le Dónbeen̄i mún̄ máa s̄én̄ wón̄ b̄anso bè-kora máa día.»

O Yeesu zéenia miten là a Toma

²⁴ P̄aahũ na ó o Yeesu buée zéenia miten lè mí nǐ-kenínia, ká ba nǐ-kéní l̄á m̄ia b̄n̄n̄. O yèni ba le Toma, ba mún̄ wee ve o l̄á Hénbéní.

²⁵ A ba nǐ-kenínia na ká bía n̄n̄n wo yi le mí m̄n̄n o Núhũso. O o Toma bía n̄n̄n ba yi: «Ká ĩn̄én̄ yí m̄n̄n hã h̄ia f̄aani o níní yi, á yí bò ĩ n̄n̄-kíza hã wán, á yí bò ĩ n̄ii o dòkóní f̄õnló wán, á ĩ máa tà mu.»

²⁶ Ho dimaasi na s̄ã b̄n̄n̄, á ba nǐ-kenínia t̄in̄ kúaa mí wán le zii yi ká a Toma wi l̄á ba. A ba pon hã wonna á dóka. O o Yeesu t̄in̄ buara buée òn̄n̄ ba t̄iahũ, ò o bía n̄n̄n ba yi: «Le ho hээрà ке́н̄ л̄а́ м̄а́.»

27 O o bía nɔn o Toma yi: «Buee bè ù nín-kíza í níní fāani wán loń, à bè ù ní í dòkóní fōnló wán. Wáa yí bíní yí titika, ká ù tà le í vèera bío bon.»

28 O o Toma bía nɔn o Yeesu yi: «Fo lé í Núhúso á lé í Dónbeení.»

29 O o Yeesu bía nɔn wo yi: «Fo dó ù síi mií lé bío á fo mɔn mi. Ká bía màhá dó mí sía mií à 6a yí mɔn mi bán núná sí.»

30 O Yeesu pá bínía wó yéréké bíoowa cèrèè á 6a nǐ-kenínia mɔn ká mu yí túara ho vūahú na ká yi.

31 Bío túara ká léé bío na à na à mi dàn tà le o Yeesu lé *Yia le Dónbeení mɔn léra, le o lé le Dónbeení Za bío bon, à bío mi ì dé mi sía wo yi, à mi yí le mukānì binbirì orén pánká yi.

21

O Yeesu wioka zéenia miten le mí nǐ-kenínia

1 Bún mɔn, ó o Yeesu bínía zéenia miten le mí nǐ-kenínia. Bún wó ho Tiberiade vū-beenì nǐi. Bío ká lé bío ó o zéenia le míten làa ba.

2 Wizonle búí, ó o Yeesu nǐ-kenínia búí páanía wi. Ba lé o Simɔn Piere, là a Toma na 6a wee ve làa Hénbéní, là a Natanayeele na wee lé ho Kalilee kōhú lóhó na 6a le *Kanaa yi, là a Zebedee zàwa, là a Yeesu nǐ-kenínia nùwā nǐun búí.

3 O o Simɔn Piere bía nɔn bía ká yi: «Í ì lén vaá pa 6a cewà.» A 6a le mí ì bè làa wo. A 6a wáa zon ho woohú wà, á vaá pan fèèè ho tá tǔn à 6a yí fò hàrí ceza yà-kéní.

4 Bío ho tá wee tí, à bún ò o Yeesu 6ueé dǐn mu nǐumu nǐi. Ká a nǐ-kenínia màhá yí zūna a.

5 O o Yeesu von 6a túara yi: «Wàn bǐnlowà, mi yú cewà le?» A 6a bía nɔn wo yi: «Wa yí fò dèè.»

⁶ O o bía nɔn ɔa yi: «Mi wǎa lèe mi zùán dé lè ho woohũ nín-tiánĩ á mi ì yí ɔa cewà.» A ɔa lèera ho zùán dó á vá le mí ì hóoní yòó dé ho woohũ yi, á ɔa hóonía san lé bïo ho sú lè ɔa cewà.

⁷ O o nĩ-keníni na ó o Yeesu wa wǎa bía nɔn o Piere yi: «Yia dín ká lé o Núhũso.»

Bïo ó o Piere ná le o lé o Núhũso, ó o lá mí báká na ó o lá tɛra á zǎ ò o yéran zon mu jumumu yi wee lé o Yeesu cǎn.

⁸ Ba nĩ-kenínia na ká bán pà ho woohũ vá lè ɔa cewà na ɔa vŭn cèrèèe ɔueé lóráa. Ba lá yí nàyi lè le ɔónɔóore, ɔa à yí lòn mɛeterewa khímàni síi làa de.

⁹ Bïo ɔa lée dǎn á ɔa mɔn hǎ donfũaa à ɔa cezàwa bò hǎ wán, á mɔn ho búurú.

¹⁰ O o Yeesu bía nɔn ɔa yi: «Mi lén ɔa cewà na mi vŭn bùaa yɛn ɔúii ɔuennáa.»

¹¹ O o Simɔn Piere yòó zon ho woohũ ò o vá ho zùán lè ɔa cewà lée día. Ce-beera ɔúará-hèjun làa píurú làa bùaa tɛn lé bïa ló ho zùán mu yi, à ho pá yí fáara.

¹² O o Yeesu bía nɔn ɔa yi: «Mi ɔuee dí.» Ba ɔúenɔúen á yia henía mí síi tùara a Yeesu yi le o lé o yén wón mía. Ba zũ le mu lé o Núhũso.

¹³ O o Yeesu vá ɔueé ɔó ɔa yi, ò o lá ho búurú lè ɔa cezàwa sankaa nɔn ɔa yi.

¹⁴ Bïo ká lé mu zen cúa-tɛn ká a Yeesu wee zéení mítɛn lè mí nĩ-kenínia o vèeró mɔn.

Bïo ó o Yeesu bía nɔn o Piere yi

¹⁵ Bïo ɔa dú vó, ó o Yeesu tùara a Simɔn Piere yi: «Zǎn za Simɔn, fo wa mi po bïo á bïa ká waráa mi le?» O o Simɔn le: «Ũuu, Núhũso, fo zũ le ì wa fo.»

O o Yeesu bía nɔn wo yi: «Wé pa bía bïo sã miï bïo làa bïo ó o pi-pa wee wé paráa mí pia bïo.»

16 O o Yeesu bínía tùara a yi mu cúa-ɲun níi: «Zân za Simɔn, fo wa mi le?» O o Simɔn le: «Ûuu, Núhúso, fo zũ le í wa fo.» O o Yeesu bía nɔn wo yi: «Wé pa bía bïo sã miï bïo làa bïo ó o pi-pa wee wé paráa mí pia bïo.»

17 O o Yeesu pá bínía tùara a yi mu cúa-tín níi: «Zân za Simɔn, fo wa mi le?» A mu bóonía a Simɔn Piere yi lé bïo ó o Yeesu tùara a yi mu cúa-tín níi le o wa mí le. O o bía nɔn o Yeesu yi: «Núhúso, fo zũ bïo búenbúen. Fo zũ le í wa fo.» O o Yeesu bía nɔn wo yi: «Wé pa bía bïo sã miï bïo làa bïo ó o pi-pa wee wé paráa mí pia bïo.»

18 Le í mi ho tũíá na foñ: Bïo á fo hía lé o yàró ká ù wee ca ù kuio ká ù lén va hen na á ù sñi vá yi. Ká fo khii kina po bïo kà, á ù wé è ben ù bàra á ñi-veere buée ca ù kuio mu á à bua fo ò varáa hen na á fo yí wi á ù va yi.»

19 O Yeesu bía hñn bíoní so à zéenináa bïo ó o Piere á à híráa sñi á à déráa ho cukú le Dónbeení yi. Bïo ó o bía há bíoní mu vó, ó o le o Piere bè mí yi féeé.

20 O o Piere yèrémáa khii mɔn o ñi-kenínii na ó o Yeesu wa ò o bò 6a yi. O lé yia nɔnzoñ búera van là a Yeesu cñn ká 6a kará ho dñnló ɲuhũ yi á tùara a yi: «Núhúso o, lé o yén á à dé fo ò na?»

21 Bïo ó o Piere wáa mɔn o ñi-kenínii mu, ó o tùara a Yeesu yi: «Núhúso o, á wón na kà bïo bèn khii wé kaka?»

22 O o Yeesu bía nɔn o Piere yi: «Hen ká í wi ò o keñ bín à í bíni buee yí, se bñn wáa yí ciran fo. Unén díá à ù bè miï.»

²³ Dén bionĩ so bio yi, á bĩa tà a Yeesu bio wǎa wee hée bio le o nĩ-kenínii mu máa hí. O o Yeesu ɲon̄ yí bía là a Piere le o nĩ-kenínii mu máa hí. O bía le: «Hen ká ĩ wi ò o keń bĩn à ĩ bĩnĩ ɓuee yí, se bũn wǎa yí ciran fo.»

²⁴ Wón nĩ-kenínii nĩ-kéní kéní so lé yĩa mà bio wó kà tũiá, á túara mu. A wa mún zũ le bio ó o mà, á bon.

²⁵ O Yeesu pá bĩnía wó bio cèrèè. Ká ɓa lá le mí ì tè mu yi lè mí dà-kéní kéní á à túa, á hã vǒnna na mu ù túa yi á kúeení lá máa yí lé hã booró.

Dónbeenì páaní fīnle vūahũ
New Testament in Buamu (UV:box:Buamu)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Buamu

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Buamu

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Nov 2024 from source files
dated 30 Dec 2021
331a1641-e36a-5300-8cb1-c9476fcef9bf